

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

18'inci Toplantı
13 Aralık 2018 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın Ankara'da yaşanan tren kazasında hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar dilediğine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM "web" sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletelebileceğine ilişkin açıklaması

III.-KONU

A)GÖRÜŞMELER

1.- Çay İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü'nün (ÇAYKUR) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

2.- TTA Gayrimenkul Anonim Şirketi 2015 yılına ve 1/1/2016-21/10/2016 dönemine ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

3.- Doğusan Boru Sanayii ve Ticaret Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü'nün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

KAMU İKTİSADİ TEŞEBBÜSLERİ KOMİSYONU

18'inci Toplantı

13 Aralık 2018 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM KİT Komisyonu saat 11.20'de açıldı.

Komisyon Başkanı Mustafa Savaş,

Ankara'da yaşanan tren kazasında hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar dilediğine;

Yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM “web” sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletilebileceğine;

İlişkin açıklamalar yaptı.

Çay İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğünün (ÇAYKUR) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri yapılarak ibra edildi.

TTA Gayrimenkul Anonim Şirketi 2015 yılına ve 1/1/2016-21/10/2016 dönemine ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri tamamlandı.

Doğusan Boru Sanayii ve Ticaret Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri tamamlandı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 15.10'da toplantıya son verildi.

13 Aralık 2018 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11. 20

BAŞKAN: Mustafa SAVAŞ (Aydın)

BAŞKAN VEKİLİ: Nevzat ŞATIROĞLU (İstanbul)

SÖZCÜ: Mevlüt KARAKAYA (Ankara)

KÂTİP: Yavuz SUBAŞI (Balıkesir)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayıştay Başkanlığımızın ve kurumlarımızın değerli temsilcileri; hepiniz hoş geldiniz.

27’nci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı’nın 18’inci Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş’ın Ankara’da yaşanan tren kazasında hayatını kaybedenlere Allah’tan rahmet, yaralılara acil şifalar dilediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Bugün Ankara’da üzüntü duyduğumuz bir olay gerçekleşti. Bu, Ankara’da yaşanan elim tren kazasında hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum, yaralılara da acil şifalar diliyorum.

III.-KONU

A)GÖRÜŞMELER

1.- Çay İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğünün (ÇAYKUR) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN – Birleşimimizde Çay İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü, TTA Gayrimenkul AŞ ve Doğusan Boru Sanayii ve Ticaret AŞ’nin 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarını görüşeceğiz.

Toplantımıza ÇAYKUR’la başlıyoruz.

Sayın Yönetim Kurulu Başkanımızdan başlamak üzere, toplantımıza katılan temsilcilerin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

Buyurun.

(Kurum temsilcileri kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi sunumunu yapması için sözü Sayın Genel Müdüre veriyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, Sayıştay Başkanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Bakanlığımızın çok değerli mensupları; teşekkülümüzün 2015 ve 2016 yılına ait hesap ve işlemlerine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi KİT Alt Komisyonu tarafından hazırlanan raporun öneriler ve diğer bölümlerinin görüşülmesi öncesinde söz almış olmaktan dolayı teşekkürlerimi arz ediyor, şahsım ve kurumum adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bildiğiniz gibi, ÇAYKUR 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi, sermayesinin tamamı devlete ait, tüzel kişiliğe sahip, faaliyetlerinde özerk ve sorumluluğu sermayesiyle sınırlı bir iktisadi devlet teşekkülü olup Tarım ve Orman Bakanlığımızın ilgili kuruluşudur. Bakanlar Kurulunun 24/1/2017 tarihli kararıyla da Türkiye Varlık Fonu'na devredilmiştir.

Ülkemizde çay tarımı Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Rize, Artvin, Trabzon ve kısmen Giresun ve Ordu illerini kapsayan 778 bin dekar alan üzerinde yaklaşık 193 bin üretici aile tarafından yapılmaktadır.

ÇAYKUR olarak uzun dönem yıllık yaş çay alım ortalamamız 600-650 bin ton civarındadır. Özel sektörle birlikte ortalama 1 milyon 200 binin üzerinde yaş çay alınmaktadır. Üretilen kuru çay toplamı 230 ila 250 bin ton civarındadır.

Teşekkülümüz 46 yaş çay işleme ve bir paketleme fabrikası, 1 pazarlama ve üretim bölge müdürlüğü ve 8 pazarlama bölge müdürlüğü, bunlara bağlı 25'i ev dışı tüketim bayisi, 45'i reyon bayisi, 99'u da perakende bayisi olmak üzere 169 bayi, Anatamir Fabrikası, Atatürk Çay ve Bahçe Kültürleri Araştırma Enstitüsünden müteşekkil olup Türkiye'de çay sektörünün en büyük ve lider kuruluşudur.

Teşekkülümüzde 1 Aralık 2018 tarihi itibarıyla 1.287 memur, 1.531'i kadrolu, 9.055'i mevsimlik olmak üzere 10.586 işçi, toplamda 11.873 memur ve işçi personel bulunmaktadır.

Sayın Başkanım, değerli üyeler; 2018 yılında şu ana kadar gerçekleşen üretim faaliyetlerinden bazı bilgiler vermek istiyorum. 25 Nisan 2018 tarihinde başladığımız yaş çay alımlarımız 9 Ekim tarihinde sona ermiştir. Toplamda 732 bin ton yaş çay alımı gerçekleşmiş, bunun karşılığında üreticilerimize 68 milyonu organik ürün farkı olmak üzere, 1 milyar 768 milyon TL ödeme yapılmıştır.

ÇAYKUR olarak ürün bedeli ödemelerine 21 Mayıs 2018'de başlanılmış ve mübayaa ettiğimiz yaş çayların ürün bedelleri bir sonraki ay içerisinde üreticilerimizin hesaplarına aktarılmış olup bu uygulama bütün sürgün dönemlerinde aynı şekilde sürdürülmüştür. Sadece 2018'de değil, yaklaşık son on yıldır üreticilerimize peşin para ödemekteyiz yani aldığımız çayın bedelini bir sonraki ay ödüyoruz. Yani bu, o seneye has bir uygulama değildir Sayın Başkanım.

Kuru çay üretimimiz yaklaşık 134 bin ton olup, çay satışlarımız 7 Aralık itibarıyla ihracat dâhil 91 bin ton olup, satışlarımız devam etmektedir.

Emekli olan 52 memur, 665 işçimize 46 milyon TL tazminat ödenmiştir. Budama yapan üreticilerimize 166 milyon TL ürün kaybı bedeli 22 Haziran 2018'de ödenmiş, destekleme primi ise 164 milyon TL olup 9 Nisan 2018 tarihinde ödenmiştir.

DİDİ soğuk çay artan satış trendiyle 2017 yılında 113,5 milyon litre, 7 Aralık 2018 itibarıyla da 91 milyon litre satışla ulusal ve uluslararası alanda önemli bir marka hâline gelmiştir.

2018 yılı Eylül sonu itibarıyla yatırım programı ödeneği olan 170 milyonun dağılımı aşağıda gösterilmektedir.

Çay paketleme fabrikasının nakli: Teşekkülümüzün ve ülkemizin ihtiyaçlarına cevap verebilecek, dönemin modern sistemlerini barındıran, içerisinde akıllı depo bulunan, çevreci, kendi enerjisini kısmen kendi üreten, günlük bin ton üretim kapasiteli yeni bir paketleme fabrikasının yapımına 2015 yılında başlanılmış, büyük bir bölümü tamamlanmış durumdadır ve 2019 ortalarında bunu üretime açacağız. Yani deneme üretimlerimiz devam ediyor. Bugünkü yaklaşık maliyeti 465 milyon TL dolayındadır.

Fındıklı Organik Çay Fabrikası: Şu anda yapımı devam ediyor, 400 ton/gün kapasiteli. 27 dönüm arazi kamulaştırılmış, Kasım 2017'de 25 milyon TL bedelle inşaat ihalesi yapılmış, yüklenici firma tarafından inşaat çalışmalarına fiilen başlanmıştır. 2017 yılı için ayrılan ödenek 45 milyon TL olup, ayrıca yanında 10 bin ton kapasiteli ambar inşaatıyla birlikte 92 milyon TL'ye mal olacaktır.

Taşlıdere Çay Fabrikasının nakli: Kamulaştırma sonucu taşınmazları Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesine devredilen Taşlıdere Çay Fabrikasının Pazar ilçesine nakledilerek 2017 yılı yaş çay kampanyası ikinci sürgün döneminde deneme üretimine alınarak 500 ton/gün kapasiteyle hizmet vermektedir. Projenin toplam maliyeti 57 milyon TL olup, iz ödenekle izlenmektedir yani takip edilmektedir.

Muhtelif işler ve çeşitli etüt projeleri: Bunlar çay imalat sistemlerinin modernize edilmesi, buhar ve elektrik enerji sistemlerinin modernize edilmesi, ekstraksiyon ünitesi iklimlendirme sistemi, “big-bag” dolum sistemi, kamera izleme ve güvenlik sistemleri, bilişim altyapı ve güvenlik sistemi, çay alım yeri kantarı ve taşıt alımı projeleri yer almaktadır. Bu projelerin toplam bedeli de 30 milyon TL dolayındadır.

Çamlıhemşin ve İkizdere’de yapılması planlanan organik siyah çay ve yeşil çay fabrikası projelerimiz vardır. İkizdere’de 100 ton/gün kapasiteli fabrika yeri için fizibilite raporu hazırlandı, dönemin Kalkınma Bakanlığına sunuldu, ancak genel tasarruf tedbirleri nedeniyle 2019 yılı programına alınmadı. Çamlıhemşin’de 300 ton/gün kapasiteli fabrikamızın kurulum yeriyle ilgili arazi için bedel tespit ve tapu tescil işlemleri yapılmaktadır, devam etmektedir.

Kirazlık ve Pazar Çay Fabrikalarının Nakli Projesi: Pazar ilçemizde faaliyet gösteren her iki fabrikamızın bulunduğu merkezî alanların turizm amaçlı projelerde kullanılma ihtiyacına karşılık, yine aynı ilçede Sessizdere mevkisine taşınabilmesi için 2016 yılı içerisinde nakil için arazi tespitleri yapılmış ve Yönetim Kurulumuzdan kamulaştırma kararı alınmıştır. Şu anda kamulaştırma işlemleri devam ediyor Başkanım.

Tirebolu Çay Fabrikasının Nakli Projesi: Tirebolu Çay Fabrikasının şehir içerisinden kurtarılması ve çevre ve gürültü kirliliğinin önüne geçilmesi amacıyla yürüttüğümüz proje kapsamında başka bir alana taşınması hususunda Yönetim Kurulumuz karar almış olup, yeni bir yerin otuz yıllığına kira bedeli mukabilinde irtifak hakkı tesis edilmiştir, kamuya ait bir yerdir.

Güneysu Organik Çay Fabrikası Projesi: Güneysu ilçemizde yeni organik çay fabrikasının yapılması amacıyla 45 dönümlük bir alan için kamulaştırma kararı alınmış, kamulaştırma kararımız Bakanlıkça onaylanmış olup kamulaştırma çalışmaları ve tescil işlemleri devam etmektedir.

Granül Çay ve Üretim Tesisi: Granül çay; kullanılamayan, Türk Gıda Kodeksi’ne göre toz kabul edilen ince çayın kullanılabilir hâle getirilme işlemidir. Bu dönüşüm esnasında kesinlikle herhangi bir katkı madde ilavesi veya yabancı madde karışımı yapılmıyor. Arhavi’de 2016 yılında kamulaştırdığımız arazide kurulumunu tamamladığımız günlük 5 ton ince çay işleme kapasiteli granül çay üretim tesisimizde bu dönüşümü gerçekleştirmekteyiz.

Kafeinsiz Siyah Çay ve Yeşil Çay Üretimi: TÜBİTAK MAM Gıda Enstitüsü ve Araştırma Enstitüsü Müdürlüğümüzce yürütülen çalışmalarda, kafeini azaltılmış ve kafeinsiz siyah ve yeşil çay üretim parametreler belirlenmiş, ürünler geliştirilmiştir. Kullanılan yöntem dünyada gıda sanayisinde kullanılan en güvenilir ekstraksiyon yöntemi olup süperkritik akışkan ekstraksiyonu yöntemidir. Bu proje kapsamında ayrıca yüzde 99 saflıkta kafein elde edilmiştir.

Fonksiyonel İstant Siyah Çay Geliştirilmesi Projesi: Düşük kalitedeki çayların katma değerli ürünlere dönüştürülmesi amacıyla TÜBİTAK MAM Gıda Enstitüsü, Araştırma Enstitüsü Müdürlüğümüzce instant çay ürünlerine ilaveten kolesterol düşürücü özelliğe sahip fonksiyonel instant çay geliştirilmiştir. Sanayiye aktarma çalışmalarımız devam ediyor.

Stevia Üretimi ve Stevia Fabrika Yapımı: Ana vatanı Latin Amerika olan ancak Rize toprak ve iklimine çok iyi uyum sağlayan kalorisiz tatlandırıcı olan stevia bitkisinin yetiştirilmesi ve işleme teknolojisiyle ilgili çalışmalarımız devam etmektedir.

Sayın Başkanım, değerli üyeler; son dönemlerde uygulamaya koyduğumuz ve devamında geliştirmeyi planladığımız önemli çalışmalara da kısaca değinmek istiyorum.

Tomurcuk Çay Alımı ve Beyaz Çay Üretimi: Adını taze çay sürgünleri üzerindeki açmamış, beyaz tüylü ve parlak görünümdeki tepe tomurcuklarından alan beyaz çayın ham maddesi olan tomurcuk çay, elle tek tek itinalı bir şekilde toplanmak suretiyle hasat edilir. ÇAYKUR, daha önceki yıllarda beyaz çay üretiminin nasıl yapılacağı konusunda belirli bir birikim edinmiş, hatta deneme mahiyetinde sınırlı miktarlarda üretim gerçekleştirmiştir. Ancak son beş yıldır “ÇAYKUR” markası, adı altında satışını yapabileceğimiz belli miktarlarda beyaz çay üretebilmek için üreticilerimizden uygun nitelikte ham madde alımı gerçekleştiriyoruz. Bu yıl alım fiyatını kilogram başına 575 TL olarak ilan ettik ve 911 kilogram tomurcuk alımı gerçekleştirdik. “Beyaz iksir” ismiyle satışa sunduğumuz beyaz çay dağıtımını ise strateji gereği olarak merkez reyonlarımızdan ve e-satış yani e-ticaret yoluyla internet üzerinden yapmaktayız.

Organik Çay Tarımı: Teşekkülümüzce 2007 yılından itibaren organik çay tarımı faaliyetlerine başlanılmış olup yıllara göre satın alınan organik yaş çay miktarı organik alanların artmasıyla birlikte artış göstermiştir. 2017 yılı itibarıyla 12 bin üreticiyle ve 38 bin dekar alanda organik çay üretimi yapılmaktadır.

Ruhsatsız Çaylık Alanlar: 2013 yılında başlanılan ruhsatsız çaylıklara ruhsat çıkarılması konusunda Bakanlığımızla başlattığımız uzaktan algılama yöntemi ve kadastro çalışmalarında önemli bir noktaya gelinmiş, bir taraftan da teşekkülümüz imkânlarıyla öncelikle organik tarım havzalarındaki üreticilerimizin yeni çaylık alanları tespit edilerek ölçülmeye başlanmış, şu ana kadar 76 bin dekar yeni çaylık alan ruhsatlandırılmıştır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; kurumsal vizyon ve geleceğimize katkı sağlayan ve araştırma enstitümüz tarafından tamamlanan veya devam eden AR-GE faaliyetlerimizden olan belli başlı projelere değinecek olursak;

Türk Yeşil Çayı Üretim Teknolojisinin Belirlenmesi ve Optimizasyonu Projesi: Türk çaycılığına katkıda bulunmak ve insanlarımızı yeşil çayla tanıştırmak amacıyla enstitümüz bünyesinde bu proje yürütülmüştür. Geliştirilen yeşil çay imalat teknolojisi sayesinde Türkiye’de yeşil çay üretimi yapılabileceği tespit edilmiştir. Türk insanına kendi yeşil çayını kazandırmak amacıyla başlatılan bu proje başarılı bir şekilde sonuçlandırılmıştır.

Türk yeşil çayının kalitesinin artırılması, insan sağlığı açısından değerlendirilmesi ve yeni yeşil çay ürünlerinin geliştirilmesi konusunda TÜBİTAK MAM’la ortak olarak yürütülen projeye tablet yeşil çay, buzlu yeşil çay ve yeşil çay pudrası geliştirilmiştir.

İstant Çay Üretim Projesi: İstant çay üretim projesinin başarılı olmasıyla siyah ve yeşil instant çay üretiminin yanında, sektör tekrar elenen çay -çöpten çıkan çay diyoruz- tabir edilen düşük kaliteli çayları instant çay ve buzlu çaya dönüştürecektir. Söz konusu çayların kullanımıyla piyasadaki paketli çayların da harman kalitesi yükselecektir. Ayrıca, bölgemizde yetişen aromatik bitkilerden, çaylarımızı aromalandırmada kullanılabilecek olanlardan aynı yöntemle ekstrakt elde edilecektir. Projeye ilgili çalışmalarımız devam ediyor.

Çaydan Katma Değeri Yüksek Yeni Ürünler Geliştirilmesi: Bu projede amaç başta farmakoloji, gıda, kozmetik olmak üzere farklı sektörlerde aranan kafeini ve kateşinleri ülke kaynaklarından üretmek, ülke ihtiyacını karşılamak ve katma değeri yüksek bu ürünleri ithal yerine ihraç etmek, kafeinsiz veya kafeini azaltılmış çay üretmek olup projeye ilgili çalışmalarımız devam etmektedir.

Siyah ve Yeşil Çay Pilot Üretim Tesisleri: Enstitümüz bünyemizde kurulmuş, bu tesiste siyah ve yeşil çay üretim yöntemleriyle ilgili AR-GE çalışmaları devam etmektedir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşayan vatandaşlarımızın damak tadına uygun çay üretimiyle ilgili AR-GE çalışmalarımız da devam etmektedir.

Doku kültürü laboratuvarı kurulmuş ve çay klonlarının doku kültürü yoluyla çoğaltılması çalışmaları devam etmektedir.

Mikrobiyoloji laboratuvarı kurulmuş ve üretimimizin mikrobiyolojik açıdan güvenli olmasının temini için düzenli kontroller yapılmaktadır.

Biyokimya, kromatografi ve toprak laboratuvarlarında yaş çay, mamul çay ve çay atıklarıyla ilgili AR-GE çalışmaları yapılmaktadır.

Ekstrakt üretim tesisi; küçük ölçekli olarak kurulumu tamamlanan tesisimizde ekstrakt üretimine başlanmıştır.

Sayın Başkanım, değerli üyeler; çay sektörünün geleceğine yönelik yapısal proje çalışmalarımızdan en önemlilerinden ilki organik tarım ve organik çay üretimidir. Organik çay tarımı ve organik tarım dönüşümünü devam ettirme, tüm bölgeyi dünyanın en büyük organik tarım havzasına dönüştürme çabamız nihai karar aşamasında olup çalışmalarımız Bakanlığımız bünyesinde devam etmektedir.

Organik gübre çalışmaları: Beş yıldır ÇAYKUR tarafından üniversiteler ve bilim insanlarının beraber içerisinde olduğu gübre çalışmaları, farklı bölgelerde ve rakımlarda farklı üreticilerimizin tarlalarında yapılmaktadır. Bu projede Ankara Üniversitesi, Erzurum Atatürk Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi ve Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesinden akademisyenlerle ortak çalışmalar yapılmış ve yapılmaya devam edilmektedir. Şu anda da teşekkülümüz tarafından farklı bölgelerde yani sahil, orta ve iç kesim olmak üzere, 20'nin üzerinde farklı organik gübre firmalarıyla denemelerimiz devam etmektedir. Bu süreçte yapılan bütün çalışmalar çay bölgesinde bulunan bütün sivil toplum kuruluşları, kamu kuruluşları ve üniversitelerle birlikte yürütülmektedir.

Çaylıkların yenilenmesi projesi çalışmalarına devam ediliyor. Çay Kanunu taslağının yasalaşmasıyla birlikte daha somut adımlar atılacaktır.

Çay Kanunu Taslağı: 1984 yılında çıkarılan 3092 sayılı Çay Kanunu'nun zaman içerisinde çay sektörünün ihtiyaçlarına cevap veremediği ve ilave düzenlemelerin gerektiği, sivil toplum ve meslek kuruluşları ile özellikle çay sektörünün diğer firma ve kuruluşları tarafından sürekli dile getirilmektedir. ÇAYKUR, çay sektörünün lider ve belirleyici kuruluşu olması nedeniyle Çay Kanunu Taslağı çalışmalarını Bakanlığımız nezdinde takip etmektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; teşekkülümüz, çay sektörünün üretim ham madde alımı, mamul üretimi ve pazarlamanın gerekliliklerini yerine getirmenin yanı sıra, bölgesel ve sosyal sorumluluklarını da gözeterek faaliyetlerini sürdürmektedir. Fikir ve önerilerinizin olumlu katkılar sağlayacağını inancıyla görüşmelerin teşekkülümüze, çay sektörüne ve memleketimize hayırlı olmasını temenni eder, hepinize saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Önerilerin görüşülmesine başlıyoruz...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan, usul hakkında söz almak istiyorum.

BAŞKAN – Tabii ki buyurun.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Şimdi, Sayın Genel Müdür Vekilinin sunumunu dinledik; teşekkür ediyor kendisine.

Ancak önce, tren kazasında canını yitiren yurttaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum. Geçtiğimiz gün Devlet Demiryollarını denetlerken “Biz artık işi hep kadere bağlıyoruz, bu konularda denetlemenin artırılması gerekir.” dediğimiz noktadan birkaç gün sonra böyle bir kazanın olması gerçekten bizi çok üzdü ve daha dikkatli ve daha tedbirli olunması yolunda bir kez daha buradan uyararak demek gerekir diye düşünüyorum. Çünkü insanlar en güvenilir binek aracı olarak treni görüyorlar ve en çok kazaların da artık Türkiye’de olması bu açıdan üzüntü veriyor.

Şimdi burada aslında usul olarak söz aldım. Burada İmdat Sütüloğlu’nun olmasını talep ederdim, burada kendisi. Çünkü kendisiyle ilgili soracaklarımız var niye istifa ettiği açısından. Bu noktada da usul hakkındaki sorularımdan biri de Genel Müdürlüğe bir arkadaşın -kendisi ayrıldıktan sonra- genel müdür vekâletiyle devam etmesini ÇAYKUR’a -büyük bir eksiklik olarak- ÇAYKUR’un çok önemli bir kurum olması nedeniyle, Türkiye’de en önemli üretim kurumlarından biri olması nedeniyle bir an önce genel müdür atanmasının uygun olacağını söylüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Sertel.

Kurumun 2015 yılından iki önerisi, 2016 yılından da bir önerisi bulunmaktadır.

Şimdi 2015 yılının 1 no.lu önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 1:

Ülkemiz ve özellikle Doğu Karadeniz Bölgesi için stratejik ürün olarak değerlendirilen çay bitkisinin sürdürülebilirliğini sağlamak ve aynı zamanda mevcut çay plantasyon alanlarındaki verimden düşmüş, sürgün verme kabiliyeti azalmış, ekonomik ömrünü tamamlamış çay bahçelerinin belirli bir program dâhilinde sökülüp üstün nitelikli çay klonlarıyla yenilenmesi amacıyla başlatılmış olan projenin ve pilot çalışmaların hayata geçirilmesi için girişimlerin sürdürülmesi.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun yanıt için.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Cevap 1:

“Ekonomik Ömrünü Tamamlamış Mevcut Çay Bahçelerinin Nitelikli Klon Çay Fidanları ile Yenilenmesi Projesi” adı altında bir pilot proje hazırlanmış olup Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü koordinasyonunda Strateji ve Bütçe Başkanlığına sunulmuştur. Proje, Strateji ve Bütçe Başkanlığında görüşülmüş olup hayata geçirilmesiyle ilgili önem arz eden konularda fikir birliğine varılmıştır. Bu konulardan en önemlisi, projenin uygulanacağı alanlarda projenin sağlıklı bir şekilde hayata geçirilmesi için arazilerin toplulaştırma kapsamına alınmasından sonra projenin başlatılması konusunda karar alınmıştır. Toplulaştırmanın bölgemizdeki mülkiyet sorunları nedeniyle zor olacağı öngörüldüğünden, yenileme işlemlerinin toplulaştırma yerine köy veya mahalle ya da ada-pafta bazında bölgesel olarak yapılması daha uygun olacağı öngörülmektedir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Öneri üzerinde söz almak isteyen üyemiz var mı?

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de ÇAYKUR'un değerli yetkililerine hoş geldiniz diyorum.

Aynı şekilde, tren kazasında hayatını kaybeden kardeşlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, yaralılarına geçmiş olsun diyorum, bütün ailelerine de başsağlığı diliyorum.

Bu öneride verdiğiniz cevap, bugünkü güncel cevap mı? Yani bu konuyla ilgili 2005 yılının şartlarında verdiğiniz cevap mı? Yani bugünkü gün itibarıyla...

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Evet, güncel, en son.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – O zaman üç yıl içerisinde aldığımız mesafe mi bu? Yani bu güncel bir cevap mı, bugünkü tarih itibarıyla geldiğimiz durum bu mu? Yani üç yılda o zaman hiçbir mesafe katedilememiş gibi bir sonuç çıkıyor.

BAŞKAN – Buyurun.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Şimdi, Başkanım, şöyle cevap vereyim: Bu, tabii, bölge için önemli bir proje. Bu, aslında Denetleme Kurulu, sonra Sayıştay, bu raporlara geçmesi... Tabii, ÇAYKUR 1970'li yıllarda bunu öngördü, bunlarla ilgili belli klonlar hazırladı, şu anda elimizde tescil edilmiş 6 tane klon var, işte Derepazarı-7, isimleri vardır, bunların hepsi belirlenmiş. Bu, tabii, daha sonra Yüksek Denetleme Kurulu raporları, Sayıştay raporlarına girdi, o bize kolaylık sağladı. Niye? Tabii, bu konunun bir Hükümet projesi... Yani şöyle bir algı oluşmasın: Bu denetim raporlarının ÇAYKUR'un raporlarında olması bu projenin ÇAYKUR tarafından uygulanacağı anlamına gelmiyor. Bu şudur: Tabii, bu, mali cesameti çok büyük bir proje Başkanım. Yani o maliyeti de hepsi çıkarılmış, Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğüyle bir yol haritası belirlenmiş. Önümüzdeki beş yılda ne yapılacak, ben onlardan da kısaca bahsedeceğim.

BAŞKAN – Pilot bölge olarak nereyi seçtiniz?

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Var, şimdi, onlar hep belirlenmiş.

Başkanım, tabii, bu, beş yıllık bir süreç. Projenin başlaması için beş yıllık bir süreç... Bu nedir? Uygun klonların, yeni klonların, bizde 6 klon var ama yeni klonların adaptasyonu ile ilgili, işte Genel Müdürlüğünüzün... Yurt dışından da getirdiğimiz birtakım klonlar vardı, mesela Uzak Doğu'dan, Japonya'dan, onlar şu anda deneniyor. Bu, tabii, 78 bin hektar bir alan. Biz bunların ancak hesap ediyoruz, yüzde 60'ı... Çünkü düz alanları, eğimi yüzde 50'nin altında olan alanları yenileyeceğiz yani ekonomik olmayan alanlar var, yaklaşık 50 bin hektar yani 500 bin dekar bir alan yenilenecek. Bu, yaklaşık yirmi beş otuz yılda uygulanabilecek bir şeydir. Çünkü bizim şu anda çaylıklarımız yaşlandı, zaten tekniğe uygun yapılmamış yapılırken, tohumdan yapılmış. Şimdi, şöyle: Biz önümüzdeki beş yılda... Mevcut damızlık bahçelerimiz var. Mesela, onunla ilgili Hopa'da, Fındıklı'da, Pazar'da, Çayeli'nde, Salarha'da, Of bölgesinde 500'er dönümlük alanlar kiralanmış, burada bu klonlar denenmiş yani tabii, bölgesel rakım farklarına göre. Tabii, bu beş yılda bu alanlar yeniden denenecek başka bölgelerde. Beş yılda mevcut damızlık klon bahçelerimizden klon çay fidan üretimi gerçekleştirilecek çünkü "Çaylıkları biz yeniliyoruz." dediğiniz zaman elinizde ham fidan olacak, bunu üretmeniz gerekiyor. Şu anda biz bunun altyapı çalışmalarını yapıyoruz. Fidan da yetmiyor, uygun fidan olması lazım bölgeye has, yöreye has.

BAŞKAN – Yani anladığımız kadarıyla, önceliğiniz bu. Bunları uygulayacaksınız, politikanız bu.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Evet Başkanım. Ondan sonraki beş sene sonra, tabii, sonradan stratejiye devam. Ama bu konuda Bakanlıkla...

BAŞKAN – Koordineli bir şekilde çalışıyorsunuz.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Çalışıyoruz tabii. Evet efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Sayıştayın öneriyle ilgili görüşünü alalım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, şimdiye kadar olduğu gibi, önemine binaen izlemede kalmasının uygun olduğunu düşünüyoruz efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi 2015 yılının 2 no.lu genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 2:

Sayıştay Raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Buyurun.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Başkanım, cevap veriyorum: Sayıştay Raporunun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer öneri ve tavsiyelerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı?

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Benim önemle üzerinde durduğum ve niye alt komisyondan üste çıkmadığını merak ettiğim bir öneri var, öneri 1. Bu, bana göre 2015’in çok önemli bir önerisi. 2008’den bu yana gündemde olan bir madde öneri 1.

“Çay sektörünün tümünü kavrayacak, çay üreticilerinin mağduriyetlerini giderecek, çay tarım alanlarının tespiti ile çay piyasasının düzenlenmesi ve denetlenmesini, yaş çay bitki üreticileri ve çay imalatçıların haklarını korumak ve yükümlülüklerini belirlemek amacıyla 3092 sayılı Çay Kanunu’nda değişiklik yapılması için Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı nezdinde girişimlerin sürdürülmesi.” denmiş. Siz de aslında gereğini yapmışsınız ÇAYKUR olarak. 2008 yılında, 2009 yılında Ulusal Çay Konseyini toplamışsınız. Sonra, Rize Ticaret Borsasıyla ortak bir çalışma yapmışsınız, Çay Kanunu Taslağı’nı hazırlamışsınız. Sonra, bu taslağı bölge kamuoyunda geniş bir tartışmaya açmışsınız. Ancak her iki kanunun da her iki çalışmanın da kanunlaşmadığını burada söylüyorsunuz. Tabii, 2013 yılında bölgede faaliyet gösteren çay sektörü paydaşlarıyla bu teşekkül bünyesinde bir toplantı daha yapılmış. Bu toplantıda mutabakatla sektörel beklentiler açıklanmış. Sanıyorum bu İmdat Bey’in dönemi çünkü 2011’den sonra başlıyor İmdat Bey. Bu beklentileri de ihtiva edecek şekilde bir taslak çalışması daha yapılmış 16 madde hâlinde. Sonra, tekrar Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bünyesinde bir çalışma grubu oluşturulmuş ve ne yazık ki 2008, yıl 2018, 2019’a giriyoruz, 3092 sayılı Çay Kanunu’nda yapılması düşünülen değişikliğe ilişkin olarak bir kanun çıkarılamamış. Değil mi, çıkarılamamış. Yani şimdi, bu Çay Kanunu Taslağı’nı kime sundunuz, nasıl önerdiniz bilmiyorum. Yani mutlaka

iktidarın belli, önemli kanallarına bu gitmiştir çünkü Rize çok önemli bir memleket, Cumhurbaşkanlığı çıkarmış bir memleket. Cumhurbaşkanına kadar sanıyorum bu taslak ulaşmıştır. Öyle sanıyorum çünkü hemşehrilerine gönlü ve hizmeti açık bir insan olarak tanınıyor. Bu Çay Kanunu'nun niye çıkmadığına ilişkin bir düşünceniz var mı yani bu acaba niye çıkmıyor? Yani bölgede bir rahatlama sağlayacaksa -ki sizin sektörel anlamda uzmanlık alanınız olduğu için, çay sektörünün içinden de geldiğiniz için- geleceğe yönelik de çay bizim çok önemli bir üretim alanımız olduğu için ve dünya ölçeğinde de çok önemli bir yer tuttuğumuz için bunun bir an önce çıkması gerekir diye düşünüyoruz.

Ben sizden bir şey rica edeceğim: Bu kanun taslağı sizin elinizde var ama ben KİT Komisyonu üyelerine de bu kanun taslağını sunmanızı rica edeceğim. Ve ayrıca, bu kanun çıkarılırken çalışanlar da bu işin içerisinde var mıydı, yok muydu, onu da öğrenmek isterim yani kapsam içinde. Çünkü benim bildiğim ve bana gelen bilgilere göre Giresun, Trabzon, Rize, Artvin'de on iki ay çalışmayıp altı ay çalışan ÇAYKUR'un mevsimlik işçileri var. Altı ay çalışan işçilerin Türkiye'de emeklilik hakkını almaları gibi bir şansları yok çünkü 7 bin iş gününü doldurma gibi bir durumu gerçekten bu işçiler sağlayamıyorlar. Yani bırakın aldıkları maaşın evlerini geçindirememesini ama geleceğe yönelik bir sosyal güvence açısından bakıldığında, bu işçilerin bu şansının olmadığını görüyoruz.

Şimdi, burada sizin bu kendi çalışanlarınız açısından ve onların güvencesi ve geleceği açısından bu ÇAYKUR mevsimlik işçilerinin emekli olmasına yönelik bu konuda teşvik eden ya da bunu düzenleyen bir maddeyi de bu taslağın içine soktunuz mu, bilmiyorum ama bu mevsimlik işçiler açısından da Karadeniz'de bir önlem alınması gerekiyor çünkü benim bildiği gene, 9.500-10.000 civarında -yanılıyorsam düzeltin- işçi ailesi var. Yani bunlara aileleriyle beraber baktığınız zaman, ikişer, üçer çocukla veya aileyle baktığınızda 40-50 bin kişiye tekabül eden bir Karadenizlinin bir mağduriyeti var. Bu mağduriyetin giderilmesi için kurum olarak sizin bir girişiminiz var mı yok mu, o konuda da sizin cevabınızı istiyorum ama bu yasa tasarısının kanunlaşmamasının nedeniyle ilgili görüşünüzü açıklarsanız çok memnun olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sertel.

Sayın Genel Müdürüm, kısa bir değerlendirme, kısa bir yanıt verirseniz...

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Sayın Başkanım, şimdi, tabii bu Çay Kanunu...

BAŞKAN – Pardon, Sayın Yaşar, siz de mi soracaktınız?

BEDRİ YAŞAR (Samsun) - Evet Başkanım.

BAŞKAN – O zaman Sayın Genel Müdürüm Sayın Yaşar'a da söz verelim, ardından yanıt için size söz veririm.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Hakikaten çay, Rize bölgesinde çok önemli bir emtia, çok ciddi oranda istihdam sağlayan bir kurum. Neredeyse insanlar yaşam standartlarını, yaşamlarının varlığını buna borçlu. Böyle altı ay çalışılıp altı ay da ara verildiği zaman, o sektörde çalışan geçici mevsimlik işçiler herhâlde mezarda emekli olacak gibi bir şey çıkıyor orta yere.

ATİLA SERTEL (İzmir) - Mezarda olmuyor.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – “Mezarda da olmuyor.” diyorsunuz, olurlar inşallah diyelim.

Ama madem Çay Yasası bu kadar önemli, benim önerim, Değerli Başkanım, arzu ederseniz bunu üst komisyona taşıyalım, en azından onlara bir katkı sağlayalım. Çünkü bu Komisyonun görevi denetimin yanı sıra, kurum ve kuruluşların önünün açılmasına yönelik adımları da atmak, bizim de görevlerimiz arasında. Bu kadar çalışma yapmış ÇAYKUR, bölgeyle tartışmış, sivil toplum kuruluşlarıyla oturmuş, bunu müzakere etmiş,. Dolayısıyla ben üst komisyona taşınması konusunda fikirlerini soruyorum yani hâlâ bu Çay Yasası'na ihtiyacınız var mı, varsa o zaman, işaretlerinizden ben var olduğunu anlıyorum, biz şahsen Parlamentoda da bunu desteklemeye hazır olduğumuzu şimdiden ifade ediyorum çünkü bu, toplumun, orada yaşayan, o bölgede yaşayan insanların önemli bir kısmını direkt yakından ilgilendiren bir hadise. Bunu üst komisyona çıkarıp takip edebilirsek edelim ama bunda bir sonuç alamadığımızı takdirde ben şahsen Çay Yasası'yla ilgili bir teklif hazırlayacağımı da buradan ifade ediyorum. Hazır taslakları var, biz onu hemen Parlamente'ye taşıyacağız, onu da söyleyeyim.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun size sözü veriyorum.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Sayın Başkanım, şimdi, tabii, doğrudur yani gerçekten özellikle o zamanki Genel Müdürümüz İmdat Bey zamanında Rize'de bir çay taslağı hazırlandı. Biz de bizim bir hukuk müşavirimizle birlikte yoğun çalışmalar yaptık. Rize'deki, bölgedeki bütün üretici birlikleri, STK'ler, bütün herkes, üniversiteler bir araya geldi bir metin hazırlandı. O metin de şu anda bildiğim kadarıyla Bakanlığımızdadır. Aslında Bakanlıkta da herhangi bir olumsuz husus yoktur.

Ben şuraya kadar cevap verebilirim: Tabii ki bir ÇAYKUR Genel Müdür Vekili olarak gerçekten böyle bir yasaya ihtiyacımız var çünkü 1970'li yıllarda, 1980'li yıllarda çıkmış yasalarla sektör yönetilemiyor. Mübayaadan yani yaş çay alımından, üretiminden pazarına kadar sektörü denetleyecek bir yasaya gerçekten bir ihtiyaç var. Biz ümitliyiz zaten bu yasa çıkmayacak diye de herhangi bir şey yok, bu yasa ilgili yerlerde bekliyor.

Diğer konular çok tekniktir vekilimin sorduğu. Yani diğerleri, biz, mesela, mevsimlik işçilerin...

ATİLA SERTEL (İzmir) - On sene.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Doğru, on sene. On sene, şöyle: Daha önce bir taslak vardı, o devreden çıktı.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, eğer bu konuda Sayın Bakan Yardımcım söz almak isterse kendisine söz verebilirim.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Yani yasa şu anda çıkmayacak diye herhangi bir şey yok. Diğer konular, Atila Bey'in söylediği diğer konular tabii çok tekniktir. Biz de istiyoruz... Bakın, gerçekten işçilerimiz daha önce dört ay çalışıyorlardı, işçilerimizin çalışma sürelerini altı aya kadar artırdık. Tabii, mevsimlik işçinin için. Tabii ki altı ay çalışmakla emekli olmak zor, bunlar bir şeydir, onu biz de biliyoruz. Sonuç itibarıyla o insanlar bizim de işçilerimizdir yani onların haklarını biz de savunuyoruz. Mesela, altı ay çalışmaları noktasında genel müdürümüzün çok yoğun katkıları oldu, ek sözleşmeler yaptık. Şu anda işçilerimiz dört ay çalışırken yüz yirmi gün; yüz seksen gün, evet, oran olarak da yüzde 50 artırdık.

Diğer konular var, tabii, onlar çok teknik, sorularınızı alırız, yazılı olarak da cevaplandırabiliriz.

Üst komisyona taşınma noktasında, tabii ki ben ÇAYKUR’u temsil eden birisi olarak “yok” diyecek şeyim yok yani sonuç itibarıyla üst komisyona taşınıp bunun gündemde olması, kanunun çıkması, bizim de sektörün de hepimizin lehine bir uygulamadır, olabilir; takdir sizlerindir Sayın Başkanım.

BAŞKAN – İzliyoruz zaten.

Teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Sayın Bakan Yardımcım, buyurun...

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Usul tartışmasıyla ilgili bir söz istiyorum Sayın Bakan Yardımcısı konuşmadan önce.

BAŞKAN – Peki, Sayın Tuncer, buyurun.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Öncelikle hoş geldiniz. Güzel bir toplantı olmasını diliyorum.

Bugünkü tren kazasında vefat eden yurttaşlarımıza da Allah’tan rahmet diliyorum.

Sevgili Başkanım, “Bu Çay Kanunu’yla ilgili Sayın Bakan Yardımcısı da ne düşünüyor, onu da bir öğrenelim.” dediniz de. Kendi savunduğunuz ve çıkarttığınız ve parlamenter rejimin sona ermesiyle yeni kurulan Cumhurbaşkanlığı sisteminde artık bakanların -Bakanlar Kurulu zaten yok- kanun tasarısı ya da teklif verme hakkı yok. Dolayısıyla Sayın Bakan Yardımcısının burada bir görüş ifade edecek durumu yok.

BAŞKAN – Niye? İcra kendisinde, Bakanlığın içinde.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Şöyle: Ortada yoklukla malul bir durum var arkadaşlar.

BAŞKAN – O zaman buraya niye çağırıyoruz?

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Bakan yardımcıları...

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Metin Bey, yoklukla malul bir durum var; yani yetkisi olmayan birine ne diyeceksiniz?

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Bakan yardımcılarının tamamı yetkilidir.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) - Bakın, yetki kimde biliyor musunuz?

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Şu anki bakan yardımcılarının tamamı yetkili.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Metin Bey, şu anki...

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Metin Bey, öncelikle “evet” dediğiniz Anayasa değişikliği ve 24 Haziranda da tasdiklediğiniz Cumhurbaşkanlığı sisteminde kanunun nasıl çıkarılacağını bir açın okuyun.

İki; bu konuyla ilgili, Çay Kanunu’yla ilgili görüş bildirecek bir kişi, kişiler var ise Sevgili Başkanım, bu siz ve arkadaşlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Karakaya, buyurun.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tabii, tartışma iki gündür hep farklı yerlere gidiyor, konunun dışına. Burada, özellikle bu yeni sistemle ilgili kanun teklifi tabii ki Türkiye Büyük Millet Meclisinde, millet tarafından seçilmiş olan milletvekilleri tarafından veriliyor; yani yürütmeden böyle bir teklifin gelmesi söz konusu değil. Bu, açık ve net; bilerek ve istenerek konulan bir durum ama görüş olayı, erkler arasındaki o istişarenin ve bütün üzerinde etkili bir sonuç almanın gereğidir. Yani, sonuçta burada kabul edilecek bir Çay

Kanunu'nun yürütücüsü yürütme olacaktır, ilgili bakanlık olacaktır. Dolayısıyla daha önceden de görüş bildirmede hiçbir mahzur yok. Görüş farklı bir şey, görüş bildirmek ama yasa teklifi vermek farklı bir şey. Dolayısıyla yasa teklifi veren milletvekili, milletvekilleri, doğal olarak yürütmeden, ilgili kurumlardan, sivil toplum örgütlerinden görüş alacaktır. Yani burada gerekiyorsa çiftçi birlikleri de gelir, görüşlerini ifade eder. Burada bir yanlış anlaşılma olmasın diye söz aldım.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Karakaya.

Buyurun Sayın Bakan Yardımcım.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkan, sadece bir şey söyleyeceğim.

Görüş alma ayrı bir şey çünkü mevcut bir Çay Kanunu taslağı var ama daha sonra sizlerin de tadilat...

BAŞKAN – Sayın Tuncer, Sayın Karakaya da açıklama yaptı, bunun üzerine ben de açıklama yapmak istemiyorum, uzatmak istemiyorum konuyu.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Ben de uzatmak istemiyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakan Yardımcımıza sözü verelim, onun da görüşünü alalım.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Ben sadece şundan başlayalım diyorum: Yani ortada mevcut bir Çay Kanunu taslağı var; tadilat görmüş, gerekli değişiklikler yapılmış. Kurum bununla ilgili zaten bakanlıklarla görüşmüş, verdiği cevap var arkadaşlar. Diğer önerilerde, 2015 ve 2016'da öneriler 1'in cevabında kurum bunu anlatıyor.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Tuncer.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Böyle bir durumda görüşe ihtiyaç yok yani taslak var.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Tuncer.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Pardon, Sayın Bakan Yardımcımıza söz vermeden önce, Sayın Lütfi Kaşıkçı'nın ikramıdır künefe ve teşekkür ediyoruz Sayın Kaşıkçı.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) – Afiyet olsun.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan Yardımcım.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI AKİF ÖZKALDI – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; ben de bakanlık adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

Tabii ki Sayın Genel Müdüřümüz bahsetti. Çok uzun zamandan beri bir kanunla yönetiliyor ve böyle bir değişime, yenilenmeye ihtiyaç olduğunu belirtti. ÇAYKUR tabii, bizim ilgili bir kuruluşumuz ve biz de bakanlık olarak böyle bir kanun taslağının yenilenmesine ihtiyaç olduğu düşüncesindeyiz.

Tabii ki uzun sürmesinin sebebi de, önemli bir kanun olduğundan bunun paydaşlarına, STK'lara vesaire, ilgili birimlere tartışmaya açılmış, onların da bütün görüşleri alınmış ve herhâlde bugünkü ihtiyaca cevap verecek nitelikte güzel bir kanun olarak hazırlanmış ancak seçim öncesi bütün bu mutabakatlar sağlandıktan sonra o ara seçim dönemine girilmesi ve yeni Cumhurbaşkanlığı sistemine göre de düzenlemek üzere Başbakanlıktan yeniden bakanlığa iade edilmiş. Şu an itibarıyla tartışılacak bir konu yok diye biz bakanlık olarak düşünüyoruz, gayet güzel hazırlanmış.

Tabii, yeni sistemde bakanlık tamamen dışında değil bu kanun düzenlemelerinin. Bir süre sonra inşallah bunun yeniden Cumhurbaşkanlığına gönderilip oradan da Meclise sevgiyle birlikte bu kanunun yasalaşacağı düşüncesindeyiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan Yardımcım.

Evet, şimdi, 2016 yılının önerilerinin görüşülmesine geçiyoruz.

2016 yılının 1 no.lu genel önerisini okutuyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 1-

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Öneriye geçmeden...

BAŞKAN – Ama bakın, yani sürekli olarak yani bir geçiyoruz...

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Üst komisyona geçsin diye...

BAŞKAN – Yok, alt komisyonda izleniyor, üst komisyona geçilmesine gerek görmedim.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Önerge verdik.

BAŞKAN – İzleniyor zaten alt komisyonda; gerek görmedim ve bu, Başkanın takdiri. Lütfen...

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Ama bilinsin olay canım.

BAŞKAN – Tamam bilinsin, ne bilinsin... Zaten Sayın Bakanlık yetkilileri, Genel Müdürlüğümüz olayın farkında. İzlenmesi ve üst komisyona çıkmasıyla mı bakanlık ve ilgili kurum bunun farkına varacak, bu işleri yürütecek? Arkadaşlar, lütfen...

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Ama kamuoyunda yine tartışılacak.

BAŞKAN – Tamam, kamuoyu zaten biliyor...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Biz önerge verdik; oylayın Sayın Başkan.

BAŞKAN - Yazılı olarak, önergenizi yazılı olarak verin bize; oylayalım. Yazılı olarak getirin önergenizi oylayalım.

ESİN KARA (Konya) – Sayın Başkan, bence 2016'nın diğer önerilerine geçelim. 2016'yı konuşurken yazılabilir o; yani zaman kaybetmemek için diğerlerine geçebiliriz.

BAŞKAN – Evet, öneriyi tekrar okutuyorum, 2016 yılının 1 no.lu genel önerisini tekrar okutuyorum.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 1-

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, buyurun yanıt için.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Başkanım, cevap veriyorum.

Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyeler de yerine getirilecektir.

BAŞKAN – Evet, önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer öneri ve tavsiyelerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı?

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Önergeyi yazıyoruz, biraz bekleyelim.

BAŞKAN – Evet, önergeyi yazıyorsanız bekleyelim. O zaman önergeyi bekliyoruz.

Önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Geneli üzerinde görüşmelere geçiyoruz.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Başkanım, önerge...

BAŞKAN – Daha sonra oylayabiliriz onu.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Sayın Başkan, gerekçe üzerinde söz istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Yaşar, oylayabiliriz sonra.

Sayın Genel Müdürüm...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Sayın Başkan, önerge...

BAŞKAN – Arkadaşlar, gelmedi ama vakitten tasarruf edelim diye şey yaptım.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Geldi Başkanım, geldi.

BAŞKAN – (2016/1) no.lu Öneri'nin Komisyon gündemine alınmasına dair bir önerge vardır, okutup oylarınıza sunacağım:

KİT Komisyonu Başkanlığına

Çay sektörünün tümünü kavrayacak, çay üreticilerinin mağduriyetlerini giderecek, çay tarım alanlarının tespitiyle çay piyasasının düzenlenmesini ve denetlenmesini, yaş çay bitkisi üreticileri ve çay imalatçıların haklarını korumak ve yükümlülüklerini belirlemek amacıyla 3092 sayılı Çay Kanunu'nda değişiklik yapılması için Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı nezdinde girişimlerin sürdürülmesi önerisinin üst Komisyona taşınmasını arz ederiz.

13 Aralık 2018

Atilla Sertel	Kemal Zeybek	Bedri Yaşar
İzmir	Samsun	Samsun
Mustafa Tuncer	Orhan Sümer	Baha Ünlü
Amasya	Adana	Osmaniye
Ahmet Kaya	Deniz Yavuzylmaz	
Trabzon	Zonguldak	

BAŞKAN – Gerekçe için Sayın Yaşar söz almak istiyor.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Sayın Genel Müdür Yardımcımızın da ifade ettiği gibi on yıldır sürüncemede. Değerli arkadaşlar, burada önemli olan şu: Neticede, bu yasayı bu kurum bekliyor. Mevcut eski yasayla da bu işin götürülmesi mümkün görülüyor. Şu veya bu şekilde Parlamentoda da gündeme gelmemiş ve on yıllık süre, yani yirmi dört saatin bile çok önemli olduğu bir zaman dilimini dikkate aldığınızda on yıl bir ömür demektir. Bu, nüfusun önemli bir kısmını etkiliyor, önemli bir nüfusa hitap ediyor. Bu yasanın bir an önce çıkmasından hiçbirimizin en ufak bir rahatsızlık duymaması lazım.

İçinizde bölgenin milletvekili var, biz bölge milletvekilleri olmasak bile biz hepimiz Parlamentoda Türkiye'nin milletvekiliyiz. Yani yönetim bu yasa bir an önce çıksın diye feryat ediyor. Biz de diyoruz ki bunu önerilerden çıkarıp yukarıda izleyelim. Ben buradan tekrar ifade ediyorum: Arzu eden arkadaşlar imzalayabilir. Yarından itibaren de bunun kanun teklifini tekrar Meclise getireceğiz, hatta bunun da öncelikli görüşülmesi için elimizden ne geliyorsa yapacağız. Bu bir niyettir. Üst önerilere

taşıdığımız zaman çok fazla bir şey değişmemiş olmakla beraber, netice itibarıyla oturalım, her zaman bu mağduriyetler var, bu mağduriyetlerin de önüne geçmiş oluruz, her zaman da gözümüzün önünde olur, takip etmiş oluruz.

Dolayısıyla bunun bir üst öneriler kısmına geçirilmesini takdirlerinize arz ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Karakaya, buyurun.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Efendim, tabii, bu öneri özellikle Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçilmesiyle birlikte aslında çok uygun bir öneri değil çünkü öneride şöyle ifade ediliyor, deniyor ki: “Çay Kanunu’nda değişiklik yapılması için Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı nezdinde -böyle bir bakanlık da kalmadı bildiğim kadarıyla- girişimlerin sürdürülmesi önerisinin üst Komisyona taşınması...” Değerli arkadaşlar, biraz önce de söyledik, yeni sistemde Kanun teklifleri -değişiklik olabilir, yeni bir kanun ihdası olabilir- milletvekilleri tarafından veriliyor bireysel ya da grup olarak parti grupları itibarıyla ama milletvekillerinin. Burada Türkiye Büyük Millet Meclisinin çok önemli ve teknik bir komisyonunda milletvekilleri olarak bizim bu teklifi bir üst kurulun gündemine alma adıyla da olsa ama gerekçesinde ve isteğinde, talebinde Bakanlığın böyle bir değişiklik girişimini yapması konusunu gündeme getirip kararlara geçirmemiz gerçekten Türkiye Büyük Millet Meclisi adına, milletvekilleri adına da son derece yanlış bir şey olur.

Biz şunu söyleyebiliriz: Sayıştay önümüzdeki yılda gördüğü aksaklıkları dile getirerek bunların düzeltilmesi için Bakanlığın gerekli girişimlerde bulunması... Bakanlık da bu konuyu milletvekillerine, parti gruplarına, konuyla ilgililere, ilgili komisyonlara aktarabilirler. Yani biz o konuda Bakanlıkta uygulama içerisinde karşılaştıkları sorunların çözümü noktasında onları teşvik edebiliriz, bize bildirmeleri hâlinde onu kanun teklifi hâline getirebiliriz ama burada bir kanun değişikliği için Bakanlık nezdinde girişimde bulunmak demek yeni sistemi bilmemek anlamına gelir. Bu resmen bir skandal olur.

Evet, ÇAYKUR’la ilgili bir düzenlemenin yapılması gerekliliktir. Burada o kadar milletvekili var. Ben Milliyetçi Hareket Partisinin bir milletvekili olarak böyle bir teklifte yer alacağımı şu andan itibaren Bakanlıkla, diğer kurumlarla, sivil toplum örgütleriyle, özellikle çiftçi birlikleriyle görüşerek böyle bir teklifi kısa süre içerisinde hazırlayıp verebileceğimi ifade edebilirim. Yani burada milletvekillerinden gelecek teklifin... Yani kendilerinin çıkıp teklif vermesi varken Bakanlığa yönlendirmesini doğrusu ben anlayamadım. Sistem Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi. Bu sistemde bu teklifin son derece yanlış olduğunu ben şahsen bir görüş olarak kayıtlara geçmesini istiyorum.

Çok teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Karakaya.

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Şimdi, burada tabii, mesele üzüm yemek, mesele bağcı dövmek değil. Buradaki öneri 2015 yılının önerisi. Buradaki öneri... Geçmişte Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı vardı ve onun nezdinde bu girişimlerin sürdürülmesi diye Sayıştay buna istinaden yazıyor. Yıl 2018, yasanın hazırlanmaya başlanmasının yılı 2008. Aradan geçen on yıl. Sayın Mevlüt Bey de benim bildiğim kadarıyla on yıldır burada milletvekili, daha da fazla.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Yok yok, o kadar değil.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Neyse neyse, konuşmalarınla, tecrübelerinin on yılı da geçmişsindir.

Şimdi, burada Tarım ve Orman Bakanlığı var ve bunun nezdinde bir girişimde bulunulması noktasında Sayıştayın bir önerisi yok. Elbette ki bizim bu öneriyi verirken aslını koruyarak çıkarmamız lazım. Bizim burada bu önerinin üzerinde oynama yapıp, değişiklik yapıp çıkarma imkânımız da olmadığına göre biz bunun tartışılması noktasındaki görüşlerimizi belirttik.

Bakın, arkadaşlar, bu 2015 yılındaki bir öneri. Bizim buradaki amacımız... Bu yasanın çıkmasına ilişkin tabii ki milletvekillerinin bu konuda kanun çıkarılması yönündeki son dönemdeki değişikliklerle yetkinin tamamen Türkiye Büyük Millet Meclisinde olduğunu herkes biliyor. Buna kanun çıkarılması noktasında MHP'nin de söz vermesi bizim hoşumuza gitti. Ama o gün oylama sırasında ne yapacaklarını da doğrusu merak ediyorum ve inceleyeceğim. Bu kanun teklifini de bizim arkadaşımız Trabzon Milletvekili Ahmet Kaya hazırlamıştı ama benim buradaki asıl amacım şudur: Bizim hazırladığımız kanun teklifinde eksik maddeler olabilir. Orada çalışan kurumun bütün taleplerini karşılayamayabiliriz ama hazırlanmış bir yasa taslağı var arkadaşların elinde ve bunu oradaki bütün toplumla, bütün çayla ilgili iştigal eden herkesle görüşerek hazırlamışlar. Bunun önemi burada büyük. Yoksa hepimiz hazırlayabiliriz. Ama asıl olan bu yasanın, bu arkadaşlarımızın harcadığı emeğin taşınarak yasalaşmasıdır.

İsterseniz şöyle bir öneriyle kapatayım: Bu öneriyi bizim yukarıya taşımamızın nedeni bizim ÇAYKUR'a ve çaya verdiğimiz, oradaki üreticilere verdiğimiz önem nedeniyledir. Arkadaşlarımız yasa taslağını iletinler bize KİT Komisyonuna. Bütün milletvekilleri olarak ortak imzayla bir ilki başlatalım, gruplar adına değil. Tıpkı burada Hatay Milletvekilimiz Sayın Kaşıkçı'nın bir önergesini hep birlikte Komisyonunda oy birliğiyle geçirdiğimiz gibi KİT Komisyonu olarak biz bu yasanın geçmesinin çok elzem olduğunu kendi gruplarımıza aktaralım ve bu yasanın altına ortak imza atalım ve bu yasayı geçirelim, bu tartışmaları da bitirelim.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sertel.

Buyurun Sayın Tuncer.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkanım, öncelikle Mevlüt Vekilime teşekkür ediyorum. Biraz önce benim dile getirdiğim konulara dolaylı da olsa destek verdi ama Mevlüt Vekilimin bir hususu düzeltmek istiyorum. Bu iki öneri hem 2015 yılında hem de 2016 yılında var. Bizim verdiğimiz üste taşıma önerisi zaten 2016 yılına ait. Şimdi, 2015 yılında Sayıştay o dönemde henüz parlamenter rejim olduğu için 3092 sayılı Çay Kanunu'nda değişiklik yapılması için “Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı nezdinde girişimlerin sürdürülmesi...” demiş. Mevlüt Vekilimizin dediği 2015 yılı. Gelelim 2016'ya. 2016 yılında Sayıştay muhtemelen 16 Nisan referandumundan sonra herhâlde bunu hazırlamış olsa gerek ki o ileri görüşlülüğüyle Bakanlığın ismini şu şekilde düzeltmiş: 2016, sayfa 2, paragraf 5: “Hazırlanan Çay Kanunu Tasarı Taslağı'nın yasalaşması için ilgili merciler nezdinde...” Altını çiziyorum, “Bakanlık”ı kaldırmış, “ilgili merciler nezdinde girişimlerin sürdürülmesi” demiş. Yani Bakanlık yok ne Sayıştayda ne bizim verdiğimiz konuda. Bu bağlamda, Mevlüt Vekilimin bir yanlış anlaşılmasını düzeltmek istiyorum: Sayıştay “ilgili merciler” diyerek işaret ettiği yer kurumdur, bakanlıktır, komisyondur ve nihayetinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruludur. Bu taslağın mutlaka üstle görüşülmesi ve ihtiyaç hâlinde –ki ihtiyaç mutlaka var, yıllardır bu görüşülüyor KİT Komisyonunda- Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna bu hususun “a, b, c” diye düşünmeden ülke birlik ve beraberliği açısından ÇAYKUR'un, çay üreticilerinin ve çay imalatı yapan kurum ve kuruluşların geleceği açısından götürülmesi gerektiğini düşünüyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Yaşar.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, gerekçesini Atıla Bey yazmıştı ama Mevlüt Bey’in feryadını da çok anlamadım. Biz özel sektörden geliyoruz, pratik düşünürüz. Neticede diyoruz ki bugün bu kurumun bu yasaya ihtiyacı var. Madem bunda hemfikirsek Lütfi Milletvekilimizin önerileri doğrultusunda biz Komisyon olarak böyle bir kararı almıştık ve bunu da gerçekleştirdik. Aynı şekilde, Çay Kanunu için de aynı şeyi yapabiliriz. Biz imzaya hazırız.

Bakın, Lütfi Bey’in kararından sonra hepinizin gördüğü gibi...

Ne ikram oldu hocam?

ATILA SERTEL (İzmir) – Tatlı.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Hem de yeşil çay. Biz de diyoruz ki... Denemelerini yaptık, hazırladık. Sayın Genel Müdürüm de...

ATILA SERTEL (İzmir) – Ben de İzmir inciri getiririm, en güzel.

BAŞKAN – İzmir’in inciri yok, Aydın’da var incir.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Peki.

Bakın, Aydın inciri, Rize’nin yeşil çayı, siyah çayını da ikram edeceğimizi baştan bildiriyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yaşar.

Buyurun Sayın Özdemir.

ZİVER ÖZDEMİR (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, bu bir iç öneri. Aslında biraz da sanki teknik bir eksiklik olarak gördüm. Arkadaşlarımız zaten iç öneri olarak buna, aslında konuya değindiler. Yani Sayın Sertel olsun, diğer milletvekili arkadaşlarımız olsun, o iç öneriyi yukarıya, üst komisyona taşımadan gerekli düşüncelerini zaten açıkladılar aslında. Yani başka bir konu: Bu, on yıllık bir süreçte bu yasa gündemde ve Sayıştay sürekli izlemeye almış.

BAŞKAN – İzliyorlar.

ZİVER ÖZDEMİR (Batman) – Evet, izliyor da. Yani bunun bir üst komisyona taşınmasıyla yeni bir şey yapmamış oluyoruz, sadece mevcut olan bir durumu korumuş oluyoruz. Zaten Sayıştay bu süreci izliyor, izleyecek. Yasa tasarısı olarak da bunu sadece ÇAYKUR ve kurum olarak görmemek gerekiyor; bu, bir sektörün konusudur. Yani bu işin başka taraflarında tüccarlar var, ithalatçılar var, üreticiler var yani üretim yapan üretici fabrika sahipleri var yani bu işin bir sürü etkenleri var, katılımcıları var.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Doğru, imalat yapanlar var.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) – Doğru, bir an önce çıkması lazım Sayın Vekilim.

ZİVER ÖZDEMİR (Batman) – Ve bu geniş bir zamanda... Daha önceki Sayın Genel Müdür de yönetim de üniversitelerle, sivil toplum örgütleriyle ve işin taraflarıyla çok detaylıca bir çalışma yapmışlardı. Ondan dolayı da kendilerine teşekkür ediyorum. Tabii, bunu teknik bir konu olarak da her zaman gündeme taşıyabiliriz ama aynı bu şekilde Sayıştayın görüşünü de alarak karşılıklı bu işe de bir nokta koymak gerekir diyorum. Benim kanaatim aynı şekilde, Sayıştay zaten izliyor ve izlemeye devam edilmesini istiyorum, reyim o yönde.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özdemir.

Evet, bu tartışmalara, değerlendirmelere son vermek istiyorum.

Sayın Karakaya'ya çok kısa bir söz veriyorum.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Ben de uzatmayacağım ancak şunu söyleyeyim: Tabii ki Sayıştayın önerilerini izlemeden çıkarmamız, bundan sonra o konuların tekrar Sayıştay tarafından izlenmeyeceği anlamına gelmiyor teknik olarak, bunu çok iyi bilmek lazım. Çıkarırız, Sayıştay önümüzdeki yıl tekrar aynı konuyu öneri hâline getirir sunar, gerekli görüyorsa tekrar görüşürüz. Alt komisyonlarda bu tür önerilerin çıkarılmasının sebebi, üst komisyon çalışmalarını rahatlatmak, önemli konulara odaklanmayı sağlamak.

Şimdi, bir diğer konu, ÇAYKUR'la ilgili, çay üreticisiyle ilgili, çay tüketicisiyle ilgili bir yasa tasarısına eğer ihtiyaç varsa, taraflar böyle bir talepte bulunuyor, bu taleplerin karşılanması ve sorunların giderilebilmesi için eğer bir yasa çıkarılması gerekiyorsa elbette bunu hepimiz istiyoruz; bunu burada istemeyen bir milletvekili yok yani bu işi polemik konusu yapmanın bir anlamı yok. Ben sadece teknik olarak bir şeyi söyledim.

Şimdi, sayın vekillerimiz tabii aceleyle imza attı ama neyin altına imza attıklarının da farkında olmayabilirler, gelen teklifte diyor ki: “Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı nezdinde girişimlerin sürdürülmesi...” Zaten söylendi, daha önceki yıllardaki Sayıştay önerisi ve dolayısıyla...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Neyin altına imza attığınızı bilmemek ne demektir?

ATİLA SERTEL (İzmir) – O öneriyi biz değiştiremeyiz.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Böyle şey yok. Hayır yani ne demek neyin altına imza attığınızı bilmiyorsunuz?

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Bakın, bir saniye, lütfen... Ben müdahale etmedim, bakın, ben müdahale etmedim. Lütfen, ben meramımı anlatayım.

BAŞKAN – Sayın Yavuzylmaz, lütfen.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Sayın Yavuzylmaz, ben meramımı bir anlatayım, bak lütfen.

BAŞKAN – Sayın Yavuzylmaz, söylüyor.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Bakın, ben burada yazanı söylüyorum. Böyle bir bakanlık...

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Neyin altına imza attığımızı bilmediğimiz diye bir söylem hoş bir söylem mi? Geri alır mısınız.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Peki, o zaman ben söyleyeyim.

BAŞKAN – Sayın Karakaya...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Önerinin taşınması noktasında yazılmıştır o, o öneri öyleydi.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Bir saniye, tamam, tamam. Ama bakın, biraz önce...

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bizim onu değiştirme hakkımız ve şansımız yok.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Peki, ben o zaman söylüyorum: Sayın Tuncer “Sayın Karakaya'yı düzeltelim.” diye girdi.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Bir yanlışlık oldu. 2016 yılı...

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Ve orada da şunu söyledi...

BAŞKAN – Sayın Karakaya, toparlayalım.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Toparlıyorum.

Orada şunu söyledi, dedi ki: “Bizim teklifimizde bakanlık adı yok.” Ben de onu söylüyorum, var burada diyorum.

BAŞKAN – Peki, peki.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Teklifimizde demedim, Sayıştayda dedim.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Hayır, buradan söyledim. Efendim, tamam. Başkanım, hemen bitiriyorum.

Ya, biraz önce “Yeni sistem gereği Tarım ve Hayvancılık Bakan Yardımcısının kanunla ilgili burada konuşması yanlış.” diye itiraz ediyorsunuz, arkasından da “Bakanlık değişiklik yapsın.” diyorsunuz. Ya, burada bir çelişki var. Yeni sistemde böyle bir değişikliğin yani daha doğrusu, böyle bir önerenin burada teknik olarak kabulünün mümkün olmadığını söylüyorum. Ama şunu söyleyebiliriz: Bu konuda Bakanlık bir teklifte bulunabilir; böyle bir ihtiyacının olup olmadığını, sorun alanlarını bildirebilir. Dolayısıyla biz de bu konuyu bir şey hâline getirebiliriz, bu başka bir şey.

Çok teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Karakaya.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkan, ismim geçti; çok kısa, on saniye...

BAŞKAN – Yok, vermiyorum, kusura bakmayın.

Şimdi sözü sayın Sayıştay yetkililerine, arkadaşlara vereceğim. Ben bu konuda...

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Tutanaklardan...

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Farklı konuları farklı anlattı.

BAŞKAN – Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Benim söylediğimi farklı söyledi.

BAŞKAN – Lütfen, lütfen, yeteri kadar tartıştık, yeteri kadar söz verdim.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Şunu da söylemem...

BAŞKAN – Lütfen, lütfen Sayın Tuncer, lütfen, rica ediyorum Sayın Tuncer...

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Şunu söylemek istiyorum: ÇAYKUR, Varlık Fonu’na devredildi. Varlık Fonu’na geçtiğinde Sayıştay denetleme yapamayacak arkadaşlar.

BAŞKAN – Lütfen...

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Önümüzdeki sene bu husus gelir mi, gelmeyecek mi...

BAŞKAN – Varlık Fonu’ndakiler niye denetim yapamasın? Açın bakın, kanuna bakın Sayın Tuncer. Kanunu bilmiyorsunuz. Varlık Fonu’na devredilen Sayıştay denetiminden çıkarılmıyor ki.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Efendim, malumunuz olduğu üzere, bu kanun tasarısı gündemde olduğu günden itibaren takibimizde. Biz teknik olarak denetlediğimiz kuruluşları doğrudan ilgilendiren konular hakkında KİT Komisyonunda “gündemde kalsın” diye teklifte bulunuruz. Ama bu konu, ÇAYKUR’u doğrudan ilgilendiren bir konu olmadığı için, ÇAYKUR’u da ilgilendiren bir konu olduğu için izlememizde

kalmıştır. Efendim, 2016 yılı önerisi bazında 2017 yılında aynı konu bu defa iç öneri değil de dış öneri şeklinde gelmiştir. Evet, Varlık Fonu'na devredildikten sonra da denetlemeye devam ediyoruz. 2017 yılı raporu elimizde. Bu ay içerisinde sizlere de ulaşacaktır.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır.

Geneli üzerinde görüşmelere geçiyoruz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALAR(Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM “web” sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletebileceğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, sayın üyelerimizce sorulan sorulardan yazılı olarak cevap verilmesini gerektiren konularla ilgili cevaplarınızı tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi “web” sayfasında yayımlanmasından itibaren on beş gün içerisinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

III.-KONU(Devam)

A)GÖRÜŞMELER(Devam)

1.- Çay İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğünün (ÇAYKUR) 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri(Devam)

BAŞKAN – Şimdi geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize ben sözü vereceğim.

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Şimdi, karşılıklı polemik olmasın ama biz neyi yazdığımızı, neyi söylediğimizi ve neyin altına imza attığımızı biliriz yani hiç şaşmaz; neyi söylediysek onu Mecliste de oylamalarda da gösteririz. Bu konuda birçok arkadaşın milletvekillerine, burada bulunan arkadaşlarıma yönelik bu hakaretvari sözcüklerini kabul etmediğimi belirtmek isterim. Çünkü bu öneri Sayıştayın bir önerisi olup o önerinin kelimesi kelimesine, virgülüne kadar üste taşınması noktasında yazılmıştır.

Tabii ki buradaki arkadaşlarımız yeni sistemi sizden çok daha iyi bilir ve çok daha okurlar, araştırırlar, hiçbir eksik yoktur. Ama bizim bu öneriyi değiştirerek taşıtma gibi bir şansımız yok. Bunu Sayıştay yazdığı için bu önerinin tartışılması gerekir diye düşünüyorum. Yani bizim meselemiz burada üzüm yemek, bağcı dövmek değil; mesele, bu çay kanunu çıkacak mı, çıkmayacak mı; emeklilikte yaşa takılanlar çıkacak mı, çıkmayacak mı. Bizim bu konularda çok açık ve net duruşumuz ortadayken karakolda doğru söyleyip mahkemede şaşma işi bize ait bir iş değildir. Biz doğru söyler, doğru yaparız. Bizim sonuna kadar da doğrulardan şaşmadığımızı Türkiye’de yaşayan bütün insanlarımız da görür. Seçim vaadi olarak sunulanların sonradan nasıl yok edildiği ve nasıl üzerinde durulmadığını da herkes biliyor.

Gelelim ÇAYKUR’la ilgili bu üst komisyondaki sorularıma. Ben tabii, Sayın İmdat Sütüoğlu’nun bu döneme çok önemli bir imza attığını ve yaklaşık sekiz yıl kadar kurumda görev yaptığını, geçmişte Rize Milletvekilliği, Çevre Bakanlığı da yapmasının önünde bu kuruma hizmeti geçtiğini biliyorum. Geçmiş dönemlerde de Sayın Genel Müdür olarak oturduğunda biz de burada KİT Komisyonu olarak ÇAYKUR’a ilişkin eleştirilerimizi, önerilerimizi, bakış açımızı, her şeyi çok açık ve net söylemiştik ve kendisi de bizim bu konuda art niyetli olmadığımızı ve sadece kurumun gelişmesi için birtakım

eleştiriler yaptığımı bilir. Öncelikle, buraya sunuşta yetişemedi kendisi, kendisi kendisini takdim edemediği için ben İmdat Bey'in gelmediğini gördüm, sonradan dâhil olunca da memnun oldum. O konuda kendisinin burada olmasını isteyecektim, fakat görünce de memnun oldum.

Şimdi, siz 2011 yılında başladığınız genel müdürlükte, yedi yıl sonra Nisan 2018'de tek satırlık bir cümleyle "İmdat Sütüoğlu istifa etti." diyerek istifa ettiniz. Tabii, benim kafamda şöyle bir şey var, o dönemlerde birtakım açıklamalar yaptığınız için bu açıklamalar nedeniyle, işte Hükûmeti suçlayıcı birtakım açıklamalar nedeniyle Bakanlıkça görevden alındığına dair tebliğat konusunda da basında ve diğer yayın organlarında yer aldı, ben de bunu izledim. Tabii, bunun nasıl olduğunu en iyi siz bilirsiniz ve açıklamak zorunda da değilsiniz, bu sizin kendi dünyanızda yaşadığınız bir hadise. Ancak şunu ben söylemek istiyorum: ÇAYKUR sizin döneminizde yedi yılda 4 kez zarar açıkladı. Yani bu zarar açıklamanın, 2017 yılı zararının 567 milyon 742 bin lira olarak gerçekleştiğini, Hazinesin ÇAYKUR'a 300 bin lira bir rakamla destek olduğunu, zararının da 267 milyon 740 bin lira olarak açıklandığını, sonradan ÇAYKUR'un açıkladığını gördük.

Şimdi, burada Sayıştaş 2016 yılı raporunda yönetim kurulundaki eksikliklere dikkat çekmişler ve bu atamaların bir an önce yapılması istenmiş. Sonra görevden ayrılmasıyla birlikte sizin genel müdürlük koltuğu da –biraz önce söylediğim gibi- boş. Yani şimdi, bu genel müdürlük hadisesi çok önemli bir hadise yani sekiz aydan beri ÇAYKUR'a niye bir genel müdür atanmıyor? Genel Müdür Vekili niye genel müdür yapılmıyor onu da öğrenmek isterim ama bu da tabii sizin cevaplayacağınız bir şey değil.

Yönetim kurulu üyeliği bittiği hâlde görevde kalmaya devam eden kaç kişi var? Ben onu sormak istiyorum. Bu kişiler kimlerdir?

Şimdi, bir de burada bazı yönetim kurulu üyelerinden İsmail Hakkı Soba'nın Belediye Başkan Yardımcılığı, belediye Meclis üyeliğinin ardında Rize Ticaret Borsasında yer alması... Bu başka kurumlarda çalışan arkadaşların yönetim kurulu üyesi olarak görev yapması bu kadar elzem mi? Yani bunca işin arasında gerçekten ÇAYKUR'a ne kadar zaman ayırabiliyor ben onu da merak olarak soruyorum?

Tabii, biz KİT Komisyonu üyeleri olarak soruyoruz ve çoğunlukla bunu açıklıyorlar bize; ÇAYKUR'da yönetim kurulu üyeliklerinin oturum başına mı yoksa aylık olarak mı olduğunu ve ne kadar olduğunu da sormak istiyorum.

2016 yılı faaliyet dönemini 82,1 milyon kârla kapatmasına rağmen 309,2 milyon tutarındaki geçmiş zararlar nedeniyle, dönem zararları nedeniyle öz kaynak sermayesine ulaşılmadığından bahsediliyor, 2016 yılı Sayıştay raporunun 5'inci sayfasında.

Şimdi, kâra geçmiş, herhâlde bu DİDİ'den kaynaklanan, işte satıştan kaynaklanan bir kâr olabilir ama çaydan hâlâ kâr ediyor mu etmiyor mu onu da tam bilemediğim için sormak isterim.

2011-2018 yılları arasında kurumun faaliyeti, kârı ve zararı yıllar itibarıyla ne kadar gerçekleşti? Yani kurumun 2017-2018 yılında ihracat yaptığı ürünleri ve hangi ülkelere ihracat yaptığını ve bu ihracattan kurumumuzun yani ÇAYKUR'un ne kadar gelir elde ettiğini merak ediyorum?

ÇAYKUR, Rizespor'a sponsorluk yapıyor, hâliyle. Çünkü Rizespor da Rize'nin takımı, ÇAYKUR da Rize'nin şeyi, bu sponsorluğu garipsemiyorum ama ne kadar sponsorluk yaptığını da öğrenmek istiyorum. Stadın yapımında ÇAYKUR'un herhangi bir ödemesi var mı, oldu mu? Olduysa bu ödeme ne kadardır? Kadrosu ÇAYKUR'da olduğu hâlde ÇAYKUR Rizespor'da görev yapan kişiler var mı onu da öğrenmek istiyorum ve bu kişilerin kuruma aylık ve yıllık maliyeti nedir?

Varlık Fonu'na devredildi kurum. Satışıyla herhangi bir çalışma yürütülmekte midir? Kurum Varlık Fonu'na devredildikten sonra Varlık Fonu'na herhangi bir kaynak oluşturuldu mu? Veya Varlık Fonu tarafından ÇAYKUR'a bir kaynak aktarıldı mı? Olduysa bu paranın miktarı nedir onu öğrenmek istiyorum?

Sunumunuzda beyaz çay üretiminden de bahsettiniz, geçen yıllarda da aynı üretimden bahsediyorsunuz. Bu yıl kilosu 575 liradan 911 kilogram tomurcuk alım gerçekleşmiş. “Beyaz iksir” adıyla piyasaya sunulan çayı merkez reyonlarından ve e-satış yoluyla satıldığı biliniyor. Şunları öğrenmek istiyorum: 911 kilogramlık tomurcuktan ne kadar beyaz çay elde edilmektedir? Bu teknik bir soru, siz daha iyi biliyorsunuz. Beyaz çayın piyasa satış fiyatı kilo bazında ne kadardır? İnternet sitesinde sık bir kutunun içinde satışa sunulduğunu gördüm ama internet üzerinden satış fiyatına ve satıldığına ilişkin bilgiye rastlamadım yani onda ayrıntılı bir bilgi yok, ona baktım. Beyaz çay piyasada ne şekilde ve hangi fiyatlardan satılmaktadır. Beyaz çayın tamamı yurt içine mi veriliyor, yoksa yurt dışından da talep var mıdır, ihracat yaptığınız ülkeler var mıdır? Piyasaya çıktığı günden itibaren yıl yıl belirtmek kaydıyla beyaz çayın satışı ve satışından elde edilen geliri ne kadardır?

Hepinizin bildiği üzer ÇAYTAŞ adlı ÇAYKUR'un ÇAYSAN üzerinde ortak olduğu ve DİDİ Çay distribütörlüğüyle ÇAYKUR ürünlerinin satış ve dağıtım organizasyonuyla pazarlama, ihracat, reklam gibi ÇAYKUR'un birçok işlemlerini yürüten bir şirket var. Bu şirketin genel müdürlüğünü bizim eski genel müdürümüz İmdat Sütüloğlu'nun öz yeğeni Yavuz Sütüloğlu yapıyordu. ÇAYKUR'da Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeniyken İmdat Sütüloğlu tarafından ÇAYTAŞ'a genel müdür yapılmıştı. İmdat Sütüloğlu görevden istifa ettikten sonra yeğeni Yavuz Sütüloğlu'da Genel Müdür Vekili Yusuf Ziya Alim tarafından ÇAYTAŞ Genel Müdürlüğü görevinden alındığını ben biliyorum. Doğru mu değil mi tabii o konuda en iyi cevabı siz vereceksiniz. Yavuz Sütüloğlu bu görevden alınmadan verdiği bir röportajda “Benim FETÖ'cü olduğu için işten çıkarttığım yöneticileri işe alan yurt dışı bayisinin ve sözde Rizeli nakliyecisi ortağının ayrıca başka markalı çaylar –kendi çayı da diyebiliriz, seylan çayı da diyebiliriz- satmasına rağmen bayiliğini uzatmak için neden uğraştınız?” dedi, böyle bir açıklaması var Yavuz Sütüloğlu'nun. Yavuz Sütüloğlu'nun, FETÖ'cü olduğu için işten çıkardığı yöneticileri işe alan kimdir? Burada kastedilen İmdat Sütüloğlu mu yoksa Yusuf Ziya Alim mi yoksa başka biri mi? Bahsettiği yurt dışı bayisi nerededir, kime aittir? O bayinin Rizeli nakliyecisi ortağı kimdir? Bahse konu yurt dışı bayisinin başka çaylar satmasına rağmen bayiliği neden iptal edilmemiştir? Yavuz Sütüloğlu niçin görevden alınmıştır? Yavuz Sütüloğlu isminin birtakım yolsuzluklara karıştığı, zimmetine para geçtiği iddiaları var; o iddialar doğru mu değil mi bilmiyorum, eğer doğru değilse günahına da girmek istemem ama bu konuda da iddiaların olduğu söz konusu. ÇAYTAŞ'ta herhangi bir usulsüzlük var mıdır?

Benim sorularım bunlar ama özellikle bir kez daha altını çizerek söylüyorum: Sayın Genel Müdür Vekiline teşekkür ediyorum ayrıca, hem çay yasasının çıkması noktasındaki burada, “Biz bunu istiyoruz, takdir Komisyonundur.” dedi. Bunun altını çiziyorum, bu çok önemli. ÇAYKUR'un Genel Müdür Vekili, bu Sütüloğlu döneminden ve daha öncesinden hazırlanan ve birçok kez elden geçirilen yasanın hem üreticiye hem orada bu işten ekmek yiyenler açısından önemli bir yasa olduğunu söyledi. Buna rağmen bu mutlaka çay yasası bizim gayretlerimizle ve arkadaşlarımızın, milletvekillerinin gayretleriyle çıkacaktır, bu konuda Genel Müdür Vekiline –inşallah Genel Müdür olursunuz- biz burada Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak söz veriyoruz ve bu yasanın çıkması için gayret sarf edeceğiz. Ama sizden bir gayret sarf etmenizi daha istiyorum: Dört aydan altı aya çıkarılmıştır Sütüloğlu döneminde çalışma süreleri bu mevsimlik işçiler, çalışanlar açısından; bu işçilerin mağduriyetinin giderilmesi ve o noktada biraz daha bu arkadaşlarımıza, bu ailelere katkı koyabilmek açısından söylüyorum bunu, ÇAYKUR'un bu işçilerin biraz daha fazla çalıştırılması noktasında, biraz daha iş süresinin uzatılması noktasında

acaba çalışmalar yapılabilir mi yani yeni yatırımlarla birlikte? Bu konuda da size ricam o işçi ve ailelerinin bir sesi olarak sizin de onları anlayan bir kurum olarak onların geleceğine yönelik bir katkı koymanızı talep ediyorum.

Başarılar diliyorum. ÇAYKUR daha başarılı olsun. Karadeniz’de bu çaydan ekmek yiyen binlerce aile adına, bu işten ekmek yiyenler adına ve Türkiye’nin çay markası açısından daha dünya çapında tanınan çay markalarına ulaşması ve markalaşma adına size başarılar diliyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sertel.

Buyurun Sayın Kara.

ESİN KARA (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, ÇAYKUR İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve Yönetim Kurulu üyeleri; aramıza hoş geldiniz, Komisyonuza.

Bugün sabah Ankara Konya hızlı tren seferini yapan kazada ölen vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yaralılara da acil şifalar diliyorum çünkü inanıyorum ki büyük çoğunluğu Konyalı hemşehrilerim çıkacak ve hızlı treni en fazla kullanıyoruz Konya Ankara arasında. O yüzden üzüntümü de belirtmek istiyorum.

Geneli üzerinde bir değerlendirme yapmak istiyorum. 2016 yılı gelir tablosuna baktığımız zaman “ticari alacaklar” kısmında yer alan “diğer ticari alacaklar”da 840 milyon 917 bin 509 TL’nin Sayıştay raporumuzun 146’ncı sayfasında doğrudan borçlanma sisteminden bayilere verilen teminatlardan, bankalardan alacaklarımız olduğu belirtiliyor. Hangi bankalarda bizim alacağımız vardır? Tahsilimizde herhangi bir sıkıntı söz konusu mudur? Bunlar gayrinakdi kredi ise bunlar zaten bilançonun dipnotlarında bulunur. Ticari alacaklardaki alacağımızın 2 katıdır bu rakam. “Doğrudan borçlanma sistemi” deyince benim aklıma şu geliyor: Biz bayilerimize bankalara kredi açtırıyoruz, satışımızı yapıyoruz, belirli bir vade sonunda onlar bankadan kredilerini kullanıyor ve bizim hesabımıza geçiyor. Eğer öyle ise bizim ÇAYKUR’un alacak devir hızımız yani ortalama kaç gündür, bankalardan tahsilatımız ne kadardır?

Bir de bu konuyla ilgili 2015 yılının “Diğer öneriler”inde 5’inci madde dikkatimi çekti. Orada da özel sermayeli bankalara akdedilecek olan doğrudan borçlandırma sistemi sözleşmelerinin -maddeleri belirtmiş- Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği uyarınca takip eden iş günü içerisinde kamu sermayeli bankalara aktarılması gerektiği üzerinde Sayıştayımız bir öneride bulunmuş. Şimdi, bankalarda kredi usulü şöyledir: Krediyi kullandığımız anda valör aynı gün işler, siz krediyi geri ödediğiniz zaman bir gün sonrası işler Bankacılık Kanunu’nda. Şimdi, özel sermayeli bu bankalar biraz uyanıklık yapıyor; vatandaşa hemen krediyi kullanıyor, kendi mevduat hesaplarına geçiyor, hem vatandaştan bir günlük kredi alıyor hem Merkez Bankasından bir günlük faiz geliri elde ediyor, bir günde iki günlük gelir elde ediyor. Bu tarz işlemler de kamu sermayeli bankalarımıza gerçekten aktarılsa en azından kendi sermayemizi korumuş olacağımız düşüncesindeyim.

Yine, ikinci bir sorum, sayım tesellüm noksanlarında çok da kayda değer bir rakam değil ama 475 bin 736 TL’lik bir rakam bulunmakta. Bu normal ya da anormal herhangi bir firenden mi kaynaklanmakta? Gerçekten bir sayım tesellüm noksanı mı var? Sayıştay raporumuzun 149’uncu sayfasında yeterli bilgi vermiyor, diyor ki: “Sadece sayım tesellüm noksanlarına karşılık ayrılmıştır.” Bunun sebebi nedir, neden kaynaklanmıştır bu sayım tesellüm noksanları? Yıl sonu itibarıyla muhasebede genel olarak biz sayım tesellüm noksanlarının sebebini ararız. Bulunamaz ise “olağan dışı giderler”e atarız. Eğer bir sebebi varsa şahsi sorumluluklarıyla personelimize ya da sorumlu kişilere atfederiz. Bu konuda yine detaylı bilgi istiyorum.

Bir konu dikkatimi çekti. Gelir tablomuzda yine faiz giderlerinde yüzde 268’lik bir artış var. İncelediğimiz zaman kısa vadeli banka kredilerimizde 2015 yılına göre bir artış olduğunu görüyorum. Bu da büyük ihtimal buradan kaynaklanıyor. Likiditesini değerlendirdiğimiz zaman 2015’te 2,43 olan likidite, kısa vadeli borçları ödeme gücümüz 2016’da 1,71’e düşmüştür. Şu an için bir ödeme sorunu ÇAYKUR’da görünmüyor ama kısa vadeli kredi borçlarımıza uzun vadede biraz dikkat etmek ödeme sıkıntısına girmememiz açısından tavsiyemdir.

Yine biraz tatlıya bağlamak istiyorum. “DİDİ” bizim milli soğuk çayımızdır, içeceğimizdir. Ben Konya Vekiliyim. “DİDİ” reklamlarının yüzü Naciye teyzemiz vardı bizim. “DİDİ”yi şöyle söyleyelim size: “Demek, söylemek” kelimesinden geliyor. Hani “söyledim” dersiniz ama ona biz Konyalılar “didi” deriz. “Söyledin söyledin, söylemedim” dersiniz mesela “dedin, dedin, demedim” dersiniz. “Didi” –di’li geçmiş zamanda bizim “dedi”miz oluyor. “Din, din dimedim” deriz biz yani “söyledin, söyledin, söylemedim” dersin. Oradan kaynaklanıyor. O yüzden “DİDİ”nin satışları da nasıldır? Çünkü uluslararası piyasada soğuk çay yabancılar tarafından çok tüketilmekte, bize de yeni girdi. Satışlarınız ne âlemedir, onu soracağım.

Çok teşekkür ediyorum. Başarılar diliyorum.

(Oturma Başkanlığına Başkan Vekili Nevzat Şatıroğlu geçti)

BAŞKAN – Sayın Kara, teşekkür ediyorum.

Sayın Zeybek, buyurun.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Müdürüm, değerli yöneticilerimiz; hoş geldiniz. Ben de bugün hızlı tren kazasında hayatını kaybeden yurttaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum. Kazada yaralanan yurttaşlarımıza da acil şifalar diliyorum.

Şimdi, çay demek toprak demek, tarım demek yani bu toprakla, tarımla ilgilenen insanların da büyük bir emek gücü, turnaklarıyla kazandıkları emek demek. Bu da Karadeniz açısından, Türkiye açısından çok önemli bir ürün ve hem üretim açısından Türkiye’de hem de tüketim açısından. Örneğin, çay hayatımızın her alanında var. Burada şu anda bu toplantıdayız, çay ikramı olmadan olmuyor. Demek ki çay bizim için çok önemli yani Türk milletinin, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının temel gıda maddesi. Şimdi, o yüzden bu bizim çok önemsedığımız, önem verdiğimiz bir mesele. Üstelik çay Rize’de binlerce insanımızın geçim kaynağı, 200 bine yakın çiftimizin geçim kaynağı. 200 bin kişiyle beraber de Türkiye’de binlerce insanın pazarlamasından dağıtımına, üretimine bir sürü kazanç elde ettiği bir ürün. Bu çok değerli ürün, bir şekilde Türkiye Cumhuriyeti devleti kendi özelinde zarar etse de kesinlikle üretilmeli, kesinlikle büyük ölçüde desteklenmeli diye düşünüyorum. Öyle de yapılmaya çalışılıyor ama yeterli olmadığını görüyoruz. Yeterli olabilmesi için... ÇAYKUR’un -çayın-tarım işçisiyle, çalışanlarıyla beraber büyük istihdam sağladığı ve Karadeniz’de göçü engellediği, Karadeniz’de yaşamı iyileştirdiği hepimiz tarafından biliniyor.

Tabii, bizler bu ülkede yaşarken Türkiye’deki işsizlik oranının çok yüksek olduğunu ama ÇAYKUR’un da bu konuda büyük istihdam sağladığını ve bunu da sağlamaya devam etmesi gerektiğini... İnsanlara tutup belli ölçekte, hiç iş görmeden bir ücret vermeye kalktığınız zaman alan insan da buna alınganlık gösterir, veren insan da ne yaptığını bilmez ama belli ölçüde yaşamını sürdürebilmek için, geçim elde edebilmek için, yılın on iki ayında altı ay da olsa, dört ay da olsa, bir ay da olsa bir ücretle kendisinin orada kazanç sağladığını gören vatandaşlarımız o bölgede tutunuyor, kalıyor, geçim sağlıyorlar; o yüzden önemli. Şimdi, bunu yapmak için -tabii arkadaşlarımız az önce tartışmalara neden oldu- çay kanununun çıkması gerekiyor... Tabii ki çıkması gerekiyor yani burada

başta çayın daha iyi şekilde üretilmesi, giderlerinin azaltılması ve üretiminin daha yüksek olması için kesinlikle tarım alanlarının toplulaştırılması çok önemli. Yani, düşünün bir insanı, 10 kilometre ileride bir çay tarlası var, işte, 5 kilometre ileride var ama şöyle düşünün: Çay tarlalarının, üretildiği yerin tamamen bir araya toplandığını düşünün. Ona mı daha iyi bakılır, onun etrafını mı daha iyi çevirir, kendisini ona daha iyi mi odaklar yoksa birkaç dönüm orada, birkaç dönüm orada, birkaç dönüm orada yani üretimde bir sıkıntı var, üretimle beraber işçilikte sıkıntı var... O yüzdendir ki toprakların kesinlikle toplulaştırılması çok önemli diye düşünüyoruz. Burada bir Hükûmet meselesi yani kimin olup olmadığı değil, burada gerçekten bir siyasi parti gözüyle bu olaya bakmak doğru değil, bu bizim millî gelirimiz. Yani “Bir siyasi parti oradan daha çok faydalaniyor.” Faydalansın, bizim insanlarımız değil mi orada yaşamını sürdürenler? Bizim insanımız yani hangi partiye oy verip vermemesi önemli değil ki. Ama eğer bu ülkenin savunmasına, bu ülkenin varlıklarına, bu ülkenin yaşam gelişmesine katkı sağlayan her insanımızın bu ülkede kendisine bir ücret verilerek hayatının devam ettirilmesi gerektiği inancı içerisindeyiz. Bunu yaparken de biz “A” parti, “B” parti, “C” parti anlamında bu olaya bakmıyoruz. Oradaki insanların yüzde 100’ü bir partiye oy verse bile bizim insanımız; bunu desteklemek zorundayız, destekliyoruz.

Şimdi, Sayın Genel Müdür Vekilim ve yöneticilerimiz burada. Tabii ki onlar en az bizim kadar da oradaki çalışan işçilerimizi, oradaki çiftçilerimizi en iyi şekilde düşünür durumdalar. Ama ellerinde değil ki yani yasayla elde ediliyor bu. Ne olur bu yasa çıkarılsın. Burada gelişigüzel hareket edilmesin yani birinin ağzından çıkan yönetmelik olmasın. Kanunen yasal, hukuksal duruma yerleştirilsin yani oradaki çay üreticisi desin ki: “Benim yaşam hakkım budur.” Orada özel sektör de gerek çay işleminde gerekse çay alımlarında büyük rol oynuyor. Bunlarda bir disiplin olsun, hukuksal bir durumda kanunlaşsın bu hadise. O da neyin, nasıl yapılabileceğini kendisini bilsin, neyin dışına çıktığı zaman çaya zarar verdiğini, hangi kurallar içerisinde olduğu zaman çayın üretiminde daha yüksek verim elde ettiğini bir şekilde disipline etsin diye düşünüyoruz bu kanunla.

Ben, Sayın ÇAYKUR yönetiminin, Hükûmetin, Türkiye’deki tüm siyasi partilerin el birliğiyle oradaki insanlarımızın yaşam kalitesinin artırılması, oradaki çiftçilerimize daha çok destekçi olabilmek, oradaki fabrikalarda çalışan, çay işçiliği yapan tüm işçilerimize de daha çok faydalı olabilmek için çay kanununun çıkarılması ve desteklenmesi gerektiği inancındayım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Zeybek, teşekkür ediyoruz.

Sayın Tuncer, buyurun.

MUSTAFA TUNCER (Amasya) – Sayın Başkan, İkizdere ilçesinde günlük 100 ton kapasiteli fabrika yapımının Cumhurbaşkanlığı yönetiminin aldığı genel tasarruf tedbirleri kapsamında durdurulduğu Sayın Genel Müdürün sunumunda söylenmiştir. Bu fabrika organik çay ve yeşil çay üretimi yapacaktır yani halk ve insan sağlığı için faydalı ve çok önemli olan iki ürün elde edilecektir. Söz konusu insan ve insan sağlığı olursa bunu engellemeye çalışacak hiçbir tedbir de geçerli olmamalıdır. İnsan sağlığının aleyhine bir çalışma, tasarruf ve tedbir olamaz. Bu kapsamda İkizdere organik ve yeşil çay fabrikasının yapımının bir an önce tamamlanması için tasarruf tedbirlerinden muaf tutulmasıyla ilgili olarak ilgili Bakanlık nezdinde girişimler yapılmış mıdır, ne gibi sonuçlar alınmıştır; bunu öğrenmek istiyorum.

Bir diğer konu, stevia mahsulünün bölgede üretilmeye başlandığı belirtildi. Stevia anladığım kadariyla çayda, tatlıda kullandığımız şeker pancarından üretilen şeker gibi şeker üretiminde kullanılacak herhâlde. Bu stevia mahsulünün maliyeti nedir? Çıkan şekerin kilosu -en azından tam belli değildir belki ama- ortalama ne olacaktır? Ülkemiz için stratejik bir konuma sahip olan aynı çay gibi, şeker pancarı ürününe de herhangi bir zarar verecek midir, bu hususla ilgili bilgi almak istiyorum.

Bir de 2016 yılına ait iç önerilerde, öneri 5'te Sayın Sayıştay şunu söylüyor: “Çay üretiminde en büyük maliyet unsuru olan yaş çay yaprağının alım fiyatıyla alınması gereken miktarının tespitinde büyük ölçüde genel ekonomik hedeflerin yanı sıra ÇAYKUR’un içinde bulunduğu finansman darboğazının da dikkate alınması.” Yani “Çay alım fiyatları belirlenirken ÇAYKUR’un içinde bulunduğu finansman sıkışıklığının, darboğazın sürekli zarar etmesini de dikkate alın.” diyor. Burada Sayın Sayıştay yetkililerine söylüyorum: ÇAYKUR belki doğru yönetilmiyor, zarar ediyor, finansman darboğazına giriyor ama esas bu ülkede bir finansman darboğazında olan varsa çay üreticileridir. ÇAYKUR iyi yönetilmediği, doğru yönetilmediği veya gerekli desteği alamadığı için zarar ediyor diyerek üreticileri daha da bir darboğaza sokmanın da anlamı yok. Bu bağlamda da ÇAYKUR yetkililerinin verdiği cevaptan dolayı da ayrıca teşekkür ediyorum.

Çalışmalarınızda kolaylıklar diliyorum, başarılar.

BAŞKAN – Sayın Tuncer, teşekkür ediyorum.

Sayın Peköz, buyurun.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Sayın Başkan, değerli yöneticiler; hoş geldiniz.

Öncelikle bu sabah yaşanan elim trafik kazasında en son, yaşamını yitiren 7 arkadaşımızın olduğunu öğrendim. Bunların içerisinde Şanlıurfa Bozova Belediye başkan aday adayımız da var. Yaşamını yitirenlere Allah’tan rahmet, yaralı arkadaşlarımıza da acil şifalar dileyerek sözlerime başlamak istiyorum.

Çay önemli bir ürün, üreticisiyle önemli bir ürün, tüketicisiyle önemli bir ürün. Çocukluğumuzda iki şey çok fazla muhafaza edilir ve gözü gibi sakınılırdı evlerde, köylerde sakınılırdı; bunun bir tanesi çay ve şekerdi, bir diğeri pirinçti, misafir geldiği zaman ikram edebilmek amacıyla çünkü çok fazla bulunmazdı o zamanlar. O nedenle de hatıralarımızda canlılığını koruyor. Çok çay içmeyen birisiyim, nadiren çay içen birisiyim ama çay üzerinde yine de konuşma ihtiyacı duyuyorum. Çünkü sunumuzda siz 193 bin üreticinin çayla ilgilendiğini söylediniz. Oysaki 2016 yılında 210 bin sayısı verilmiş dolayısıyla bir azalma söz konusu. Burada da çayla ilgili bir sıkıntının olduğunu hep beraber görüyoruz üretici açısından. Üreticilerin yavaş yavaş çay alanını terk etmiş olmaları, bu da normal olarak kârlılığın olmamasından kaynaklanıyordur diye düşünüyorum ve sorularımı da daha çok bunun üzerine kurmaya çalıştım.

2017 yılı Şubat ayında Bakanlar Kurulu kararıyla Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü Varlık Fonu’na devredildi. Bunu en iyi sizler bilirsiniz. Neden Varlık Fonu’na devredildi, devredilmesi sırasında yapılan işlemler olumlu olumsuz neleri içeriyor? Bunları sizlerden öğrenmek isterim çünkü biz ayrıntılı olarak bilmiyoruz, sizler daha iyi bilirsiniz bunu.

2016 Sayıştay Raporu’na göre, ÇAYKUR büyük bir borç yükünün altında. ÇAYKUR’un birikmiş borcu 309 milyon lira olarak görünüyor. Bağımsız denetim şirketi tarafından yapılan denetim raporuna göre ise 31 Aralık 2017’de 524 milyon 407 bin 72 lira zarar etmiş gibi görünüyor. Bu zararın sebebinin ne olduğunu merak ediyorum, onu öğrenmek istiyorum. Şu andaki mali tablolar ne durumdadır diye düşünüyorum.

“ÇAYKUR üreticisinin aldığı yaş çay bedellerini peşin olarak ödüyoruz.” dediniz ama gelen çok sayıda şikâyet oluyor, peşin alınmadığı söyleniyor. Sizin peşin dediğiniz şey acaba alımdan sonraki ne kadar zamanı içeriyor; onu öğrenmek istiyorum.

Sayıştay raporuna göre, zararın sebebi ÇAYKUR’un çayının satılmaması olarak belirtiliyor. ÇAYKUR kamu kuruluşu ama satış kısmı olarak özelleştirilmiş ve reklam satış ve benzeri bütün pazarlama kısmı bayilerin eline terk edilmiş. Bayiler de bir araya gelerek ÇAYKUR’a da yüzde 10 bir ortaklık hissesi vererek Çaytaş adında bir şirket kurmuşlar. 2010 yılında da ÇAYKUR Yönetim Kurulu, reklam, bayilik, pazarlama, bütün işleri bu şirket eliyle yapıyor.

Sayıştay, 2015’te ÇAYKUR ile Çaytaş arasındaki iştirak ilişkisinin yanlış olduğunu, iştirakin iştiraki ilişkisinin yanlış olduğunu, ÇAYKUR’u zarara uğrattığını, KİT’lerin çerçeve yasal mevzuatını oluşturan temel düzenleme olan 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’ye aykırı olduğunu bildirmiş ama ÇAYKUR Genel Müdürlüğü bunu reddetmiş. Bu reddin sebebi nedir, mantıklı bir açıklaması var mı? Sizden bunu duymak istiyorum.

Çaytaş 2016 yılında 298 milyon reklam harcaması yapmış. Buna rağmen satışlar gerçekleşmiyor. Bu kadar ciddi bir reklam harcaması karşılığında zarar ediliyor olması da anlaşılır bir şey değil.

Sayın İmdat Sütüloğlu’nun burada olması iyi oldu çünkü onunla ilgili sorularımız da olacaktı. O nedenle yüzüne karşı sormuş olmaktan mutluluk duyuyorum. Aynı zamanda Çevre Bakanlığı da yapmıştı Sütüloğlu, daha önce bürokratik alanlarda da çalışmaları vardı. Genel Müdür olduktan sonra bir yeğenini Rize-Artvin bayi yöneticiliğine atamış, bir diğer yeğenini Çaytaş’a genel müdür olarak atamış. Böyle bir şeyi, daha doğrusu bürokrasinin en üstlerinde yer alan, devlet tecrübesi de olan insanların bu tür şeylerde çok daha dikkatli olması gerekmez miydi? Biz herhangi bir danışman alırken bile akrabamız, yakınımızın olmaması için azami dikkati göstermeye çalışırken Bakanlık da yapmış olan üst düzey bürokrat bir arkadaşımızın böyle bir şeyi pervasızca yapmış olmasını nasıl doğru karşılıyor, onu kendilerinden öğrenmek istiyorum. İstifa etmiş ama istifa tabii ki doğal olarak tek taraflı bir tasarruftur, ona söyleyecek bir sözümüz olamaz. Ama, bu düzeydeki bir bürokratin ve bazı söylemlerden sonra istifanın gündeme gelmiş olması, kamuoyu nezdinde tartışılan konuların başında gelmektedir. O nedenle, bunun arka planında ne olup bittiğini eğer bize anlatırlarsa bundan da mutluluk duyarız.

Çay sektörü özel şirketlere açıldığı zaman, özel şirketleri desteklemek için ÇAYKUR’a kota konmuştu. 2017 yılı itibarıyla toplanan yaş çayın yüzde 42’si ÇAYKUR, yüzde 58’i ise özel sektör tarafından işleniyor. Yani yıllardır uygulanan kota sayesinde özel sektör ÇAYKUR’u sollamış, geçmiş oluyor. Özel sektör köylüden yaş çay yaprağını alıyor ama parasını vermiyor. Para yerine ürettiği çaydan bir kısmını ödüyor, diyor ki: “İşte, sizden 1 ton çay aldım, örneğin, şu kadar tutuyor, ben size 500 kilosunun parasını öderim ama 500 kilosunu da kuru çay olarak size veririm.” Ve bunu üretici başkalarına yeniden satmak zorunda kalıyor ve dolayısıyla burada da bir mağduriyet yaşanıyor. Mesela, 2018 yılında özel sektör 2 lira 35 kuruş olan taban çay fiyatının yerine, üreticiden 1 lira 80 kuruştan çay aldığı ve daha sonra da bunun yarı parasını ödeyip yarı parasını da ürün olarak verdiğini öğrendim. Bunun doğru olup olmadığını, doğruysa böyle bir şeye müdahalenin söz konusu olup olmadığını öğrenmek istiyorum.

Çay üretiminde organik gübreye geçen ülkeler var ve bundan son derece olumlu sonuçlar alabiliyorlar, üretimin kalitesi açısından ve verimliliği açısından. Böyle bir düşünceniz var mı? Organik gübreye geçmeyi düşünüyor musunuz çay üretimi alanlarında? Bir de ÇAYKUR’da daha önce yüz yirmi gün çalışan işçilerin çalışma süresinin yüz seksen güne çıkartıldığı söylenmişti, sizler de biraz önce ifade ettiniz. Ancak, benim aldığım bilgilere göre, çok sayıda insanın yüz seksen günü değil, yüz yirmi

günü bile dolduramadan, basit nedenlerle yani işte “Mazeret izni kullandın, şunu yaptın, bunu yaptın.” gibi nedenlerle işine son verildiğini ve çoğunun yüz yirmi günü bile, yüz seksen günü dolduranların da çok az olduğu yolunda söylemler, söylentiler var. Bu konuda bir açıklama yapar mısınız? Çalışan personelin kaç tanesi, yüzde kaç yüz seksen günü tamamlayabilmektedir? Geri kalanları ne kadar süreyle ortalama çalışmışlardır? Bu konuda bilgi edinmek istiyorum.

Bir de bir şey kullandınız, dediniz ki: “Doğu ve Güneydoğu Bölgesinde yaşayan insanların damak tadına uygun çay üretimi için bir çalışmamız var.” Bununla ilgili gelişmeler nedir? Çünkü orada daha çok kaçak çay tüketiliyor biliyorsunuz ve adı “kaçak çay” olan çayhaneler var, işte “kaçak çay” diye İstanbul’da bile çayhane var Beyoğlu’nda, ismi “kaçak çay”. Dolayısıyla, bununla ilgili yaklaşık bir tarih vermek mümkün mü, ne zaman o gerçekleşebilir? Bunlar konusunda ayrıntılı bilgi verirseniz sözlü ya da yazılı memnun oluruz.

Kolaylıklar diliyorum, başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Peköz, teşekkür ediyorum.

Sayın Sümer, buyurun.

ORHAN SÜMER (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Meclis gündemine getirilen ve Plan ve Bütçe Komisyonunda kabul edilen torba kanun düzenlemesi bütçe görüşmelerinden sonra ele alınacak. Bu torba kanun içinde Kamu İhale Kanunu kapsamındaki kuruluşların Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğüne yapacakları çay ve çay ürünleri alımları Kamu İhale Kanunu hükümlerinden istisna tutulacağına ilişkin bir madde de bulunuyor. Bu düzenlemeye neden ihtiyaç duyulmuştur? Artı, ÇAYKUR’un son beş yılda gerçekten görsel ve yazılı basında ciddi sponsorluk ve diğer harcamaları ne kadardır? Sponsor olunan kurumlar ya da kuruluşlar veya kişiler kimlerdir?

Biraz önce Sayın Kara da bahsetti, sunumda DİDİ’yle ilgili bir veri dikkatimi çekti, artan satış trendiyle 2017’de 113 milyon demişsiniz ama 30 Kasım 2018’de de 91 milyona düşmüş. Arada hemen hemen 22 milyon litrelik bir düşüş var, bunun sebebi nedir? Şöyle, ben de perakende sektöründe ticaret yapıyorum, kota koruz biz, bir sene sonraki yapılacak işimizde aradaki mesafeyi ölçeriz. Benim bağlı bulunduğum firma der ki: “Burada 20 bin litre veya 30 bin litre düşüş var. Nedendir?” Bununla ilgili bir sorumu da cevaplarsanız sevinirim.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Sümer, teşekkür ediyorum.

Sayın Yaşar, buyurun.

BEDRİ YAŞAR (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, çay üretimi bizzat köylüye dokunan üretim sektörlerinin başında geliyor. Biz bunu daha önce de pancar fabrikalarının özelleştirilmesinde de görmüştük. Yani bu fabrikalar zarar ediyorlar belli bir dönem, ondan sonra bunların hemen satışı gündeme geliyor. Bu çerçevede de şeker fabrikalarının satışlarını hep beraber izlemiştik.

Aynı çerçevede şu an diyorum ki ÇAYKUR’un da 45 tane fabrikası var. Her geçen yıl zarar ediyor. Pazarın da yüzde 42’sine sahip, yüzde 58’ini de özel sektör üretiyor. Yani bu gidişle biz çay fabrikalarını da özelleştirecek miyiz diye düşünüyorum. Hâlbuki bunlar üreticiye, köylüye, çiftçiye direkt dokunan müesseseler, işletmeler; aile bazında herkesi ilgilendiriyor. Diğer kurumların denetiminde de

vurguladığımız gibi, bu sektör savunma sanayisi sektörü kadar önemlidir. Gıda sektörünün önemini tekrar tekrar hatırlatmaya gerek yok. Dolayısıyla, bunların kesinlikte devlet ve üretici kooperatifleri marifetiyle yapılması lazım, bu müesseselerin kesinlikle yaşaması lazım.

Bundan hareketle özellikle Türkiye çay sektöründe ve bölge ekonomisinde önemli bir yeri bulunan ÇAYKUR'un kârlılığı artmakla birlikte, bu artışın kalıcı hâle getirilmesi ve kaynak yaratması önem arz etmektedir. Kârlılığa rağmen 2015 yılı sonu itibarıyla da 309 milyon zararla kapatmıştır. Aynı şekilde bu kullandığı kredilerden kaynaklanan kredilerden dolayı da 41 milyon bir faiz ödemiştir. Bu dönem içerisinde toplandığı, toplamda kullandığı kredi miktarı ne kadardır? Bu kadar faiz ödediğine göre, ne kadar kredi kullanmıştır? Bunu öğrenmek istiyorum. Kullanılan bu krediler sadece borçları kapatmak için mi kullanılmış, içerisinde yatırıma ayrılan bir pay var mıdır? Yine, bu krediler devlet bankalarından mı, özel bankalardan mı kullanırılmıştır, kullanılmıştır? Buradaki faiz oranlarında, özellikle son dönemde Türkiye'de çok ciddi faiz artışları söz konusudur, bu son dönemdeki dalgalanmalardan ÇAYKUR ne şekilde etkilenmiştir? Mesela, şu an ÇAYKUR kredi kullanıyor mu, kullanıyorsa hangi oranlarla kullanıyor?

Diğer bir husus, reklam giderleri. Ciddi oranda reklam giderleri var. Bu reklam giderlerinin yüzde kaçını diyelim ki Rize bölgesinde, yüzde kaçını da diğer bölgelerde reklam yapıyorsunuz? Bu oranları verebilir misiniz? Reklam bütçesinden ÇAYKUR'a aktardığınız rakam ne kadardır? ÇAYKUR'un dışında da diğer spor kulüpleriyle ilgili bir değerlendirmeniz var mı?

Çay, arkadaşlarımızın da bahsettiği gibi, Türkiye'nin genelini ilgilendiren bir ürün. Türkiye'nin her tarafına sattığınıza göre, herhâlde reklam bütçenizi de bu pazar oranlarına göre Türkiye genelinde de eşit olarak dağıttığınızı düşünmek istiyorum. Dolayısıyla, bu pazarlama stratejisi olarak bölgeler arasında, hangi bölgelerde satışlarımız ne kadar, hangi bölgede yaptığınız reklam miktarları, reklam harcamaları ne kadar? Bunları da rakamsal olarak ifade ederseniz memnun olurum.

Yine, kurumun 2015 yılı çeşitli giderlerinde önceki yıla göre yüzde 46 oranında artış meydana gelmiştir. Bu durum hizmet faturası karşılığı primler ve reklam giderlerindeki artışlardan kaynaklanmıştır. Ayrıca, bir önceki yıla göre reklam giderleri yüzde 36 artarken piyasa araştırma giderleri yüzde 85 oranında azalmıştır. Bu, Sayıştay raporunun 43'üncü sayfasında ifade ediliyor. Bu reklam harcamaları sonucunda öngörülen geri dönüşler sağlanmış mıdır? Reklam giderleri artarken piyasa araştırma maliyetlerinin düşürülmesi arasında bir çelişki yok mu?

Aynı şekilde, Sabuncular Çay Fabrikasında bir önceki yıla göre yaş çay alımında yüzde 18,9 oranında azalma yaşanmış, ayrıca Pazar Çay Fabrikası da bir önceki yıla göre yüzde 2,9 oranında azalma meydana gelmiş. Bu da Sayıştay raporlarından.

Diğer fabrikalarda da 2014 yılına göre yaş çay alımında artış gösterirken bu iki fabrikada azalma olmasının sebebi nedir? Devamında, yine bu ÇAYKUR'a dönemsel işçi alımlarından bahsettiniz. Bunu hangi kriterlere göre alıyorsunuz, burada inisiyatif var mı? Biliyorsunuz, inisiyatifin olduğu her yerde otomatikman kayırmacılık da kendiliğinden oluyor. Burası o bölge için çok ciddi istihdam bölgesi, herkes ÇAYKUR'un gözünün içine bakıyor. Dolayısıyla, zaman zaman bu manada da kayırmacılıkların olduğu bize intikal ediyor. Bunu hangi kriterlerde, hangi şartlarda neyi dikkate alarak alıyorsunuz.

Yine bunların sosyal haklarıyla ilgili, bu "Yüz yirmi günlük süre yüz seksen güne çıkarıldı." diyorsunuz ama Sayın Peköz'ün söylediği gibi zaman zaman farklı yorumlar bize de geliyor. Bunların tabii, sosyal güvenceleri açısından bu önemli. Neticede bunların belli zaman diliminden sonra da emekli olmaları lazım ama bu gidişle bunların emekli olma işleri de herhâlde mezara kalacak gibi görünüyor.

Diğer bir olay beyaz çay. Beyaz çay hem Orta Doğu’da hem Orta Asya’da hem de Avrupa’da çok ciddi oranda talep gören bir ürün. Ben Orta Asya’yı gayet iyi bildiğim için nasıl Türkiye’de “çay getir.” dediğiniz zaman standart olarak siyah çay gelir, orada da “çay” dediğiniz zaman otomatikman onlar “gökçay” diyor, yeşil çay gelir. Dolayısıyla, çok ciddi bir pazarı olduğunu düşünüyoruz ama o bölgede de özellikle dökme çay yani kendileri demlemeyi daha ön planda tutuyorlar, poşet çaya çok fazla itibar etmiyorlar, sizin de hem poşet hem de diğer türlü herhâlde üretiminiz vardır. Pazar açısından bu önemli. Tahmin ediyorum, bunun fiyatı diğerlerinden zaten yüksek. Bunun toplam üretimdeki payı ne kadar, cirosu ne kadar? İnşallah bundan da zarar etmiyoruz diye düşünüyoruz.

Sayıştay yöneticisi bu Çay Yasası’yla ilgili, burada da bir sürü gündem oluşturduk, çay üzerinde de bir sürü gördük, “Çay Kanunu çay kurumunu doğrudan ilgilendirmiyor.” dedi. Herhâlde ben yanlış anladım, yani yanlış anlamak istiyorum, adı “Çay Kanunu” ama doğrudan ilgilendirmiyor. Arada bir çelişki yok mu? Orada herhâlde bir yanlışlık var diye düşünüyorum. Dolayısıyla, on yıldır sürüncemede olan Çay Kanunu’nun kesinlikle bir an önce çıkarılması lazım yani bunun mazereti olamaz. Her şeyde torba yasalarla çuval çuval yasalar geliyor, o zaman bu Çay Kanunu’nun da bu torbanın içerisinde gelmesinde hiçbir mahzur yoktu, o zaman bir an önce de çıkardı. Tekrar söylüyorum, biz önümüzdeki günler içerisinde Çay Kanunu’yla ilgili yasa teklifini İYİ PARTİ olarak Meclis gündemine getireceğiz. Ümit ediyorum, eğer arzu ederse, başta da söylemiştim, Komisyonadaki arkadaşlarla hep beraber bunu imzalayabiliriz ama onlar bu konuyla ilgili imzalamadığı takdirde biz bu yasayı da cuma günü, önümüzdeki hafta cuma günü itibarıyla da vermiş olacağız.

Diğer yandan, bankalardan kullanılan krediler meselesi. Bunları hangi dönemlerde kullanıyoruz yani krediyi satın almada mı, fabrika üretiminde mi, pazarda mı, böyle bir oran var mı? Ortalama yılda hangi miktarda ne kadar kredi kullanıyoruz? Herhâlde bir yıl ortalaması vardır.

Değerli arkadaşlar, benim şu an için soracaklarım bunlardan ibaret. Ben bundan sonraki dönemde çalışmalarınızda başarılar diliyorum.

Biz ümit ediyoruz ki... Her geçen gün tabii, bunu da rakamlarda müşahade ediyoruz, her geçen gün bir azalma görüyoruz işte gerek çay bahçelerindeki diyelim artık ihtiyarlamadan mı diyorsunuz, çay bahçelerinin ekonomik ömrünü doldurmasından mı diyorsunuz, gerekçesine ne diyorsanız bilmiyorum ama sonuç itibarıyla bu bahçelerin bir an önce gençleştirilmesi lazım, üretimin artması lazım. Bu da dünyada bizim ciddi oranda üretim yaptığımız alanlardan bir tanesi; aynen fındık gibi stratejiktir, aynen diğer ürünlerde olduğu gibi bizim daha çok kendi alanımızda ürettiğimiz tümüyle katma değeri ve patenti ülkemize ait olan bu ürünlerin hem her yönü itibarıyla desteklenmesinde büyük fayda mütalaa ediyorum. Bundan sonraki çalışmalarınızda da başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Yaşar, teşekkür ediyorum.

Sayın Kaya, buyurun.

AHMET KAYA (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli kurum yöneticileri ve çalışanları; Komisyonumuza hoş geldiniz.

Arkadaşlar bahsettiler ama ben de bu mevsimlik işçiler konusuna değinmeden geçmek istemedim. Bu mevsimlik işçi sorunu arkadaşlar, çok ciddi bir sorun. Orada çalışan birçok arkadaş bizzat beni arayarak bu sorunu Meclis gündemine taşımamı rica etti ve ben de geçenlerde bir toplantıda Meclis gündemine taşıdım. Çokça geri dönüş ve teşekkür aldım. Bu arkadaşlar sizin de ifade ettiğiniz gibi yılda altı ay çalışıyor. Bu da en fazla çalışma süresi olarak altı ay. Bu işçi arkadaşlarımızın yıl boyu çalışmasını sağlayabilecek tedbirler alınabilir mi? Bunu düşünmenizi sizlerden rica ediyorum, muhtemelen düşünüyorsunuzdur ama yani bugün ülkenin içinde bulunduğu ekonomik koşullar

değerlendirildiğinde on iki ay çalışan insanlar geçinemezken, rahat yaşayamazken altı ay ya da dört ay çalışarak bu insanların geçinmesi, evlerine ekmek getirmesi, çoluk çocuğunun temel ihtiyaçlarını karşılayabilmesinin mümkün olmadığı gerçeği ortaya çıkıyor.

Ayrıca, arkadaşların değinmediği bir eksiklik daha var, yine bana ÇAYKUR çalışanı mevsimlik işçi arkadaşların ilettiği. Bu arkadaşlardan çalıştıkları dönemde bir işsizlik ücreti kesildiği, İşsizlik Fonu'na ücret kesildiği bilgisi var aylık ortalama 52 lira civarında fakat çalıştıkları dönemde bu arkadaşlardan İşsizlik Sigortası Fonu'na para kesilirken çalışmadıkları dönemlerde işsizlik parası alamıyorlar, böyle de bir haksızlık var yani bu insanlar İşsizlik Fonu'na para ödüyorsa çalışmadıkları dönemlerde bu arkadaşlara bu fondan para verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Eğer verilmiyorsa bu arkadaşlardan bu kesinti neden yapılıyor? Bunu da sorgulamamız gerektiğini düşünüyorum.

Ben bu sorunu Çalışma Bakanımıza da ilettim bir toplantımızda kendisine de bu sorunu ilettim ama bu sorunun çözümüne yönelik sizlerin de desteklerini ve katkılarını beklediğimi ifade etmek istiyorum.

Bir diğer konu, ÇAYKUR'un stokları konusu. ÇAYKUR'da bildiğimiz kadarıyla bu üretimini teşvik ettiğiniz organik çay ve üzerinde durduğunuz organik çay konusunda bir sıkıntı yaşanıyor. Organik çay tabii ki teşvik edilmeli, çok önemli bir üretim alanı fakat ürettiğimiz organik çayın tamamını satamadığımız gerçeği var bildiğim kadarıyla ve elimizdeki ÇAYKUR stoklarına baktığımız zaman on-on beş yıla yetecek düzeyde elimizde organik çay stoku olduğu gerçeği karşımıza çıkıyor. Bu anlamda bu stokları eritebilmek için bir çalışma yapılıyor mu? Yani bu stoklar... Kurum zarar eden bir kurum son dönemlerde. Kurum zarar ederken elinde on yıldan fazla süre yıllık satış rakamlarına baktığımız zaman sanıyorum yıllık bin ton civarında bir organik çay satışı söz konusu, 10 bin tondan fazla organik çay stoku olması da biraz manidar. Bu stokları eritmek için mutlaka yeni pazar arayışlarının, özellikle dış pazar arayışlarının ya da içeride tüketimi teşvik edici tedbirlerin alınması gerektiğini düşünüyorum. Bu konuda bir çalışmanız var mıdır? Ne yapmayı düşünüyorsunuz? Bilgi verirseniz Komisyonumuza teşekkür ederim.

Bir son konu da şu: Şimdi, ÇAYKUR'a son atanan Genel Müdürümüz Ekrem Yüce Bey'di yanılmıyorsam. Bir buçuk ay görevde kaldıktan sonra istifa edip siyasete atılmak üzere ayrıldı. Şimdi, konuşuyoruz, ÇAYKUR çok önemli bir kurum, Karadeniz deyince Karadeniz insanının ekmeği, geçimi iki ürüne bağlı, zaten iş olanakları Karadeniz'de kısıtlı, sıkıntılı; bir çayımız var, bir fındığımız var. Bunun dışında maalesef, çok böyle, insanların evine ekmek getirebileceği iş alanı sıkıntısı var. Ama ÇAYKUR'da bir ciddiyetsizlik olarak ben bunu değerlendiriyorum. Yani bir buçuk ay önce bu kurumun başına atanan bir insan siyaset yapma iddiasıyla istifa edip siyasete atılıyor. Yani bu bilinmiyor muydu? Bu atamayı yapan insanlar bunlara dikkat etmeli diye düşünüyorum. Bu kadar insanın ekmeğini, geçimini, evininin ihtiyacını karşıladığı bir alanda böyle bir boşluk kabul edilemez. Bir buçuk ay görevde kal ondan sonra "Ben siyaset yapacağım." deyip istifa edip siyasete atıl. Bunu doğru bulmuyorum. Bundan sonra atanacak yöneticilerin -özellikle siyaset kurumuna Sayın Bakan, sizlere bunu söylüyorum- özellikle bu göreve atanacak insanların çayı bilen, çayın sorunlarını bilen ve bu sorunları dert eden, çözüme gayreti içinde olan, bir müddet sonra oradaki konumunu kullanarak siyasete atılma iddiasında, düşüncesinde olmayan insanlar olduğunu düşünüyorum ve buna da hassasiyet göstermenizi rica ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaya, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Yavuzılmaz, buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Genel Müdür, değerli yönetim kurulu üyeleri; Komisyonumuza hoş geldiniz.

Değerli Komisyon üyelerimiz, bu sabah gerçekleşen tren kazasıyla ilgili olarak bu sabah ben de olay mahalline gittim. Bir bilgilendirme amacıyla orada tespit ettiğimiz birkaç noktayı güncel olarak hemen size aktarmak isterim.

Ankara'dan Konya'ya hareket eden hızlı trenimiz üç ray sisteminin bulunduğu Yenimahalle'nin Marşandiz İstasyonu mevkesine yaklaşık 80-90 kilometre hızla geldiğinde aynı zamanda maalesef ve maalesef aynı bölgede de raylar üzerinde herhangi bir olumsuzluk olup olmadığını tespit eden kılavuz trenle kafa kafaya çarpışmak suretiyle çok elim bir kazaya neden olmuştur. Tek hat üzerinde kılavuz tren doğru noktada, doğru rayların üzerinde yer almaktadır ancak hızlı tren bulunmaması gereken raya geçiş yapmak suretiyle -daha evvel yaklaşık bir 3-4 kilometre evveliyatında bulunan bir makas sisteminde olduğu tahmin ediliyor- kafa kafaya çarpıştılar. Orta ray boştur. Onun bir yanındaki rayda yani aynı zamanda yolcu indirilip bindirilen yere yakın olan rayda da bir banliyö treni makinisti olayı uzak mesafeden tespit ederek gerçekten dikkati sayesinde son bir 5 metre kalacak şekilde banliyö trenini durdurarak bu facianın daha da büyümesini engellemiştir. Kılavuz trenle çarpışan hızlı tren, daha sonra kılavuz treni geriye doğru itmiş, kendinin de ön vagonları devrilerek tamamen rayları kapatmış ve üst geçitle temas etmiş, dolayısıyla da üst geçit yıkılmıştır. Aldığımız bilgilere göre 9 vatandaşımız, makinistler dâhil olmak üzere, vefat etmiştir. Makinistlerimizden birinin ağır yaralı olduğu bilgisi var. Yaralı sayısı... Hâlâ çeşitli aramalar devam etmekteydi sabah saatlerinde. İlgili kurumlarımız, AFAD olsun, Emniyet yetkililerimiz olsun, Demiryolları yetkililerimiz her biri çeşitli milletvekillerimizle birlikte olay yerindeydi.

Ben kazada kaybettığımız tüm canlar adına halkımıza başsağlığı diliyorum; ailelerine sabır, yakınlarına sabır diliyorum. Bu tip kazaların olmaması için gerçekten bundan sonra biz de KİT Komisyonu üyeleri olarak kurumlarımızı denetlerken ne kadar ince eleyp sık dokursak -belirli bir iş birliğiyle kurumlarımızla da- bu tip olayların olmasına belki engel olacak bir katkı yaparız diyorum.

Buradan ÇAYKUR'la ilgili birkaç konuya geçmek istiyorum.

Şimdi, ÇAYKUR'da ben CV'lerinizi incelediğim zaman, ağırlıklı olarak biz artık yeni kurum yönetimlerinde ve özel sektörde de aynı şekilde, daha çok farklı jenerasyonları aynı anda bir araya getireceğimiz yönetimler oluşturmaya çalışıyoruz, yerelliğin de içinde olduğu ama bütününü kaplamadığı kurum yönetimleri oluşturmaya gayret ediyoruz ki çeşitli bilgileri bir şekilde kurum hafızasında ve yönetiminde var edebilelim. Ancak burada gördüğüm kadarıyla yönetim kurulumuz, eski Genel Müdürümüz dâhil olmak üzere, hepsi Rizeli. Çok sevdiğim bir memlekettir bu arada ama bir tespit olarak da söylemek durumundayım. Bir önceki yönetim kurulu üyelerinde de hiç Rizeli yok. Dolayısıyla böyle enteresan bir geçiş olmuş. Bunu biraz daha çeşitlendirebilirsek... Tabii ki liyakat ön plandadır ama çeşitlendirilmesinde fayda olduğu kanaatindeyim.

Bizler Meclis olarak ÇAYKUR Rize Special çayını içiyoruz. Bunu şunun için özellikle söylüyorum: Hem içiyoruz hem misafirlerimiz, vatandaşlarımız geliyor onlara ikram ediyoruz. Özellikle kurumların iş birliği yapması her anlamda çok kıymetli. Dolayısıyla içiyoruz ama ne içtiğimiz bardağın bir yerinde ne çay tabağının altında bir yerinde, hiçbir yerinde "ÇAYKUR" yazmıyor. O noktada, bunu idari amirlerimizle, Meclis Başkanlığımızla da istişare ederseniz bu bağlamda biz de kendi kurumumuzu, bir devlet kurumumuzu onurlandırma fırsatına kavuşmuş oluruz diye düşünüyorum.

Bir noktada tabii marka değer çok önemli. Bir dönem ülkemizde özellikle büyükşehirlerde, şimdi Anadolu'nun diğer kentlerinde de var, kahveevleri şeklinde böyle güncel, daha modernize diyebileceğim tarzda böyle kafeler oluştu. Şimdi yeni trend de çayevleri üzerine. Yani bizim, Anadolu insanımızın,

hepimizin çay için gittiği normal kahvelerimizden bahsetmiyorum, biraz daha farklı bir konsepti geliyor. Bu noktada, ÇAYKUR'un özellikle anlaşmalar yapabileceğine, bazı noktalarda fiyat baremi bakımından daha oraya hitap edebilecek ürünlere de ürün çeşitliliğinde yer verebileceğine inanıyorum. Özellikle yeni jenerasyonda gerçekten hem çok iyi bir tanıtım olacaktır hem de kurumumuzun adını hem Türkiye'de hem de "franchise" olarak belki yurt dışında da açılacak bu konseptteki yerlerde, kafelerde ÇAYKUR'un da reklamının yapılmış olabileceğini düşünüyorum.

Bir Zonguldak Milletvekili olarak ki ağırlıklı olarak da Doğu Karadeniz'den maden ocaklarında çalışmak üzere çok göç almış bir şehrimiz var, dolayısıyla o çay kültürüyle birlikte, tabii, gelmişler Zonguldak'a. O nedenle hem Zonguldak açısından hem Türkiye açısından çok kıymetli. Ben bu doğrultuda anlamakta güçlük çektiğim şeyi ifade etmek isterim, o da şu: Bu kadar, topluma mal olmuş, insanların bir yerden bir yere göç ederken bile bir alışkanlıkla yanında taşıdığı, yani deseler ki: "Bir adaya düşseniz ilk üç şey olarak ne alırsınız?" diye, içecek bağlamında zannediyorum çay olur, öyle söyleyeyim, bizim insanımız açısından.

Şimdi, kurumumuz, kurum yetkililerimiz Çay Yasası'nın çıkmasını istiyor, görüyor, analizlerini yapmış; toplumda böyle bir beklenti var, üreticide böyle bir beklenti var, bu doğrultuda düzenleme bekleyen yine sektörlerimiz var ancak bu bir türlü yapılamıyor. Ya, inanın, ben şundan endişe ettim, onu söyleyeyim: Meclise ilk geldiğimde, yeni milletvekili seçildiğimde, çay geldiğinde çayın ÇAYKUR olmayabileceği konusunda endişe ettim, öyle ifade edeyim. Yani kurumumuza sahip çıkalım. Lütfen, sizler de bürokratlarınız ama sizler de ısrarla -bu, vatana, millete hizmettir, bazen bazı engeller olur, lobiler olur, yabancı çay firmalarının lobileri de olabilir- direnin, biz de destek verelim; biz direnelim, sizler destek verin, şu Çay Kanunu'nu çıkaralım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yavuzylmaz.

Sayın Ünal, buyurun.

CUMHUR ÜNAL (Karabük) – Değerli Başkanım, Değerli Genel Müdürümüz, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri; ben de şahsım olarak tren kazasında vefat edenlere rahmet diliyorum -kolay kelimeler değil- ve ailelerine başsağlığı diliyorum; diğer taraftan, yaralananlara da acil şifalar diliyorum.

Burada toplamda 169 tane bayi olduğu ifade edildi. Biz bu 169 bayi içerisinde dünyada neredeyiz? Dünyada kaç tane bayimiz var? Bayimiz var mı ya da dünya markası olma yolunda çalışmamız var mı? Dünya piyasasının neresindeyiz? Sadece bunu sormak istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Ünal, teşekkür ediyorum.

Evet, Sayın Karakaya, buyurun, söz sizde.

MEVLÜT KARAKAYA (Ankara) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Efendim, tabii, tartışmalara dönmek maksadıyla değil, çay kanunu bir ihtiyaçsa tabii ki bu ihtiyacın giderilmesi gerekiyor. Önemli olan, kanunun çıkarılması, kanun çıkarmak değil, çıkarılan kanunun bugün çay sektöründe çayın üretim, işleme ve pazarlama ana fonksiyonları itibarıyla sorunlarını giderecek, çay üreticisinin sıkıntılarını giderecek bir tarzda olması gerekiyor. Tabii, çay kanunu deyince ben şöyle bir baktım bu arada, Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş bir tasarı yok. 2010 yılında Milliyetçi Hareket Partisinin vermiş olduğu bir tasarı var, işin esasına yönelik de bir tasarı. Çay Kurumunun iktisadi devlet teşekkülü olmasından çıkarılarak tekrar kamu iktisadi kuruluşu hâline getirilmesi ve çayın millî ürün olarak tanımlanması şeklinde bir tasarı. Dolayısıyla yani bu esas

konusunda konuşulabilir, tartışılabilir. Maksadım, bunun konuşulup tartışılmasını açmak değil. Bir tane de en son verilen bir tasarı, ÇAYKUR adı geçiyor, geçici işçilerin sürekli kadroya alınmasıyla alakalı yani çayla, çayın kurumlarıyla, üretimiyle, pazarlamasıyla veya işlenmesiyle alakalı bir durum değil. Tabii ki bir çay kanunu teklifi hazırlanacaksa bunun öncelikle üretimi, bunun alt bileşenleriyle birlikte işlenmesi, alt bileşenleriyle birlikte pazarlanması, alt bileşenleriyle birlikte ele alınması gerekiyor, ona göre hazırlanması gerekiyor. Yani maksat bir kanun teklifi vermek değil, hakikaten her yönüyle...

Kamuoyunda tartışılan bir tasarı söz konusu oldu, buna sivil toplum örgütlerinin önemli bir kısmı, ziraat odaları da karşı çıktı çünkü burada tartışılacak çok konular var. Çay Kurulu, çayın desteklenmesi, sisteminin belirlenmesi, diğer taraftan çay –ki üretim kapsamı içerisinde bir alt bileşen- ekim alanlarının belirlenmesi. O alana girdiğinizde tapudan mı olacak yoksa ÇAYKUR kayıtlarından mı, ziraat odası kayıtlarından mı... Bunlar bile günlerce tartışıldı. Yani, konu sadece bir çay kanunumuz olsun değil, her bir alt başlığı ayrı tartışma konusu ve alanı olan, üzerinde uzlaşmayı gerektiren bir husus. Çünkü burada da çok önemli, ciddi taraflar var. Bu anlamda çay kanununu çok ciddi bir şekilde ele alınması gerekiyor, önemli olan da tespit edilen sorunların çözümüne bir çare olması. Bunu ben bir defa daha ifade etmek istedim.

Biraz önce söylediğim de, isim vermek istemiyorum ama, ben hiçbir arkadaşına hakaret etmedim, bu kurumda, bu Komisyonunda çalışmalarda hep teknik konuştum, geçmişte de öyle, hiç siyasi polemiklere de girmedim. Biraz önce söylediğim... Tabii ki burada bir önerge hazırlandı, bir arkadaşımız yazdı, diğer arkadaşlarımız imzaladı konuşulan şeyi. Dolayısıyla herkes ne imzaladığını, ne maksatla imzaladığını biliyor ama gelen yazıda, burada söylenenin, yeni sistemle, Anayasa değişikliğiyle getirilen, 16 Nisan 2017'deki Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle uygun olmadığını ve nitekim, 2016 yılında yapılan öneride ilgili mercilerde gerekli girişimlerde bulunulması şeklinde ifade değişmiş. Bugün yazarlarsa belki daha farklı bir ifadeyle yazacaklar. Biz, buraya gelen bir önergeyi, teklifi burada Divan olarak kabulünün mümkün olmayacağını yani yazılan ifadenin doğru olmadığını ki arkadaşlarımızın da belki aceleyle okuyamamış olabileceklerini ifade ettim. Değilse, başka yerlere çekmenin bence hiçbir anlamı yok, onu ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, tabii, kurumla ilgili... Ha, bir de şunu söyleyeyim: Yani, işin pazarlama boyutuyla da sadece burada değil, tüm tarım ürünlerinde, özellikle borsalar, ihtisas borsalarının kurulmasını yıllardır ifade ediyoruz. Ben Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürüyken yeniden yapılanma kapsamında hazırlattığım ve hâlen de var olan tarım ürünleri müdahale kurumunun Türkiye'de oluşması gerektiğini, dolayısıyla bu kapsamda böyle bir kurumun aktif, özerk bir yapı içerisinde çalışması gerektiğini ve bu yönde de hazırlıkları yapmıştık. Bu konular da bir bütün olarak tartışılabilir. Zaten, bunların bütüncül yaklaşımla ele alınması gerekiyor ve onun için de Tarım Bakanlığının bu konuda tabii ki önerileri bulunur, çalışmaları bulunur, o bütünlük içerisinde birtakım teklifler getirilir, milletvekillerine anlatılır, parti gruplarına anlatılır, bunlar da tasarı hâline getirilir, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yasalaşır. Bunun belli bir prosedürü var. Yani, bizim, KİT Komisyonunda kanun çıkaracak hâlimiz yok, kanun teklifi hazırlayacak hâlimiz yok. Yani, buradan yine diğer konularda olduğu gibi şu çıkmasın, bu Komisyona yazık olur çünkü bugüne kadar bu Komisyonunda bu kadar siyasi konular gündeme gelmedi, bu kadar polemik yapılmadı: “Efendim, çay kanunu teklifinde bulunduk, çiftçiye kurtaracaktı, işte bu teklif reddedildi.” gibi bir şey bu Komisyonun son derece şeyini düşürür. Evet, çiftçinin desteklenmesi konusunda, çay üretenin desteklenmesi konusunda bu Komisyonunda görev alan -hangi partiden olursa olsun- değerli komisyon üyelerinin hiçbirinin karşı çıkacağını düşünmüyorum, herkesin bu konudaki yaklaşımı da aynı. Araçlar farklı olabilir, yollar, düşünceler farklı olabilir ama ana hedef itibarıyla aynı olduğunu ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, ÇAYKUR’la ilgili geçen dönem de yaptığım -aslında tutarlı olmak bakımından- değerlendirmeler şimdi de geçerli. Yine değerli Komisyon üyelerimizden ifade edenler oldu. Özellikle ÇAYKUR’a bilanço yönetimi, işletme sermayesi yönetimi açısından baktığımızda ben çok başarılı görmüyorum, geçen dönem de bunu ifade ettim. O başarısızlık mutlaka sonuçta faaliyet sonuçlarına da yansıyor. Yani, şöyle bir baktığımızda, aktif kalitesi itibarıyla, aktifin yüzde 85’i dönen varlıklardan oluşuyor, işletme sermayesi olarak ifade edebileceğimiz bir alan, bunun da, dönen varlıkların da yüzde 53’ü ticari alacaklar, yüzde 44’ü stoklar yani dönen varlıkların aşağı yukarı tamamı stoklar ve alacaklara bağlanmış durumunda, ağırlıklı olarak da alacaklar olduğunu görüyoruz, orada bir yığılma var. Tabii, bu ticari alacaklar içerisinde, Konya Milletvekilimiz Sayın Kara dile getirdi, 841 milyon, önemli bir rakam, diğer alacaklar grubu içerisinde yer alıyor. Bu raporlama konusundaki yanlışlık ayrı bir ifade çünkü diğer alacaklar grubunda... Ben bu açıklamayı da doğrusu anlayamadım, banka ne diyor orada? “Hesap bakiyesi, doğrudan borçlanma sisteminden, bayilere teminat veren bankalardan alacakları ifade ediyor.” diyor. Yani bunu ben doğrusu oturtmadım tam kafamda, doğrudan borçlanma şekli nedir, ne değildir. Yani buna eğer şu an cevap verilemiyorsa yazılı olarak cevabını alabiliriz. Buradaki gerçek bir alacak mı yoksa fiktif bir olay mı? Onun diğer ayağı pasifte nerededir? Dolayısıyla ben o ifadeyi anlayamadığım için orayı da çözemedim, onun bir açıklığa kavuşması gerekiyor. Diğer taraftan, tabii, şüpheli alacaklarla ilgili karşılıklar var. Ticari alacakların dışında, diğer alacaklar içerisinde 2015 yılında -yani rakam belki bütünlük içerisinde çok fazla değil ama mutlak değer olarak önemli- 8-9 milyon civarında bir alacağa daha önce karşılık ayrılmış ve iptali yapılmış bunun bir sonraki yılda. Sonraki yılda yaklaşık 1 milyona yakın bir diğer şüpheli alacaklar devreye girmiş ve onunla ilgili de herhangi bir karşılık ayrımı söz konusu olmamış. Ayrıca, gelir tablosundan diğer karşılığın iptaliyle ilgili... Çünkü orada bir iptal gözüküyor, en azından karşılık kısmının iptali var. Onun gelirlerdeki durumunu doğrusu göremedim.

Mali yönetim açısından bakıldığında, kurum ağırlıklı olarak vadeli çalışıyor. Sayıştay raporunda “yüzde 10 peşin, ondan sonra vadeler” deniyor ama tahsilatlarda, alacakların tahsilinde herhâlde ciddi sıkıntı var. Bu -geçen dönem de bunu söylemiştim- ilerleyen yıllarda faaliyet sonuçlarına zarar olarak yansıma ya da kârı azaltma biçiminde bir sorun çıkacaktır. İşin özellikle bu tarafıyla ilgili politikaların daha iyi belirlenmesinin, daha sıkı takip edilmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.

Bunun haricinde, tabii, sonuçta çay politikasında, genel politika içerisinde ÇAYKUR’un yapılanmasının da düşünülmesi gerektiğini... Onlarla ilgili çok detaya girmek istemiyorum.

Ben de bu vesileyle sabahki kazada hayatını kaybeden değerli vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum, yakınlarına başsağlığı diliyorum. İnşallah bu tür felaketleri bir daha yaşamayız. Eksiklikler varsa o eksiklikler giderilir, tedbirler de alınır ümidi ve talebiyle tekrar hepimize saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Karakaya, teşekkür ediyorum.

Sayın Kılıç, buyurun.

SEVDA ERDAN KILIÇ (İzmir) – Teşekkür ederim.

Öncelikle hoş geldiniz Sayın Genel Müdürüm ve diğer yetkililer.

Ben de sözlerimin başında, bu sabah hayatını kaybedenlere Allah’tan rahmet ve yaralılarımıza acil şifalar diliyorum. Umarım daha fazla can kaybımız olmaz ve bu yaşananlar da bize bir nebze ders olur. Dün Soma, bugün bu tren kazası; her gün bir felaket yaşıyoruz. Hepimize ders olur umarım ve sorumluluklarımızı gereği gibi yerine getiririz.

Sayıştayın ÇAYKUR raporunda kuruluşun, 2016 faaliyet dönemini 82,1 milyon TL kârla kapatmış olmasına rağmen, 309,2 milyon TL tutarındaki birikmiş, geçmiş yıllar zararı nedeniyle yeterli bir öz kaynak seviyesine ulaşamadığı vurgulanıyor. Bu nedenle finansman ihtiyacının önceki yıllarda olduğu gibi yıl içinde sermaye artışı şeklinde hazineден alınan 252,6 milyon TL ve yine aynı dönemde yaş çay yaprağı alım bedellerinin ödenmesi amacıyla bankalardan alınan spot kredilerle karşılandığı ve 110,6 milyon TL faiz ödendiği belirtiliyor.

Ayrıca, raporda kuruluşun kârlı ve verimli bir yapıya kavuşması için sorunların bir bütün hâlinde ele alınarak satışların artırılması ve stok yükünün azaltılması, yaş çay yaprağı maliyetlerinin düşürülmesi, pazarlama ve satış maliyetlerinin gözden geçirilmesi, ayrıca nakit ve fon akışına önem verilerek finansman ihtiyacının azaltılması için çaba gösterilmesi gerektiği konusunda Sayıştay, kurumu uyarıyor. Yani Türkiye’de sadece bir günde kaç bardak çay üretiliyor ya da haftada, ayda ne kadar üretiliyor, buna ilişkin herhangi bir istatistiki çalışması var mı kurumun? Çünkü herhâlde en fazla çay tüketilen ülkelerden biriyiz biz. O yüzden, hani bu kadar tüketim varken, bu kadar talep varken ÇAYKUR nasıl zarar ediyor? Bu konuda bizi bilgilendirirseniz sevinirim.

Bir diğer husus -bilmiyorum, benden önce dile getirildi mi- ÇAYKUR Genel Müdürü İmdat Sütüloğlu’nun “Kadın sporculara yardım etmek günahtır.” sözü bu yılın başında tartışma konusu oldu basında da. Gerçi Sütüloğlu sonra reddetti, bunları söylemediğini söyledi fakat devamında da istifa etti. Bu konuda Sütüloğlu hakkında bir soruşturma başlatıldı mı? Başlatıldıysa da şu anda akıbeti nedir? Bu konuda da bilgi verirseniz sevinirim.

Teşekkür ediyorum, bundan sonraki çalışmalarınız için de kolaylıklar diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Kılıç, teşekkür ediyorum.

Bir söz hakkı daha mı istiyorsunuz Sayın Yavuzylmaz?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet, bize dönük olarak Sayın Mevlüt Karakaya bazı ifadelerde bulundu.

BAŞKAN – Aslında öyle satışa gibi olmadı ama yine de bir dakika söz hakkı vereyim. Karşılık doğurmasın ama lütfen, olur mu?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Sayın Karakaya aslında uzun konuşmasına “Polemik yapmayacağım.” diye başladı ama bir polemige de çevirmiş oldu.

Şimdi, Meclis İttüzüğü değişmeden bu sistem değişikliğinde birçok kanun maddesi Meclise geldi. O zaman bu itirazınızı yapmadınız. Biz “Meclis İttüzüğü değişsin.” dediğimizde siz değişmesini gerekli bulmadınız ve o doğrultuda hareket etmediniz. Şimdi burada aynısının tam tersini başka bir boyutuyla ifade ediyorsunuz.

Bir önceki konuşmamda tren kazasıyla ilgili eksik kalan bir husus vardı. Onu da bilgilendirme açısından söyleyip kapatıyorum.

BAŞKAN – Oraya bir daha dönmesek rica etsem.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Bu çok önemli Sayın Başkanım, birkaç cümleyle ifade edeyim.

BAŞKAN – Peki.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Şimdi, tren kazasında kılavuz tren ile hızlı trenin aynı ray üzerinde karşı karşıya gelmesi... Aslında sinyalizasyon sistemi olsaydı bunun otomatikman kilitlenerek mümkün olmaması gerekirdi.

BAŞKAN – Ama, bakın, siz bu konuda bilgi veriyorsunuz ama bu konuda bir Devlet Demiryolları yetkilisi içimizde yok.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Başkanım, yani bu kadar önemli bir konuda, KİT Komisyonunu bu kadar ilgilendiren bir konuda dahi konuşmamı kesmenize ben gerçekten anlam veremiyorum.

BAŞKAN – Bakın, ben size söz hakkı verdim, Mevlüt Karakaya Beyefendi'ye cevaben bir söz hakkı talep ettiniz, verdim ama sonunda yine laf tren kazasına geldi.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani bu kadar önemli bir konuda da susturacak mısınız?

BAŞKAN – Hayır, susturmak değil. Bakın, doksan dakikadan beri herkes konuştu yeteri kadar.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Yani bu bir bilgi; beni kestiğiniz süre kadar müsaade etseydiniz iki cümleyle merakımı anlatacaktım.

BAŞKAN – Burada siz şahsi kanaatinizi paylaşıyorsunuz yani doğruluğunu teyit etme şansımız yok ki bizim burada. Doğru mu?

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Evet. Ben bir bilgi olarak paylaşıyorum. Ben olay mahalline gittim, oradaki yetkililerle görüştim. Onları bağlamamak adına söylemiyorum.

BAŞKAN – Ama bu konuda yetkililerden herhangi bir açıklama gelmedi ki kamuoyuna.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – AFAD'la da görüştim, Devlet Demiryolları yetkilileriyle de görüştim, Emniyet yetkilileriyle de. Ben bir milletvekiliyim, ben doğruyu söylemek durumundayım. Ne demek? Sözüme mi itibar etmiyorsunuz?

BAŞKAN – Estağfurullah, öyle bir şey demedim. Artı, yetkili mercilerden bu konuda bir açıklama gelecektir zaten.

Lütfen siz sözünüzü toparlayın, gündemimize devam edelim.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Ben bu kurulun üyesi olarak bir bilgilendirme yapıyorum. Bu konunun aynısını Meclis Genel Kurulunda da söz alarak söyleme hakkım var.

İRFAN KARTAL (Van) – Buyurun, söyleyin.

BAŞKAN – Elbette söylersiniz, ona itirazım yok.

Siz sözünüzü tamamlayın.

Buyurun.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Siz kesme girişiminde bulununca bu kadar uzuyor.

Dolayısıyla sinyalizasyon sisteminde aslında bu tip kazaların olması mümkün değil. Bu hatta bir sinyalizasyon sistemi olmadığı için -başka hatlarda da çalışmalar devam ediyor zaten- böyle bir kazanın doğma ihtimali maalesef ki gerçek olmuştur.

Tekrar, halkımızın, hepimizin, kaybettiğimiz canların ailelerinin ve yakınlarının başı sağ olsun diyorum, sabırlar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Dağlı.

TAMER DAĞLI (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de öncelikle toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Dün kaybettiğimiz Rize Emniyet Müdürümüz Altuğ Verdi kardeşime ve bugünkü tren kazasında hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, yaralılara da acil şifalar diliyorum. Hepimizin başı sağ olsun.

Ayrıca, Soma'daki kazada yaralanan vatandaşlarımıza da geçmiş olsun diyorum.

Tabii, çay olunca hep Rize tarafı falan düşünülür. Biz, DİDİ'yi bir Adana markası olarak görüyoruz, onu da söylemek istiyorum buradan. DİDİ'nin dolum ve dağıtımında Adana Oğuz Gıdanın yıllardan beri birlikte bir çalışmışlığı var. Bundan dolayı da ben geçen dönem de yine teşekkür etmiştim ÇAYKUR yönetimine, yine teşekkür ediyorum. Adana'da biz Adana markası olarak görüyoruz ve ben evde de çocuklarıma sürekli, dikkate edin, kola girişi yasaktır bizde, DİDİ girecektir eve diyorum.

Sadece, şu düşüncemi paylaşmak istiyorum: Ben finans sektöründe çok uzun süre görev yaptım ve ağırlıklı olarak pazarlama biriminde çalıştım. DİDİ'nin -geçmiş, son üç dört yıllık pazarlama performansı- son dönemdeki pazarlama performansının biraz geriye doğru gittiği yönünde endişelerim var. Bir ivme yakalamışken, özellikle ihracata yönelik de ciddi bir ivmesi varken iç piyasada da bir daralma hissiyatı var. Pazarlama noktasında, ilgili ekiple bu konunun tekrar masaya yatırılmasının faydalı olacağı kanaatindeyim. Sizlerle bu durumu paylaşmak istedim.

Başarılar diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Dağlı, teşekkür ediyorum.

Sayın Türkmen, buyurun.

POLAT TÜRKMEN (Zonguldak) – Değerli Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben de KİT Komisyonu heyetine ve ÇAYKUR'un değerli eski ve yeni yöneticilerine teşekkür ediyorum, başarılar diliyorum.

Rize'ye sık sık teşkilatlardan dolayı da gidiyorum ve orayı çok iyi biliyorum ben. Geçmiş dönemlerde ben de KİT Komisyonundaydım, dokuz yıl hemen hemen, şunu söyleyeyim: ÇAYKUR yönetimi eskilere göre, baktığınız zaman, yeni bir vizyon ortaya koydu. Sadece bizim bildiğimiz siyah çayı toplayıp, götürüp, öğütüp bizlere sunması gibi bir şey değil. Dünyayla rekabet edebilecek, dünyadaki yenilikleri alıp ülkemize de getirebilecek bir pozisyonda bulundu ve ÇAYKUR'u gerçekten dünyada da marka olacak şekle soktu. Onun için, ayrıyeten teşekkür etmek istiyorum.

ÇAYKUR'un yöneticilerini tekrar tekrar tebrik etmek istiyorum, onun için söz aldım.

Bu vesileyle de tren kazasında -ki çok önemli bir kaza, inşallah bundan sonra böyle kazalar olmaz, bunlar bir vesile olur- ölenlere rahmet, yaralılara da acil şifalar diliyorum. Rize Emniyet Müdürümüze de Allah'tan rahmet diliyoruz, yakınlarına başsağlığı diliyoruz. Orada da yaralı olanlara şifa diliyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Türkmen, teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, sayın milletvekillerimizin görüşlerini, sorularını dinlediniz; şimdi, soruları cevaplamak üzere sözü size bırakıyorum. Kısa ve seri bir şekilde cevaplandırmanızı rica edeceğim. Çokça soru geldi, farkındasınız siz de. Bir kısmına yazılı cevap verme hakkınız olduğunu bilmenizi isterim.

Buyurun, söz sizde.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Gerçekten çok soru var, bunlar tabii, tutanaklara, kayıtlara geçmiştir, bize intikal edecek, bunları biz detaylı bir şekilde cevaplandıracağız.

Bütün sorular bizim için önemli ama şu anda, hemen cevap verebileceğim bir iki husus var, teknik soruların dışında. Yönetimle ilgili sayın vekilim dedi, ÇAYKUR'un yönetimi 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye göre teşekkül ediyor. Ücretleri de... Devletin belirlediği bir ücret var, toplantı başına bir ücret yok orada. Sanıyorum, şu anda 3.600 lira bir ücret var yani toplantı başına değil ama 233'e göre ayda en az iki kere toplanması gerekiyor, mecburi toplanıyor. Bazen tabii, olağanüstü durumlarda üç, dört defa toplanabiliyor.

ATİLA SERTEL (İzmir) – İki kere toplanınca ne kadar geçiyor eline?

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Aynı, para değişmiyor. O zorunlu, 233'e göre en az iki kere toplanması gerekiyor, dört de olabilir, beş de olabilir, alt limit ikidir.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Aylık olarak?

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Tabii, ayda iki kez en az.

Rizespor'la ilgili bu sponsorluk... Rahmetli Adnan Kahveci döneminden beri ismi "ÇAYKUR Rizespor" olarak geçiyor. Yaklaşık otuz dört yıldır biz bunun sponsoruyuz. Tabii, ÇAYKUR ödemelerini yaparken... Her şeyin bir karşılığı var bizde çünkü kamu kurumu. Yani göğüs reklamıdır, stat reklamıdır; Rizespor'a otuz dört-otuz beş senedir sponsorluğumuz devam ediyor.

Beyaz çayla ilgili, vekilim sordu, 911 kilo... Doğrudur, 911 kilodan yüzde 25, dörtte 1 elde ediliyor yani 210 kilo civarında beyaz çay elde etmişiz.

Direkt ÇAYTAŞ'ın ÇAYKUR'la herhangi bir illiyet bağı yoktur; direkt değil, dolaylı da yoktur ama sonuç itibarıyla ÇAYTAŞ, ÇAYKUR bayilerinin kurduğu bir şirkettir. Onun ayrı, kendi geliri var, gideri var yani ÇAYKUR'la illiyet bağı olan bir kuruluş değildir. Bayilerimiz tarafından finanse ediliyor, onlar yönetiyorlar.

Vekilimin söylediği, mesela, 840 bin liralık bayilerden alacak olduğu konusu. Doğrudur, şöyle: DBS'den, doğrudan borçlandırma sisteminden kaynaklanan bir şeydir. Bizim genelde vadelerimiz kırk dokuz gün, doksan gün de olabiliyor bazen. Bilançonun sonunda DBS yani bayilerden alacaklar hesabında tabii ki 31 Aralık olduğu zaman, diyelim ki kasımın sonunda, aralık ayının sonunda fazla çay sattığımız zaman 840 bin lira fazla bir para değil, daha yüksek meblağlarda alacak gözükebiliyor çünkü sonraki seneye sarktığı için. Yani bilançoda o 840 bin lira, doğrudur, gözükür, bu sene de gözükebilir, o alacak oluşuyor. Yani bayilerimizden olan alacaktır. Diğer, 470 binlik sayım tesellüm noksanlığının mahiyetini bilmiyoruz, ona bakacağız, arkadaşlar bakacaklar.

Bir de "Faiz artışları yüzde 268 oldu..." Onu da şöyle izah edeyim: Faiz oranlarında da bir artış oldu tabii ülkemizde; mesela, faizler 7,5'tan yükseldi. Şu andaki faiz oranını sordunuz, 26,5'larda. Şu anda ÇAYKUR herhangi bir faiz ödemiyor. Niye ödemiyor? Şöyle izah edeyim, çay sektörünün temel sıkıntısı şudur: Mayıs-ekim arası üretim yapıyoruz, altı ay, ürettiğiniz çayı on iki ayda satıyorsunuz. Yani gelirlerinizin yüzde 80'ini altı ayda giderlerinize harcıyorsunuz ama gelirleriniz on iki ayda geliyor. Özellikle, mayıs-ekim dönemleri arasında yoğun giderlerimiz oluyor, işçiliktir, ham madde gideri... Mesela, bir örnek olsun diye söyleyeyim: Bu sene üreticiye 1,8 katrilyon ödeme yaptık, dört ayda yaptık. Sonuç itibarıyla, üreticidir, üreticimize... Yani finansman maliyetinin yüksek olmasının bir sebebi, faiz oranlarının yanında, tabii ki sosyal politikalar da izliyoruz, bölgenin tek geçim kaynağı çaydır, bunun için, biz dört ayda para ödüyörük. Çok özür diliyorum, 1,8 katrilyonu bir yere koysanız sığmaz yani o büyük paraları biz neyle ödüyörük? Kısa vadeli kredi kullanıyoruz yani üreticimizin

mağdur olmaması için paraları peşin ödüyoruz. Peşin ödeme de şöyledir, vekilimiz söyledi: Mayıs ayında aldığımız parayı haziranda ödüyoruz çünkü bordroları yapılıyor, haziran temmuzda. Mesela mayısta aldın, bir sonraki ay peşin yani bordrolar yapılıyor. Dört buçuk beş ayda 1,8 katrilyon para ödeyen bir kurumuz bölgede ve bu, üreticilerimize ödediğimiz bir meblağdır. Tabii ki faiz ödüyoruz ama üreticilerimize ödediğimiz için biz onu fazla da şey olarak görmüyoruz yani yapabileceğimiz başka bir alternatif yok.

DİDİ reklamlarıyla ilgili: DİDİ reklamlarımız iyi gidiyor aslında, doğrudur. Bu sene -aslında sene sonuna daha zamanımız var yani- geçen seneyi yakalayamayabiliriz çünkü sonuç itibarıyla piyasada birtakım olumsuzluklar olabilir. Zaten hep artış ivmesi yapmış.

ORHAN SÜMER (Adana) – 100 milyon litre.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Yani aradaki fark kapanacak.

Bir sistem değişikliğinden kaynaklanan birtakım sıkıntılar oldu. Şöyle, DİDİ bayiliğimiz ÇAYTAŞ’tı, biz o bayiliği ÇAYTAŞ’tan kendi uhdemize aldık. O geçiş sürecinde bir sıkıntı yaşadık ama DİDİ, Genel Müdürümüz toplantılarda hep söyler, gerçekten bir başarı hikâyesidir, ben de onu özellikle belirtmek istiyorum çünkü 2013’ün Haziranında çıkardık, çok kısa dönemde bir marka yarattık. Bu markanın yaşaması için elimizden gelen her şeyi yapıyoruz. Reklamları da aslında doğrudur, son zamanlarda çayla ilgili, DİDİ’yle ilgili fazla bir reklamımız olmamıştır. Bu vesileyle de reklamlarla ilgili şöyle diyeyim: Bugün dünyada iktisatçılar reklamı bir harcama olarak görmüyorlar, biz de görmüyoruz. Reklam bir yatırımdır. Çünkü piyasada durmanız için, piyasada tutunmanız için, rakiplerinize mücadele etmeniz için yani sonuç itibarıyla bu sektörde sadece Türkiye’de değil, yurt dışında da şeyler var. Biz bunu yatırım olarak görüyoruz. Aslında bütçemiz de fazla büyük bir bütçe değil. Yani yıllık kullandığımız bütçeler 40-50 milyon civarında. Belki bütçeyi fazla ayırıyoruz ama gerçekleştirdiğimiz bütçe 50 milyon. ÇAYKUR için 50 milyonluk reklam bütçesi fazla da bir rakam değildir.

İkizdere’deki fabrikayla ilgili -orada, sunumda vardı- şöyle diyeyim: İkizdere’de aslında “Yatırımdan vazgeçildi.” falan değil Sayın Başkanım fakat biliyorsunuz, birtakım tedbirler alındı, sonuç itibarıyla biz de devletiz. Nasıl ki özel sektör, herkes önlem alırken biz de birtakım tedbirlere gittik. O zaman Kalkınma Bakanlığı 2019 senesindeki yatırım planından onu çıkardı. Bu fabrikayı yapacağız biz, sonuç itibarıyla bu gerçekleşecek. Yani 2020’de büyük bir ihtimalle -zaten fizibilitesi falan yapılmış- ödenek konulacak, yapılacak. Oradan çıkarılması sadece tasarruf tedbirleriyle ilgili, işte, devletteki birtakım ekonomik tedbirlerin bir parçası olarak yoksa bu, 2020’de gerçekleşecek, bu fabrikayı yapacağız.

Stevia ürünü gerçekten... Biz buna Rize şekerini diyoruz. Genel Müdürümüz Sayın Cumhurbaşkanımızla da görüştü. Stevia tabii, esas, orijinal isimdir ama biz buna “Rize şekerini” diyoruz, bölgede “Rize şekerini” diye geçiyor. Tabii, şu anda AR-GE çalışması yapıyoruz. Stevia’nın kalorisi yok yani yetiştirilmesi noktasında -şu anda maliyetlerle ilgili soru sordunuz ama- ona cevap verecek noktada değiliz. Yani şu anda bölgede, özellikle çaylıkların yenilenmesi aşamasında belki üretici gelir kayıpları oluşacak, belki o arada üreticinin gelir kaybını önlemek için bu ürün de acaba bir alternatif olabilir mi diye düşünüyoruz ama bölgeye gerçekten çok uyumlu. Dört, beş senedir yoğun bir şekilde yetiştiriyor, değişik denemeler yapıyoruz. Şu anda başarılı bir şekilde gidiyor.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdür, toparlıyoruz, değil mi?

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Tamam Başkanım, çok özür diliyorum.

Bir de vekilim “Üretici sayısı azaldı.” dedi. Cüzdan birleşmeleridir, üretici azalmaz bizde, artar ama aileler arasında yaş çay cüzdanı birleştirmeleri oluyor.

Bir de güncel olduğu için son bir kez daha onu söyleyeyim Sayın Başkanım...

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Rahat olun ya, konuşun.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Bu Kamu İhale Yasası’nda bir madde Plan ve Bütçeden geçti –arkadaşlarımız burada- ÇAYKUR’un ürettiği malların kamu tarafından, devlet tarafından ihalesiz alınmasıyla ilgili, Et ve Süt Kurumunda olan bir uygulama. Zaten bir uygulama için biz on yıldır uğraşıyoruz, Genel Müdürümüz çok uğraştı. Burada karşı tarafa baktığımız zaman, mesela Türk Silahlı Kuvvetleri, Millî Savunma Bakanlığı veyahut da belediyeler bizden çay almak istiyorlar, alamıyorlar çünkü 4734’e takıldığı için buna bir istisna getirdik. Et ve Süt Kurumunda, yaklaşık on sene önce yapıldı, biz de bu düzenlemeyi çok istiyorduk; bizim açımızdan da karşı taraf için de çok olumlu bir şey. Bir devlet kurumu gelip de ÇAYKUR’la sözleşme imzalayıp bizden ihalesiz çay alabilecek ama bir mecburiyeti yok, ihtiyaridir, böyle bir zorlama yok. Biz de kurum olarak ne yapıyoruz? Bazen ihaleye çıkıyoruz, et alımında; bazen de Et ve Süt Kurumundan alıyorum, hiç ihaleye çıkmıyorum, sözleşme imzalıyorum. Yani bu kolaylığı onlara getirdik.

Başkanım, tabii, çok soru var.

BAŞKAN – Yazılı olarak yapabilirsiniz cevaplarını.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Onların hepsini cevaplandıracağım.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) – Oradan alınca fiyatı nasıl belirliyorsunuz?

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Onun fiyatı vardır mesela bizde de liste fiyatı vardır.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, sözlerinizi tamamlayın lütfen.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Bakan Yardımcım, ilave edeceğiniz husus varsa size söz vermek isterim.

TARIM VE ORMAN BAKAN YARDIMCISI AKİF ÖZKALDI – Ben de teşekkür ederim Sayın Başkan, sizlere ve değerli üyelerinize. Başka ilave edeceğim hiçbir şey yoktur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, kolaylıklar diliyorum.

ÇAYKUR ESKİ GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Sayın Başkan, bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun İmdat Bey.

ÇAYKUR ESKİ GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli üyeler, Sayın Bakan Yardımcım, değerli bürokrat arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de şehit edilen Rize Emniyet Müdürümüze ve tren kazasında ölen kardeşlerimize Cenab-ı Hak’tan rahmet diliyorum, yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Çaytaş'la ilgili sürekli spekülasyonlar yapılıyor. Genel müdür vekili arkadaşımız anlattılar, Çaytaş benden önce kurulmuş bir şirkettir. Bayileri tarafından kurulmuştur. ÇAYKUR'un kamu kurumu olması dolayısıyla yetersiz kaldığı konularda, özellikle pazarlama desteği vermek üzere bayilerimizin kendi bütçelerinden oluşturdukları, takviye ettikleri bir kuruluştur ve bugüne kadar da önemli hizmetler vermiştir. Benim dönemimde sadece Çaytaş yönetimini biz ÇAYSAN üzerinden bizzat yapmaya başladık, ÇAYKUR olarak iki yönetim kurulu üyesi çalışıyor Çaytaş'ta. Onlardan biri bendim, Yönetim Kurulu Başkanı olarak. Benden sonraki arkadaşlarımız o yola gitmediler, vazgeçtiler. Ben onun öyle olmasını daha uygun görmüştüm.

İkincisi ise Yavuz Sütüloğlu... Ki ne Yavuz Sütüloğlu ne de Kubilay Sütüloğlu benim yeğenlerim değil, sadece akrabalarımıdır ama özellikle belden aşağı vurmak isteyenler sürekli "İmdat Sütüloğlu'nun yeğeni, İmdat Sütüloğlu'nun yeğeni" diye bu iddiaları ortaya atıyorlar.

Yavuz Sütüloğlu benden evvel ÇAYKUR'a KPSS'yle girmiş, ÇAYKUR'da çalışan biridir yani ben Genel Müdür olduğumda ÇAYKUR'daydı. Biz Çaytaş yönetimini daha yakından ele alarak çalışmaları daha etkin yürütmeye amacıyla Yönetim Kurulu üyelerini belirlerken pazarlama dairesinde tahsil olarak işletme fakültesi mezunu, işletmede yüksek lisansı olan, özel sektörde pazarlama genel müdürlüğü tecrübesi olan, yabancı dili olan en yetkili, en uygun kişi olduğu için ben onu görevlendirdim yani kendi akrabam olduğu için değil. Bir başkasını bulabilseydim de -bu akrabalıktan dolayı dedikoduların olacağını bilecek kadar tecrübeliyim- onu atamazdım. Bir başarı hikâyesi olan mesela "DİDİ"nin vücuda gelmesinde ve bugünkü seviyeye ulaşmasında çok gayreti var, katkısı var; diğer konularda da çok gayreti var. Yani her KİT toplantısında bu gündeme geliyor, bu kadar gayreti olan bir insanı, bir genci hırpalıyoruz. Bu doğru bir şey değildir. Çaytaş'ta Yönetim Kurulu üyesidir, Genel Müdür değildir -özellikle vurgulayayım- "genel müdür" diye söyleniyor ve bir kuruş da oradan bir maaş veya yönetim kurulu toplantı parası dahi almamıştır. Sadece çalışmıştır, fedakârlık yapmıştır ve bugüne kadar da çok katkı vermiştir. Ben ona yaptığı katkılar için teşekkür ediyorum. Yani akrabamızdır diye bu şekilde hırpalanmamız da doğru değil.

BAŞKAN – Sayın Sütüloğlu, toparlayalım, rica edeceğim sizden.

ÇAYKUR ESKİ GENEL MÜDÜRÜ İMDAT SÜTLÜOĞLU – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Müsaade ederseniz, bu iddia çok yapıldığı için iyice açıklamak istiyorum.

Öbürü, Kubilay Sütüloğlu ise ÇAYKUR'un elemanı değildir, Çaytaş'ın elemanı olarak çalışmıştır. O da bir özel sektör firmasının Karadeniz bölge müdürlüğünü yapmış tecrübeli biridir. O da yeğenim değildir, akrabamdır. Biz sadece ona bir bölge müdürlüğü verdik ki bölgede böyle tecrübeli elemanları bulmak çok zordur takdir edersiniz ki, taşrada yetişmiş eleman bulamıyorsunuz. Onu da akrabam olduğu için almadım. Şu anda ikisi de çalışmıyorlar, ayrıldılar; onu da ifade edeyim.

Sayın vekilimizin bir iddiası var, benim kadın sporculara... Bu bir iftiraydı, iftirayı yapanlar ertesi gün iftira ettiklerini, böyle bir şeyin olmadığını zaten kendileri söylediler. Biz bölgedeki bütün spor kulüplerine destek olduk ki bunların arasında kadın spor kulübü çok var; işte Ardeşenspor var, Pazarsporvar, Ofspor var, çok var. Bu kadın spor kulüplerine de, hiç ayırım yapmadan tüm amatör kulüplere, biz sosyal sorumluluk kapsamında destek verdik. Bu iftirayı atanlar daha sonra kendileri itiraf ettiler ve ben de kendilerini mahkemeye verdim, şu anda dava devam ediyor.

Ayrıca, Çaytaş'a ÇAYKUR'un aktardığı bir kaynak yok yani 1 kuruş kaynak yok. Bunun aksine, Çaytaş kazandığı, kâr ettiği paralardan ÇAYKUR'a destek olmuştur. Zaman zaman ihtiyaç duyduğumuz makineleri aldırarak ki –yatırım programında olmadığı için, çok acil de ihtiyaç olduğu için- alamıyorduk, bunu Çaytaş'tan aldık ve Çaytaş'ta çalışanlar, yönetimde bulunanlar da 1 kuruş

para almadılar, almıyorlar. Çaytaş'ın kârları da bayilere gitmiyor, dediğimiz gibi bu, ya ÇAYKUR'a bir katkı olarak veriliyor veya ÇAYKUR'un ihtiyaç duyduğu yatırımlara yönlendiriyoruz. Mesela, bir ekstrakt ve organik gübre tesisi yapma görevini vermiştik, bunun binası tamamlandı Rize Organize Sanayi Bölgesi'nde. Bunu da elde ettiği kârlarla ve diğer katkılarla Çaytaş yürütmüştür.

ÇAYKUR'un çok zarar ettiği konusu... 2017 yılı zararı söylendiği kadar yüksek değil, 267 milyondur; onu düzeltelim. Eğer yaptığımız fiyat düzenlemeleri devam etseydi biz 50 milyon, 55 milyon bir kâr hedefliyorduk. Benim görev yaptığım ilk üç sene, geçmişten gelen zararlı süreç devam etti. 2006 yılında altı ay çalışan mevsimlik işçiler kadrolu olduktan sonra ÇAYKUR'un yıllık gideri 100 milyona yakın artmıştır, bundan dolayı da zarar etmeye başlamıştır. 2011-2012-2013 yıllarında bir zarar vardı ama 2014-2015-2016 yıllarında biz kâr elde ettik ve 2017'yi de yine kârli kapatacaktık, hedefimiz oydu, ona göre fiyat düzenlemelerimizi de yapmıştık ancak Hükûmetimiz -genel ekonomi politikaları, özellikle enflasyon politikaları- gıda enflasyonunun artmaması noktasındaki hassasiyetiyle son yaptığımız zamları geri aldırılmıştır, bu normal bir olaydır yani ben Hükûmeti suçlamadım o basın toplantısında, yanlış söyleniyor.. Biz ÇAYKUR olarak tabii ki kendimize göre hareket ediyoruz, kârlılık ve verimlilik esasına göre kararlarımızı alıyor ve uyguluyoruz ama Hükûmetimiz de genel ekonomik politikalara göre, enflasyon politikalarına göre karar almak durumundadır ve aldıkları karar doğrudur. Ve şunu da ifade ettim: ÇAYKUR bir kamu kurumudur, kâr elde etmek ÇAYKUR'un birinci derecede hedefi değildir. Yani ÇAYKUR'un hedefi kamu görevlerini, kamusal düzenlemeleri de öne çıkarmaktır. Hükûmetimizin bu kapsamda aldığı bir kararla biz de zamlarımızı geri aldık ve bundan dolayı 50-55 milyon kâr beklerken 267 milyon zarar ortaya çıktı. Bu da dediğim gibi, olabilecek normal bir uygulamadır bir devlet kurumu açısından.

İstifa etmem konusuna gelince. Beş ay sonra yaş haddinden zaten ayrılacaktım yani 65 yaş meselesi var biliyorsunuz. Sezonun başında Sayın Cumhurbaşkanımız ayrılmamı uygun gördüler yani sezonun başında, kampanya başlamadan evvel ayrılmamı uygun gördüler, ben de bu kararlarına saygı duydum ve istifa ettim bu istek doğrultusunda. Yani burada herhangi bir suçlama, herhangi bir kırgınlık, herhangi bir olumsuzluk yok; bunu özellikle ifade etmek istiyorum. Ben bunları daha evvel de söyledim ama sözlerimi böyle cimbızla çekerek o tarafa bu tarafa, "Zarardan Hükûmet sorumlu tutuldu." filan gibi noktalara taşıdılar. Onun için bu konuları konuşmaktan da imtina ediyorum ama ben özellikle size, kurulunuza bunları arz etmek istedim.

Yavuz Sütüoğlu hakkındaki yolsuzluk, servet edinme tamamen dedikodudur, yalandır, iftiradır. Arkadaşlarım burada, ben yokum, varsa öyle bildikleri bir şey, soruşturma açsınlar, gereğini yapsınlar. Hiçbir araştırma, soruşturma, en ufak bir şey yok hakkında ama sürekli dedikodu yapılıyor. Eğer öyle bir şey olsaydı ben zaten onu affetmezdim, önce ben yapardım; varsa yapsınlar, ben gene yardımcı olacağım. Burada çok açık ve net ifade ediyorum yani bu dedikoduyu bıraksınlar artık.

Çok teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

BAŞKAN – Sayın İmdat Sütüoğlu Bey çok teşekkür ediyorum, Sayın eski Genel Müdürümüz, eski Bakanımız.

Şimdi ÇAYKUR'un 2015 ve 2016 yılı hesap dönemine ilişkin sonuç bölümünü ayrı ayrı okutup ibraya sunacağım.

Şimdi ÇAYKUR'un 2015 yılı sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

Çay işletmeleri Genel Müdürlüğünün 2015 yılı bilançosu ve 22 milyon 671 bin 423,51 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Şimdi ÇAYKUR'un 2016 yılı sonuç bölümünü okutup ibraya sunacağım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Sonuç:

Çay işletmeleri Genel Müdürlüğünün (ÇAYKUR) 2016 yılı bilançosu ve 82 milyon 123 bin 535,78 Türk lirası dönem kârıyla kapanan gelir tablosu tasvibe sunulur.

BAŞKAN – İbra edenler... Etmeyenler... İbra edilmiştir.

Çay işletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait üst Komisyon toplantısı tamamlanmıştır.

Tüm katılımcılara teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdür, teşekkür konuşması için son sözü size bırakıyorum.

Buyurun.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Belki başta söylemem gerekiyordu, ben de konuşmamın sonunda tren kazasında vefat eden kardeşlerime Allah'tan rahmet diliyorum. Bir de tabii, Rize'den geldik, Rize Emniyet Müdürümüz şehit oldu, çok üzgünüz, ona da Allah'tan rahmet diliyorum.

Sayın Başkanım, başta sizler olmak üzere, buradaki tüm vekillerime, burada bulunan tüm görevlilere kurumuma olan katkıları nedeniyle şahsım ve kurumum adına teşekkür ediyorum.

Hepinize en içten saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ediyoruz, size de kolaylıklar diliyorum inşallah.

ÇAYKUR GENEL MÜDÜR YARDIMCISI SÜLEYMAN PINARBAŞ – Sağ olun Başkanım.

2.- TTA Gayrimenkul Anonim Şirketi 2015 yılına ve 1/1/2016-21/10/2016 dönemine ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri toplantımıza ara vermeden TTA Gayrimenkul AŞ'nin 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmelerine devam edeceğiz.

Toplantımıza başlamadan önce kuruluşla ilgili bilgi vermek istiyorum. TTA Gayrimenkul Anonim Şirketinin 21/10/2016 tarihi itibarıyla Sümer Holdingle birleştirilerek tüzel kişiliği sona erdirilmiştir. Dolayısıyla, kurumla ilgili son toplantıyı gerçekleştiriyoruz.

Şimdi toplantımıza katılan temsilcilerimizin kendilerini adı, soyadı ve kurumdaki görevi itibarıyla tanıtmalarını rica ediyorum.

Buyurun.

(Kurum temsilcileri kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Şimdi sunumunu yapması için sözü Sayın Genel Müdüre veriyorum.

Buyurun.

SÜMER HOLDİNG AŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ŞÜKRÜ DOĞAN – Sayın Başkan, sayın Komisyon üyeleri, kamu kurumlarımızın değerli temsilcileri; sizleri şahsım ve çalışma arkadaşlarım adına saygıyla selamlıyor, münfesi TTA Gayrimenkul AŞ hakkında kısa ve özet bilgiler arz etmek istiyorum.

Tütünlerin tekel şeklinde idaresine 17/7/1862 tarihinde yapılan mali ıslahatla başlanılmış olup, bu tarih TEKEL'in kuruluş tarihi olarak kabul edilmektedir. Tütündeki devlet inhisarı 5/6/1930, 1938 ve 1969 tarihinde çıkan kanunlarla yürütülmüştür.

TEKEL Genel Müdürlüğü 19/10/1983 tarihinde “TEKEL İşletmeleri Genel Müdürlüğü” adıyla kamu iktisadi kuruluşu hâline getirilerek, kendisine Tütün ve Sigara İşletmeleri, İspirto ve İspirtolu İçkiler İşletmeleri, Tuz İşletmeleri, Tekel Ürünleri Dağıtım ve Alkoloid İşletmeleri olmak üzere 5 müessese bağlanmıştır. 1986 tarihinde çıkartılan kanunla 1986 tarihinden itibaren tütündeki devlet inhisarı sona erdirilmiştir. 2001 ve 2002 tarihlerinde çıkarılan (2001/6) ve (2002/6) sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu Kararı'yla kuruluşun üç yıl içerisinde özelleştirilmesi öngörülmüştür. Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 3/2/2012 ve 14/8/2013 tarihli olurlarıyla kuruluşun ticaret unvanı ve faaliyet konuları yeniden belirlenmiş ve “TTA Gayrimenkul Anonim Şirketi Genel Müdürlüğü” olarak değiştirilmiş ve Ankara Ticaret Sicil Memurluğuna 2013 tarih ve 360774 sayıyla tescil edilmiştir.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 26/8/2016 tarihli ve 607 sayılı oluruyla TTA Gayrimenkul AŞ'nin çıkarılacak devir bilançosu üzerinden tüm hak ve yükümlülükleriyle birlikte Sümer Holding Anonim Şirketiyle birleştirilmesi uygun görülmüştür. Bunun üzerine her iki kurum tarafından yapılan çalışmalar sonucunda Ticaret Sicili Müdürlüğü nezdinde 21/10/2016 tarihinde birleşme ve tescil işlemi yapılmıştır. Birleşme, devralma, ana sözleşme, tadil metni, sermaye artırımı ve alacaklılara çağrı ilanı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nin 26/10/2016 tarih ve 9184 sayılı nüshasında yayımlanmıştır.

TTA Gayrimenkul AŞ'den devir tarihi itibarıyla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde kurulu, tütün mamulleri sektöründe faaliyet gösteren “Kıbrıs Türk Tütün Endüstrisi Limited Şirketi” unvanlı bağlı ortaklık toplam 123 personel, 2.273 adet derdest dava ve icra dosyası, 26.575 adet standart dışı büyük koli arşivlik malzeme, 5 milyon 995 bin 803,87 metrekaare yüzölçümlü 799 adet taşınmaz Sümer Holding Anonim Şirketi bünyesine alınmıştır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; sizlere müfeseh TTA Gayrimenkul AŞ. hakkında özet bilgiler arz etmeye çalıştım. Sözlerimi bitirirken siz Sayın Başkan ve üyelere, tespit ve önerileriyle çalışmalarımıza olumlu katkıda bulunan Sayıştay Denetim Grup Başkanı ve denetçilerine, katılımlarından dolayı da kamu kurumlarımızın temsilcilerine teşekkür eder, şahsım ve mesai arkadaşlarım adına saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi önerilerin görüşmelerine başlıyoruz.

Kurumun 2015 yılından bir önerisi bulunmaktadır. TTA Gayrimenkul Anonim Şirketinin 1/1/2016, 21/10/2016 faaliyet dönemi çalışmaları üzerinde yapılan incelemeler sonucunda inceleme ve soruşturmayı gerektirecek bir konu bulunmadığından ve şirketin 21/10/2016 tarih itibarıyla Sümer Holdingle birleştirilerek tüzel kişiliği sona erdiğinden Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonuna iletilecek ileriye dönük bir öneri getirilmemiştir. Bu sebeple 2016 yılına ilişkin öneri bulunmamaktadır.

Şimdi 2015 yılına ilişkin 1 no.lu genel önerisini okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 1:

Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Buyurun.

SÜMER HOLDİNG AŞ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI ŞİFA TURAN - Sayın Başkanlığının önerisi doğrultusunda işlem yapılmaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN – Önerinin şirketin 21/10/2016 tarihi itibarıyla Sümer Holdingle birleştirilerek tüzel kişiliği sona erdiğinden gündemden çıkarılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer öneri ve tavsiyelerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı? Yok.

Önerilerin görüşmesi tamamlanmıştır.

Geneli üzerinde söz vermek isterim. Söz almak isteyen milletvekilimiz, Komisyon üyemiz bulunmamaktadır.

TTA Gayrimenkul Anonim Şirketinin 2015 ve 2016 yılları hesap dönemine ilişkin sonuç bölümünü ayrı ayrı okutup genel görüşmeye sunacağım.

Şimdi TTA Gayrimenkul Anonim Şirketinin 2015 yılı sonuç bölümünü okutuyorum.

Buyurun .

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

TTA Gayrimenkul Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 23/3/2016 tarihindeki kendi Genel Kurulunda kabul edilen 2015 yılı bilançosu ve 42.148.797.03 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – 2015 yılına ait sonuç bölümü genel görüşe sunulmuştur.

Şimdi 1/1/2016 ve 21/10/2016 dönemine ait sonuç bölümünü okutuyorum.

Buyurun.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

TTA Gayrimenkul Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 30/12/2016 tarihindeki kendi Genel Kurulunda kabul edilen 21/10/2016 tarihli devir bilançosu ve 61.240.170,85 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN - 1/1/2016 ve 21/10/2016 dönemine ait sonuç bölümü genel görüşlerinize sunulmuştur.

TTA Gayrimenkul Anonim Şirketinin 2015 ve 2016 yıllarına ait üst komisyon toplantısı tamamlanmıştır. Tüm katılımcılara teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm teşekkür konuşması için son sözü size veriyorum.

SÜMER HOLDİNG AŞ GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ŞÜKRÜ DOĞAN – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim ve toplantıya katılan kamu yöneticileri, temsilcileri; hepinize çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz de çok teşekkür ediyoruz.

Değerli Komisyon üyelerimiz, toplantımıza DOĞUSAN Boru Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketinin 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmelerine devam edeceğiz.

3.- Doğusan Boru Sanayii ve Ticaret Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyeleri, toplantımıza Doğusan Boru Sanayii ve Ticaret Anonim Şirketinin 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleriyle devam ediyoruz.

Toplantımıza katılan temsilcilerimizin kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

(Kurum temsilcileri kendilerini tanıttılar.)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, sunumunu yapması için sözü Sayın Genel Müdürümüze veriyorum.

Buyurun.

DOĞUSAN BORU SANAYİİ VE TİCARET AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SEZGİN POLAT – Şirketimiz 1974 yılında yurt dışında çalışan 180 işçi tarafından 940.000 TL sermayeyle kurulmuştur. Daha sonra gerçek kişi ortak sayısı, yurt içi ve yurt dışı olmak üzere yaklaşık 3.500 kişiye ulaşmıştır. İller Bankası, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası ve Erzincan İl Özel İdaresi tüzel kişilik ortaklıklarıyla da temsil edilmiştir.

Yatırımın 1984 yılında tamamlanmasıyla 25.000 ton/yıl kapasiteli, basınca dayanıklı 100 ilâ 700 milimetre arası asbest karışımı çimento boru ve eklentileri üretimine başlamıştır. Gerçekleştirilen boru üretiminin önemli bir bölümü büyük ortak İller Bankasına belediyelere tahsis edilmek üzere satılmıştır. Şirket 1996 yılına kadar kâr ederek faaliyetlerini sürdürmüş ve bu dönemlerde büyük ortaklarına ve borsadaki küçük yatırımcısına temettü dağıtmıştır. Asbestli çimento borunun pazarının yok olmasıyla şirket 2002 yılından itibaren boru üretimini durdurmuştur.

Şirket 1992 yılında 8 milyon adet/yıl kapasiteli ful otomatik makinelerle ülkemizde ilk defa perlit madeninden renkli beton kiremit yatırımını yaparak üretimini gerçekleştirmiştir. Şirket perlit içerikli beton çatı, yer ve duvar kaplama malzemeleri üretmektedir.

Yüzde 56,09 oranındaki İller Bankasına ait hisseler 12/7/2007 tarih ve 2007/49 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu kararıyla özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır.

Şirketimizin gayrifaal olan ve fabrika binası da kirada olan Doğu Halk Holding AŞ'ye yüzde 40 oranında ortaklığı bulunmaktadır.

Şirketimizde Sermaye Piyasası Kurulu mevzuatı gereğince 2'si bağımsız olmak üzere toplam 5 yönetim kurulu üyesi bulunmaktadır.

Hisseleri Borsa İstanbul'da kote olan ve 2'nci ulusal pazarda işlem gören şirketimizin kayıtlı sermaye tavanı 30 milyon TL ve ödenmiş sermayesi ise 20 milyon TL'dir.

Şirkette 1 Genel Müdür Vekili, 1 işletme Müdürü, 1 Muhasebe Müdürü olmak üzere toplam 3 kişilik yönetim personeli ve 11 sendikalı çalışan bulunmaktadır.

TSE belgeli ürünlerimizin satışları fabrikadan perakende olarak ve ayrıca çeşitli illerde bulunan bayileri tarafından gerçekleştirilmektedir.

Erzincan'ın önemli sanayi kuruluşlarından biri olan Doğusan, ham maddesi perlit madeni olan ve 100 yıl dayanıklı çatı kaplaması ürününün satışlarının ve üretim kapasitesinin yapılacak yeni yatırımlarla artırılmasıyla birlikte büyüyen ve kâr eden bir şirket hâline gelecektir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Önerilerin görüşmelerine başlıyoruz.

Kurumun 2015 yılından iki, 2016 yılından da bir önerisi bulunmaktadır.

Şimdi, 2015 yılının 1 numaralı önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ - Öneri 1-

Özelleştirme Yüksek Kurulunun 12/7/2007 tarih 2007/49 sayılı ve 18/1/2008 tarih 2008/3 sayılı kararlarıyla özelleştirme kapsam ve programına alınan yüzde 56,09 oranındaki şirket hissesinin; daha önce dört defa çıkılan ihalede teklif veren firmaların alımdan vazgeçerek teminatlarını yakma nedenleri de analiz edilerek biran önce özelleştirilmesi ve yapılan ihale sonrasında alımlardan vazgeçilmesini önleyecek tedbirlerin alınması hususunda ilgili idare nezdindeki girişimlerin sürdürülmesi.

BAŞKAN – Cevap vermek üzere Sayın Genel Müdür, buyurun.

DOĞUSAN BORU SANAYİİ VE TİCARET AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SEZGİN POLAT – Cevap veriyorum:

İller Bankası Genel Müdürlüğünün şirketimizde bulunan yüzde 56,09 oranındaki hissesi Özelleştirme Yüksek Kurulunun 12/7/2007 tarih ve 2007/49 sayılı kararıyla özelleştirme kapsam ve programına alınarak Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca satış yöntemiyle özelleştirilmesine karar verilmiştir.

Doğusan AŞ'deki Özelleştirme İdaresi Başkanlığına ait yüzde 56,09 oranındaki hisselerin özelleştirilmesine ilişkin 22/12/2008 ve 28/12/2009 tarihlerinde çıkılan ihaleler teklif gelmediği için, 18/5/2011 ve 21/9/2012 tarihlerinde çıkılan üçüncü ve dördüncü ihaleler ise kendilerine satış yapılmasına karar verilen teklif sahiplerinin sözleşme imzalamaması üzerine teminatları Özelleştirme İdaresi Başkanlığı lehine irat kaydedilmek suretiyle iptal edilmiştir. 11/5/2016 tarihinde söz konusu hisselerin özelleştirilmesini teminen beşinci kez ihale ilanına çıkılmış ve 22/6/2016 tarihinde yapılan ihale, nihai tekliflerin değerlendirilmesi neticesinde 23/6/2016 tarihinde iptal edilmiştir.

Bu kapsamda özelleştirme işlemlerinin 2016 yılından itibaren iki yıl daha uzatılması ve geçmiş yıllarda yapılan beş ihalenin sonuçları da dikkate alınarak Doğusan AŞ'deki Özelleştirme İdaresi Başkanlığına ait hisselerin özelleştirilmesine ilişkin değerlendirmeler sürdürülmektedir.

BAŞKAN – Öneri üzerinde söz almak isteyen sayın üyemiz var mı?

Sayın Sertel, buyurun.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Hoş geldiniz.

Şimdi, burada Özelleştirme İdaresinden beyefendi var, ona da sormak istiyorum. Bu, aslında beş kez ihaleye çıkmış hatta dört kez de teklif veren firmalar alımdan vazgeçerek teminatlarını yakmışlar. Sayın Genel Müdür Vekilinin söylediğine göre de aslında perlit açısından ve perlitin işlenmesi açısından da önemli bir kuruluş. Sizce bu neden özelleştirmede... Bu, kârlılık oranı açısından mı bakmıyorlar? Yoksa yüksek bir rakam mı isteniyor, talep ediliyor? Bu ihale yakma gerekçelerinden biraz bahsederseniz belki özelleştirmede ve müşteri bulmada daha kolay bir yöntem bulunabilir diye düşünüyorum. Veya kurumun yeniden hayata geçirilerek perlit konusunda bir işletmeyi de öne alarak, canlandırılarak özelleştirme yoluna gidilmesinde bir yöntem olarak düşünülür mü onu da merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Başka söz alan? Yok.

Sayın Genel Müdür, buyurun.

DOĞUSAN BORU SANAYİİ VE TİCARET AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SEZGİN POLAT – Bu konudaki cevabı sanırım Özelleştirme İdaresi temsilcisi olarak -hem eski yönetim kurulu üyemiz hem de şu an temsilci olarak katılan- Celalettin Bey cevaplayacak.

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CELALETİN OKCU – Şimdi, Sayın Genel Müdürümüzün de arz ettiği gibi yapılan ihalelere bakıldığı zaman 2011 ve 2012’deki ihalelerde yüksek tekliflerin oluştuğu satış kararları verildiği söz konusu. Satış kararları açık ihalelerde... Bizim kanunumuza göre ihaleler, satış usulüyle yapılan ihaleler kamuya açık yapılıyor, açık artırma suretiyle tamamlanıyor, sonuçlandırılıyor. Verilen teklifler teklif sahiplerinin kendi serbest iradeleriyle oluşan rakamlar. Bunlar idarede yapılan değer tespit çalışmasının geçtiği surette satış kararları söz konusu olmakta. Dolayısıyla satış kararları ÖYK’den çıktıktan sonra teklif sahiplerinin sözleşme aşamasında vazgeçip almaktan imtina etmeleri söz konusu Doğusan’da. Hem 2011’de hem 2012’deki ihalelerde rakamlar iyi olmakla birlikte her nedense teklif sahipleri teminatlarını yakmayı göze alarak sözleşme imzalamaktan imtina ettiler maalesef. Şimdi bunu niye yaptıklarını onların adına tabii söylememiz söz konusu değil. Ama perlit açısından da, o kiremit ve alternatif üretilebilecek ürünler açısından da potansiyeli olan bir alan Doğusan’ın çalıştığı. Ama ilave yatırımlar yapıp fabrikanın, şirketin biraz büyütülmesi söz konusu, ihtiyaç var. Bunu yapmaktan son anda imtina ettiklerini düşünüyoruz biz, ilave yatırım gerektiriyor çünkü. Büyütmek ve o potansiyeli harekete geçirebilmek için yatırım ihtiyacı var şirketin. İşletme sermayesinin konması, yatırım yapılması ve hiç değilse Erzincan ve o bölgeye geniş bir pazarlama imkânı için çalışma yapılması gerekir. Bunu belki göze alamadıklarından herhâlde diye düşünüyoruz. Teminatları irat kaydetmek suretiyle maalesef 2011 ve 2012’deki oradaki hisselerin değeri itibarıyla yeterli rakamlar oluşmasına rağmen sözleşme imzalanması söz konusu olmadı.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Bunlar Erzincan bölgesinden mi?

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CELALETİN OKCU – Yok, Erzincan’ın dışından da vardı. Yani şu anda o teklif sahiplerinin isimleri önümde değil ama hepsi Erzincan bölgesi şirketi değildi, onun dışında şirketler de söz konusuydu. Zaten bölgesel değil, belki potansiyel olarak buraya işletme sermayesi koyabilecek bir grup gelmesi şirket için de daha iyi olur. Buradaki potansiyeli harekete geçirebilecek, büyütebilecek bir yatırıma ihtiyaç var. Belki önümüzdeki dönemde böyle bir şey söz konusu olabilir mi, bilmiyorum. İdarenin 2008’den bu tarafa, 2016’ya kadar yaptığı 5 ihale var. Bu 5 ihalenin 2’sinde değer oluşması satış kararı söz konusu ama sözleşme aşamasına gelememiş. Bunların hepsini değerlendirerek tekrar tabii ki burayı bir an önce özelleştirerek o potansiyelin harekete geçmesine özel sektörde imkân vermek için bu çalışmaları yapıyor idare. Farklı, işte, 4046 sayılı Kanun’da belirtilen yöntemlerle yapılabilecek ancak. İdarenin, işte, yatırım yaparak, o ihtiyaçları karşılayarak, büyüterek tekrar ihale edebilmesi gibi bir imkân maalesef yok. Bizim görevimiz, kanunla verilen, belirtilen ihale yöntemlerinden biriyle ihale edip özelleştirilmesini sağlamak, böylelikle özel sektör marifetiyle yatırımların yapılmasını sağlamak. İnşallah önümüzdeki dönemde Doğusan için de bu imkân tekrar değerlendirilecek.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Karşılıklı olmasın ama ne zaman ihaleye çıkmayı düşünüyorsunuz?

BAŞKAN – Bir ihale takvimi var mı?

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CELALETİN OKCU – Sayın Vekilim, benim şu gün diye bir tarih vermem söz konusu değil, zaten Genel Müdürümüz ifade etti, 2018’in sonuna kadar süresi var.

BAŞKAN – Pardon... Sayın Sertel’e mikrofon açacağım.

Soruyu sorun isterseniz, yazılı cevaplandırınlar bilahare Sayın Sertel.

Buyurun.

ATILA SERTEL (İzmir) – Önümüzdeki hangi süreçte yeniden özelleştirme olarak ihaleye çıkacak tesis? Yani bu tesisin boş yatması bölgede hem istihdam açısından hem de üretim açısından, yani Sayın Genel Müdürün söylediğine göre, önemli bir de ham madde var işlenecek, perlit, bu acaba ülke ekonomisine ne zaman kazandırılabilir diye, onu onun için soruyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Bunu isterseniz yazılı cevaplandırın kurumdaki yetkililerle görüşerek.

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI TEMSİLCİSİ CELALETİN OKCU – Nasıl isterseniz... Tabii ki idareye yazılı olarak da etraflı, hem ihalenin ne zaman yapılacağı hem o dediğiniz hususları yazılı olarak cevaplandırırız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayıştayın öneriyle ilgili görüşlerini alalım.

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sayın Başkanım, ilave bir arzumuz yoktur. Biz öneriyi izliyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, 2015 yılının 2 numaralı genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 2:

Sayıştay raporunun ilgili bölümlerinde yer alan ve rapor ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Sayıştay tarafından önerinin izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer öneri ve tavsiyelerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mı?

Şimdi 2016 yılının 1 numaralı genel önerisini okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Öneri 1:

Raporun ilgili bölümlerinde yer alan diğer öneri ve tavsiyelerin de yerine getirilmesi.

BAŞKAN – Cevap vermek üzere Sayın Genel Müdür, buyurun.

DOĞUSAN BORU SANAYİİ VE TİCARET AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SEZGİN POLAT – Cevap veriyorum: Raporun ilgili bölümlerinde yer alan rapor ve ekinde listesi verilen diğer öneri ve tavsiyeler titizlikle yerine getirilecektir.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Önerinin Sayıştay tarafından izlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın üyeler, diğer öneri ve tavsiyelerden görüşülmesini talep ettiğiniz öneri var mıdır? Yok.

Önerilerin görüşmeleri tamamlanmıştır, geneli üzerindeki görüşmelere geçeceğiz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI(Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mustafa Savaş'ın, yazılı cevap verilmesi gereken konuların cevaplarının Komisyon tutanaklarının TBMM "web" sayfasında yayınlanmasından itibaren on beş gün içinde Komisyon Başkanlığına iletilebileceğine ilişkin açıklaması(Devam)

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, sayın üyelerimize sorulan sorulardan yazılı olarak cevap verilmesini gerektiren konularda ilgili cevaplarınızı tutanakların Türkiye Büyük Millet Meclisi web sayfasında yayımlanmasından itibaren on beş gün içinde bütün üyelerimize Komisyon Başkanlığımız aracılığıyla iletebilirsiniz.

III.-KONU(Devam)

A)GÖRÜŞMELER(Devam)

3.- Doğusan Boru Sanayii ve Ticaret Anonim Şirketi Genel Müdürlüğünün 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmeleri(Devam)

BAŞKAN – Şimdi geneli üzerinde söz almak isteyen üyelerimize söz vereceğim.

Buyurun Sayın Sertel.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Evet Sayın Başkan.

Doğusan Boru grubu uzun yıllar, sizin de söylediğiniz gibi, Genel Müdür Vekilinin söylediği gibi, faal olarak çalışmış ve asbestli boru üretmiş ve bunu İller Bankası kanalıyla yerel yönetimlere pazarlamıştır, doğru değil mi efendim?

DOĞUSAN BORU SANAYİİ VE TİCARET AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SEZGİN POLAT – Doğru efendim.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Şimdi bu yılların, toplam yıllar itibarıyla baktığımız zaman, bu yıllar itibarıyla bu asbestli boru döşenen illerin sayısı mutlaka sizde ve İller Bankasında var. Yani pazarlama yaptığımız için ve döşendiği için o illere bunu siz biliyorsunuz ama asbestli borunun süreç içerisinde bir kanserojen etkisi olduğunu ve bundan dolayı da vazgeçildiğini de biz biliyoruz, doğru değil mi? Kanserojen etkisi çıktığı için vazgeçildi ve zaten Doğusanın da bu boru üretiminden vazgeçmesinin asıl, temel nedenlerinden biri de sanıyorum bu, yanlış değil, değil mi?

DOĞUSAN BORU SANAYİİ VE TİCARET AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SEZGİN POLAT – Yok, yanlış değil.

ATİLA SERTEL (İzmir) – Şimdi, burada, hangi illerde ne kadar asbestli boru döşendi ve hâlâ o illerde asbestli boru hâlâ var mı? Onları çok dikkatle incelemek gerekir diye düşünüyorum çünkü ben 1989 yılında İzmir Büyükşehir Belediyesinde Daire Başkanı olarak göreve başladığımda bizim ilk işimiz asbestli boruların döşendiği yerleri tespit edip bir önceki dönem belediye başkanının ve önceki dönemlerin döşenen yerleri tespit edip onları düktil borularla değiştirme ve kanserojen etkisini İzmir’de yok etmek için bir mücadele vermiştik ama birçok kentte, biliyorum ki, yani Türkiye’deki yerel yönetimlerin nasıl faaliyet gördüğünü, gösterdiğini bir gazeteci olarak ve yerel yönetimler konusundaki çalışmalarından biliyorum ki pek çok ilde bu borular sökülmedi ve hâlâ var. Benim ricam şu: Ben o illerde döşenen ve kaç yıl boyunca döşenen o boruların akıbetini merak ediyorum, yani sonucunu merak ediyorum, ona ilişkin bir yazılı cevap verirseniz çok memnun olacağım.

İkincisi de şu: Siz, tabii, ayakta kalmaya çalışıyorsunuz ve bunu, bu çok önemli olan Doğusan Boru’yu özelleştirerek ekonomiye katmak istiyorsunuz ve o nedenle bir görev görüyorsunuz. O görevi görürken şirketin Sayıştayla ilgili 32’nci sayfada şöyle bir tespiti var: “Şirketin gelir-gider yapısı kâra geçiş noktasını yüzde 24 kapasite seviyesinde çalışması hâlinde gerçekleşeceğini göstermektedir.” diyor. Yani Sayıştay diyor ki: “Sizin yüzde 24 kapasiteye çıkmanız lazım, yoksa zarar ediyorsunuz.” diyor, yani “Kâr etmiyorsunuz.” diyor. “2016 yılında bu yüzde 18,2 kapasiteyle çalışılmış, yani -Sayıştayın verdiği rapordan okuyorum- bu kapasitenin çok altında kalmış, şirket 2016 yılında yüzde 81,8 atıl kapasiteyle çalışmış olup yüksek seviyelerde atıl kapasiteyle çalışıldığında şirketin sabit

giderlerini karşılayamayacak noktaya gelmekte, bu da ürün maliyetlerini yükseltmektedir.” diyor. Yani, siz kapasiteyi neden artıramıyorsunuz? Yani elinizdeki, işte, 11 kişiden ya da işte, 22 olsa, 30 olsa, bu kapasite artsa acaba bu şirket, bu Doğusan özelleştirme süreci içerisinde kendi giderlerini karşılayacak noktaya çekilemez mi? Onu bana yanıtlamanızda yarar görüyorum. Tabii, siz, bayii aracılığıyla ancak satışlar yapıyorsunuz ve bu satış bayilerinizi ve illeri ve sayısını da bize rakamsal olarak verirseniz ben bundan çok memnuniyet duyarım. Son bir yılda bu ödeme alamadığınız bayi var mı? Yani bunlarla ilgili, bayilerle bir sıkıntı yaşıyor musunuz? O da şirketin zarar etmesi açısından, yani KİT’in zarar etmesi açısından önemli. Bugün itibarıyla bayilerden alacak tutarınız nedir ve ürün verdiğiniz bayiler içerisinde konkordato ilan eden, yani ticaretten çekilen, iflas eden var mıdır? Onları da bir doküman olarak alırsak belki özelleştirme kapsamı içerisinde, arkadaşımızın söylediği gibi, önümüzdeki süreçte eğer bu işletme düzgün bir şekilde hazırlanır ve Sayıştayın önerileri doğrultusunda iyi bir noktaya getirilirse bu işin satışı kolaylaşır ve ekonomiye kazandırılmış olur.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

DOĞUSAN BORU SANAYİİ VE TİCARET AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SEZGİN POLAT – Biz teşekkür ederiz.

ATİLA SERTEL (İzmir) – İnşallah sağ selamet bu işleri görürsünüz, biz de yüzünüzün güldüğü günleri görürüz.

Teşekkür ederim.

DOĞUSAN BORU SANAYİİ VE TİCARET AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SEZGİN POLAT – Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sertel.

Buyurun Sayın Yavuzylmaz.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Sayın Genel Müdür, değerli Yönetim Kurulu üyeleri ve özelleştirmeden sorumlu yetkilimiz; Komisyonumuza hoş geldiniz.

Açıkçası, yıllık 25 bin ton kapasiteli basınca dayanıklı, 100-700 milimetre arası asbest karışımı çimento, boru ve eklentileri üretimine başlayıp daha sonra bunu çeşitlendiren, kiremit üretimi, mahya üretimi de yapan kurumumuzun, tabii ki, özelleştirme kapsamına alınmadan önce, gönül isterdi ki, bulunduğu bölgede -özellikle bölgesel nitelikte bir yerde bulunuyor- bu trafiği yani ticaret trafiğini daha fazla canlandırabilmesi açısından Türkiye’nin farklı bölgeleriyle de tam bir koordinasyon içine girebileceği yapıları oluştursun. O yapılardan biraz daha uzak kalmış, çeşitli markalarla piyasanın içine de girmiş, o şekilde analiz ediyoruz ama bulunduğu bu bölge dolayısıyla da aslında ihracata dönük olarak da, yüzünü ihracata döndürmüş olduğu takdirde de belki bu doğrultuda Gürcistan, Nahcivan, Azerbaycan, o bölgelere coğrafi yakınlığı sebebiyle de belki hizmet verebilecek olduğu gibi bir durum da görünüyor. Tabii, bunu ihaleye giren firmalar mutlaka değerlendiriyordur nakliyesinden satış imkânlarına kadar ama bu boyutuyla da mutlaka değerlendirilmesi gerektiğini, aynı zamanda stoklarını hızlı bir şekilde... Tabii, bu asbestli boru açısından söylemiyorum; hakikaten artık kullanılmayan ve çok ciddi zararlarının olduğu da bilimsel olarak ortaya çıkarılmış ürünler bunlar. Bu doğrultuda da kendi iç yönetim mekanizmasını günün koşullarına uygun olarak değiştirmesi gerektiğine vurgu yapmak istiyorum. Özellikle rakip olabilecek firmalar analiz edildiğinde, dünya devleri var, hem Türk firması, özel sektör hem de dünya devi var; bunlar artık yönetim modellerini değiştiriyorlar -biz devlet yapısının içinde de olabildiğince güncellemeye çalışıyoruz yani iktidarıyla, muhalefetiyle- işte, 6 sigma yönetim modellerinden tutun da birçok yönetim modeli uyguluyorlar. Bu doğrultuda, artık ihale aşamasında olmasına rağmen, ileriki süreci bilemediğimiz için, yani atıl kalmayıp tekrar devlet teşekkülü olarak

devamı eğer söz konusu olacaksa yönetim ve organizasyon biçiminin özel sektördeki rakiplere uygun bir felsefeyle, yarışabilecek bir felsefeyle yeniden reorganize edilmesinde fayda gördüğümü belirtmek istiyorum.

Tekrar -ne diyelim- başarılar dilerim. Ümit ediyorum ki, özel sektöre geçerse veya geçmediği takdirde yine sizleri burada görme fırsatımız olursa çok daha etkin bir kurum olarak faaliyetinizin devamını dilerim.

Teşekkür ederim.

DOĞUSAN BORU SANAYİİ VE TİCARET AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SEZGİN POLAT – Biz teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yavuzyılmaz.

Sayın Genel Müdürüm, sayın milletvekillerimizin görüşlerini, sorularını dinlediniz. Şimdi soruları cevaplamak üzere sözü size bırakıyorum.

DOĞUSAN BORU SANAYİİ VE TİCARET AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SEZGİN POLAT – Efendim, öncelikle sayın milletvekillerimizin iyi niyetleri için, tavsiyeleri için teşekkür ediyoruz.

Şimdi, öncelikle, asbestle ilgili soruyu yazılı cevaplayacağız ama yine de burada şifahi olarak sizleri bilgilendirmek istiyorum.

Asbestli çimento boru üretimi yapıyorduk biz eskiden. Asbestli çimento boru, ham maddesi asbest olan bir malzeme ve asbest de kanserojen bir malzemedir, bunu bütün dünya bilmektedir. Çok tehlikeli bir ham madde olmasına rağmen Dünya Sağlık Örgütünün raporlarında “Mamul hâline gelmiş asbestli çimento içme suyu borusunun insan sağlığına herhangi bir zararlı etkisi yoktur.” diye kesin ifadeler var. Asbestin sadece kendisi ham madde hâlindeyken ve havada uçtuğunda, işte, kesilip parçalandığında, dağıldığında ancak teneffüs yoluyla alındığında bir kansere neden olduğu gözlemlenmiştir, böyle bir bilimsel tespit vardır. Ağız yoluyla alınan herhangi bir asbestin insan sağlığına zararlı bir etkisi yoktur. Bazı içme sularımızın içinde bir miktar asbest karışımı vardır ama bunun insan sağlığını etkileyecek ölçüde olmadığını ifade ediyorlar. O yüzden, özetle, içme suyu borusunun insan sağlığına zararlı etkisi yoktur. Bunların yerine ikame edilen plastik ya da çelik, başka diğer alternatif boruların insan sağlığına zararlı etkileri asbestinkinden daha fazladır, bunu da belirtmek istiyorum. Neden vazgeçildiğini de söylemek istiyorum: Çünkü asbestin kanserojen olduğunu bilen tüm nihai tüketici belediyeler asbestli çimento boruyu biraz itici buldular “asbest” isminin olmasından dolayı; dolayısıyla, bazı yerlerde plastik borularla değiştirdiler. Ama şundan emin olun ki şu anda Türkiye’nin birçok noktasında hâlen asbestli çimento içme suyu borusu kullanılır vaziyette ve bunların insan sağlığına herhangi bir zararlı etkisi yoktur. Bunu biz söylemiyoruz, bunu konunun tüm uzmanları da söylüyor ve Dünya Sağlık Örgütünün raporlarında da bu yer almaktadır, bunu belirtmek istiyorum. Ancak yine de “Çalışıldığı ortamda ve ham madde olarak kullanıldığı ortamlarda asbestin kanserojen riski yoktur.” da diyemiyoruz. Asbestin başka kullanım alanları var. Teflon tavalarda, araba balatalarında, başka kullanım alanlarında da vardır; bunlara da dikkat edilmesi gerekiyor. Prefabrik yapı elemanlarının birçoğunda yine, hâlen asbest kullanılmaktadır; bunlar sökülüp yıkıldığında, parçalandığında mutlaka dikkat edilerek yok edilmesi gerekiyor. En az zararlı olan içme suyu borusudur diyebiliriz özetle.

Ürettiğimiz kiremitle ilgili, çatı kaplamasıyla ilgili biraz bilgi vermek istiyorum fazla vaktinizi almadan.

BAŞKAN – Çok kısaca, özetleyerek lütfen. Gerekirse yazılı da daha geniş cevap verme hakkına sahipsiniz.

DOĞUSAN BORU SANAYİİ VE TİCARET AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SEZGİN POLAT – Evet, yazılı olarak detaya girebiliriz ancak şunu söyleyebiliriz: Türkiye’nin gururla sunacağı, arkasında durabileceği çok kaliteli bir ürün yapıyoruz. Çok renkli, perlit madeninden, çok dayanıklı, yüz yüz elli yıllık dayanımlı bir malzeme üretiyoruz; bunu Türkiye’nin her tarafına satıyoruz. Tek sorunumuz, üretim kapasitesinin yükseltilememesi. Üretim kapasitesinin yükseltilememesinin tek nedeni yeterli işletme sermayemizin olmayışı ve özelleştirme kapsam ve programında olduğundan dolayı da bazı yatırımların yapılamamasından dolayıdır. Eğer bunlar yapılırsa şirket bu ürünlerini gururla piyasaya sunarak kârlı bir şirket hâline gelecektir. Yazımızda da belirtmiştik efendim.

BAŞKAN – Başka cevap yok herhâlde.

Peki, teşekkür ediyorum Sayın Genel Müdürüm.

Doğusan Boru Sanayii ve Ticaret Anonim Şirketinin 2015 ve 2016 yılı hesap dönemine ilişkin sonuç bölümünü ayrı ayrı okutup genel görüşmeye sunacağım.

Şimdi Doğusan Boru Sanayii ve Ticaret Anonim Şirketinin 2015 yılı sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Doğusan Boru Sanayii ve Ticaret Anonim Şirketinin 16/05/2016 tarihinde yapılan Olağan Genel Kurulu’nda kabul edilen 2015 yılı bilançosu ve 1.401.515,58 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – 2015 yılı sonuç bölümü genel görüşlerinize sunulmuştur.

Şimdi 2016 yılı sonuç bölümünü okutuyorum:

SAYIŞTAY TEMSİLCİSİ – Sonuç:

Doğusan Boru Sanayii ve Ticaret Anonim Şirketinin 18/04/2017 tarihinde yapılan Olağan Genel Kurulunda kabul edilen 2016 yılı bilançosu ve 1.314.684,96 Türk lirası dönem zararıyla kapanan gelir tablosu genel görüşmeye sunulur.

BAŞKAN – 2016 yılı sonuç bölümü genel görüşlerinize sunulmuştur.

Doğusan Boru Sanayii ve Ticaret Anonim Şirketinin 2015 ve 2016 yıllarına ait üst komisyon toplantısı tamamlanmıştır.

Tüm katılımcılara teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdür, teşekkür konuşması için son sözü size veriyorum.

Buyurun.

DOĞUSAN BORU SANAYİİ VE TİCARET AŞ GENEL MÜDÜR VEKİLİ SEZGİN POLAT – Efendim, Komisyonun tüm üyelerine, Sayıştay denetçilerine ve diğer her katılımcıya teşekkürlerimizi ayrı ayrı iletiyoruz.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Size de kolaylıklar diliyorum.

Değerli Komisyon üyelerimiz, gündemimize 19 Aralık 2018 Çarşamba günü, programda belirtilen kuruluşların 2015 ve 2016 yıllarına ait bilanço ve netice hesaplarının görüşmelerine devam edeceğiz.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 15.10